

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארץ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מור שהולך לפניו לעולמי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בנחל).

למוד יומי

ב'בלי ירושלמי תוספתא

בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת בראשית תשפ"ז

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

בארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

היכל הקודש

בלומינגדאוו

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
דופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

גדפס ע"י

קרן הדפסה
היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

בבורות. פרק שני - הלוקח עובר פרתו דף טז עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" רכט רש"י

לאיתוי חלבו - דאסרוי שחוטן בחוץ דחייב לא אמרונן, משום דאם כן איבער לן לממרה בדוקקן שבקין, ועוד, סיפא קתני לקמן: חשושנן בחוץ פטור. וכאלא דרשנא לא אצטריך לאיתוי חלבו דשרי, דהשתא ולדן דכונסן דמי, דעובר ירך אמו דאור - שרי - דאין חלבו, דמיא בעלמא דהא. הא בעלי מושין מסיפין - אותם שנתעבר בדקן שרין ונולדו לאחר

פריון, וכגון שתפסן לשום זבח, דאלימא קדשיהויה למיתפס פרונו, ושהוא מתפסין לשם זבח אין מתפסין לכל זבח שירצה לה לשם אותו זבח מתפסין, והכי משכחת לה פירושא הוא, כלומר: הכי משכחת תירוצא דמילתא, דמשמע בעלי מושין נפרץ ולשם זבח אחר לא תפיס, אלא היכי עבדי - דמתפסין לשם אותו הזבח והכי כן - במומן, שיפול בזה מום. נימא תהוי תירוצא דרב חנניא - דאמר לעיל וטוהב, כונסן לביתו דהן חטא, ואידי דהני רישא נפיון תמימים - דחדשוהו הוא, דאפילו תמימים נפרים, והשוחטן בחוץ פטור - סיפא דבריתא לעיל, אקדשים שקדם הקדשן דאין מושין אלא, ואפילו הכי פטור, דאין חייבין על שחיטת חוץ אלא על המתקבל בפנים, כדגון בזהבם בפרק "פרה חטאת" (ק"ב), אלא בעלי מושין, כן כונסין בח עוברין, שהקריבן בחוץ - פטור. ומפיק טעמא מתאי קרא: "ואל פתח אהל מועד לא תביא", הא כל שאינו ראוי לבא אל פתח אהל מועד - דאין חייבין עליו. רב הונא מתני חייב - בדקתני מתניתין וברורות ידו, ומקול לן בדוקקן שבעין - דמתקבל בפנים הוא, ואלימא דרבי יקניא - דאמר בשחיטת קדשים בפרק "מזבח מקדש" (פ"א): אם עלו לא ירדו, דוקק = טליא, כגון (ישעיהו מ) "הטעה כדוק שמים", ולזהב לא ירדו - דאין מוכר כדן כן, הכי נתן בוכבים בפרק "מזבח מקדש הראוי לו" (פ"א): ובי עקבא מנשיך בבכילי מושין כלומר, דאין עלו לא ירדו, ואמר רבי יוחנן בגמרא: לא בעיקר רבי עקיבא אלא בדוקקן שבעין, הואיל וכשיחין בעופות, והוא שקדם הקדשין לאין מושין. לישנא אחרינא: דוקק - שיש לו מום בעפעפם, ולזהב קרי לעפעפם דוק על העין, כרקיע, דהכי אמרנן בספרי אנדוות: העין דומה לעולם, והוא שבעין כגון דרקיע, וקדשן כגון הארץ, והלכן משקוף את העין כגון ים אוקיינוס שסובב את העולם, והשורש שבו שהוא עגול דומה לגלגל חמה. קדושה דהויא - שכבר נפדו. ויבליה במומן - ימיתו עד שימנומו פסול

לאיתוי חלבו. אָמַר מר: אִין נִפְדִּין תְּמִימִין, וְאִין מִתְּפִסִּין לְכָל זֶבַח שִׁירָצָה. תְּמִימִין הוּא דְּלֹא מִיִּפְרִיק, הָא בְּעֵלֵי מוֹשִׁין - מִיִּפְרִיק; לְכָל שִׁירָצָה הוּא דְּאִין מִתְּפִסִּין, הָא לֹאִוְתוֹ זֶבַח - מִתְּפִסִּין; הִכִּי מִשְׁכַּחַת לָהּ? דְּמִתְּפִסִּין לֹאִוְתוֹ זֶבַח וְנִפְדִּין בְּמוֹמִין. נִימָא תִּתְּהִי תְּיֻבְבָּתָא דְּרַב הוֹנָא? - אָמַר לֵךְ רַב הוֹנָא: הוּא הֲרִין דְּאִפְלוּ בְּעֵלֵי מוֹמִין אִין נִפְדִּין, וְאִידֵי דְּתֵנָּא רִישָׁא נִפְדִּין תְּמִימִין - תֵּנָּא נִמִּי סִיפָא אִין נִפְדִּין תְּמִימִין; וְאִידֵי דְּתֵנָּא רִישָׁא לְכָל זֶבַח שִׁירָצָה - תֵּנָּא נִמִּי סִיפָא לְכָל זֶבַח שִׁירָצָה. "וְהַשּׁוֹחֵטֶן בַּחוּץ פָּטוּר", הָא הוֹנָא מַתְּנִי: הִכִּי, וּמוֹסֵף לָהּ בְּדוֹקִין שְׂבָעוֹ, וְאִלֵּיָּא דְּרַבִּי עֲקִיבָא דָּאָמַר: אִם עָלוּ - לֹא יֵרְדוּ. "בֵּין לִפְנֵי פְרוּנוֹ בֵּין לְאַחַר פְּרוּנוֹ עוֹשֶׂה תְּמוּרָה". אָמַר רַב תַּנְהִין אָמַר רַבָּה פַּר אֲבוֹתָ: וְהַמְוִרָתוֹ לְאַחַר פְּרוּנוֹ מִתָּה. מֵאִי טַעְמָא? הִכִּי לְעֵבֶד, לְקִיבֵיָּה - מִמֶּה קִדְּשָׁה דְּהוּיָה אֶתְתָּא, לְפִרְקָה - לֹא אֵלִימָא לְמִיתַּפֵּס פְּרוּתָהּ, הִלָּךְ מִתָּה. מִתְּקוֹף לָהּ רַב עֲמֵרָם: וְתִתְּכִיל בְּמוֹמָה לְבָעֲלִים! וְכִי מַה בֵּין זוֹ לְחִמּוּרָת בְּכוֹר וּמַעֲשֶׂה, דְּתַנּוּ: תְּמוּרָת בְּכוֹר וּמַעֲשֶׂה, הֵן וְחֵלְלָן וְחֵלְלָן עַד סוֹף הַיּוֹלָם - תֵּרִי הֵן כִּכְבוֹר וּמַעֲשֶׂה, וְיֵאָכְלוּ בְּמוֹמִין לְבָעֲלִים! אָמַר לִיה אֲבִי: הֵן שֶׁם אֲמוֹ עֲלִיו, וְהֵן שֶׁם אֲמוֹ עֲלִיו; הֵן פִּזְלוֹ תְּמוּרָת בְּכוֹר וּמַעֲשֶׂה מִיִּפְרָא, מַה בְּכוֹר וּמַעֲשֶׂה בְּמוֹמִין מִתְּאָכְלוּ לְבָעֲלִים - אָף תְּמוּרָתָן מִתְּאָכְלוּ. וְהֵן שֶׁם אֲמוֹ עֲלִיו, תְּמוּרָת קֳדָשִׁים מִיִּפְרָא, מַה קֳדָשִׁים לֹא מִתְּכִילִי אֵלָּא בְּפִדְיוֹן - אָף תְּמוּרָתָן נִמִּי לֹא מִתְּכִילִי אֵלָּא בְּפִדְיוֹן, וְהָא אֵלִימָא לְמִיתַּפֵּס פְּרוּתָהּ, תֵּנָּא מוֹתִיָּה דְּרַב תַּנְהִין: מִנּוּן לְחִמּוּרָת פִּסְלוֹי הַמְוִרָשִׁין שְׁמִיתָה? תְּלָמוּד לִמּוֹר: "מִפְּעֵל הַגֵּרָה... קָמָא" - הָאִי מִיִּפְעֵי לִיה לְחִמּוּשׁ תְּפִאוֹת מוֹתוֹ! - הִהוּא "מִפְּפִרְסִי הַפִּרְסָה... קָמָא" נִפְקָא. תֵּנָּא נִמִּי הִכִּי: מִנּוּן לְחִמּוּשׁ תְּפִאוֹת מוֹתוֹ? תְּלָמוּד לִמּוֹר: "הַמְּפִרְסִי הַפִּרְסָה... קָמָא" - חֲמִשׁ תְּפִאוֹת מוֹתוֹת הִלְכָּתָא גְּמִירָה לָהּ! אֵלָּא, כִּי אֶתָּא קָרָא - לְחִמּוּרָת אֲשֶׁם - תְּמוּרָת אֲשֶׁם נִמִּי הִלְכָּתָא הָיָא: כֹּל שֶׁבְּחִטָּאת מִתָּה - בְּאֲשֶׁם וְעוֹהָ! אֵלָּא לְעוֹלָם חֲמִשׁ תְּפִאוֹת מוֹתוֹ, וְאֶצְמִירָךְ קָרָא וְאֶצְמִירָךְ הִלְכָּתָא; דְּאִי מִקְרָא הוּא אֲמִינָא לְרַעֲיָהּ, קָא מִשְׁמַע לָן הִלְכָּתָא לְמִיתָה. וְאִי מִחִילְכָּתָא הוּא אֲמִינָא: הִכִּי אֵדְעִיב אִיקְרִי וְאֵכֹל מִהֵנָּה חֲמִשׁ תְּפִאוֹת, אִיפּוֹרָא אִיפּוֹא, לֹאִו לִיכָא, מְשַׁמְעוֹן לָן דְּאִיקָא לֹאִו. וְאִיבְעִיתָ אִימָא: לְאִיקוּשִׁי דְּבַר הָבָא מִפְּעֵלִי גֵרָה לְדָבָר הָבָא מִפְּפִרְסִי תְּפִרְסָה, מַה לְחַלּוֹן בְּמִיתָה - אָף קָא בְּמִיתָה. מִשְׁנָה הַמְּקַבֵּל צִאֵן בְּרָזָל מִן הַגּוֹ - ולדותיו

ותמורה שלאחר פרונו מזה - ואם תאמרו מאי שנא מולדות דאיעבר לאיתילד לאחר פרונו, דחשבנן לעיל ולד צבי ואילד ויש לומר: ולדות אין בוק קדשה אלא מבח אמן, וכיון שנפרת פקעה קדשותו לגומר כצבי ובאלי. ואף על גב דאיבא איסור גיזה ועברה - אין בה איסור מעט כזה שיהיה על ידו קדושה על ולדותיה. אבל תמורת קדשה - (בההיא) ובה הוא, וכיון דגלי קרא שחלה על בעלת מום בקע - הלה הוא קרא לאחר פרונו, אלא דלא קרבה, אבל תמורה דלפני פרונו קרבה, ועדיפא מולדות דלפני פרונו, דאיבא מאן דאמר לעיל לרעיה, וכן מוכח לשון הקונטרס, דבסמך גבי "מנן לתמורת פסולי המוקדשין שמתה", ופירש רש"י: כן לאחר פרונו, דלא מצו למקריב, אלא דאצטריך קרא דרממלה הגרה - בסמך - ללאו אחא, דמסבירא דיעבד דלא קריב, כדאמר רב נתנן חבא, וכבאי גזטא אמר בסמך גבי חמש חטאות, ועד שי לפשרי דקרא חטאות חציבי, דאי לאו קרא היה אמנא: לא קדשה כלל, כצבי ואיל, כלולות דאיעבר ואילד לאחר פרונו, ואי לאו סבירא היה אמנא: ירעה, וטמא הוא" דקרא דהי - ימיתו עד שיאה טמא ופול בו מום בדפרש הקונטרס בסמך, והא דפריך רב עמרם ויתחיל במנומה לבעליה - אסבירא דרב נתנן פריך.

תלמוד לומר ממעיל הגרה - והא דדרשינן בפרק קמא (ט"ז), יש לך דבר שהוא מעלה גרה ואי אתה אוכל, והוא כדן טורו שגול מן הטמא - דהם דרש מנשה דקרא: זאת אלה לא תאכלו, והבא דרש מסיפה דקרא: "טמא הוא לכם", ואי ימנ, תרי קראי חתיבי, **אֵלָּא** כי אנתא קרא למותר אשם - והכי פירושא דבריתא: מנן לחמש חטאות מותו וכנגדו באשם ורעה, וטמא הוא" - היינו שרעה עד שיחטא, בדפרש הקונטרס.

כל שבחטאת מותה באשם ורעה - אמר רבינו תב דרעיה מורבנן דהא, ולפי שתקו חבמים רעיה קט כל בוחתא באשם ורעה, אבל הילכתא הכי איתא במדאורייתא, דכל שבחטאת מותה - באשם קרב עולה, כדאמר בפסחים שילדו (קוף) פרק "אלו בדינים" (ע"גא): אשם שנתק לרעיה ושחטו - כד שילדו, וכו' פירשתי לו.

שייך לעמוד בו **העמיד** ולדות תחת אמותיהן - פירש הקונטרס: שפחלו לו הפתח לדלות לו כח בולדות, ואמר לו אם ימיתו הבתבות - חטול ולדותיה ופגיעתה לחלקי, ויהא תחת ידי באותן דמים, ובפירוש משמע בגמרא כמו שפירשתי לשם, אבל בתוספתא קתני: מות האמהות והעמיד להולדות.

אין

הילכתא; דאי מקרא הוה אמינא לרעיה, קא משמע לן הילכתא למיתה. ואי מחילכתא הוה אמינא: הדיקא דעבר איקרי ואכל מהני חמש תפאות, אפסורא איפא, לאו ליכא, ממשמע לן דאיכא לאו. ואיבעיתא אימא: לאיקושי דבר הבא מפעלי גרה לדרב הבא מפפירסי תפרסה, מה לחלוץ במיתה - אף קא במיתה. **משנה** המקבל צאן ברזל מן הגו - ולדותיו

למקריב **ממעיל הגרה טמא הוא** - וספיה דקרא חתיב: "טמא הוא לכם", ודרשינן הכי: יש לך דבר שיש בו סימני טהרה ואסור באכליה, ואינו - זו תמורת פסולי המוקדשין, **חמש חטאות** - מפרש בתמורה (כ"א), לתמורת אשם שחטא ורעה - דאשם אל קרב נגדו, הלכך תמורתו אל קרבה, והא "טמא" דקרא קאמה הנחוצה עד שיאה טמא, כלומר שיפול בו מום. **כל שבחטאת מותה** - ותמורת חטאת דיינו אותה מחמש חטאות מותה. **לאו ליכא** - דאין עובר בלאו. **דאיכא לאו** - יאל תאכלו ממעיל הגרה. **ואיבעיתא אימא** - להכי אתא: "מפפירסי הפרסה" דמשעת בחטאת המות - לחקיש דבר הבא ממעיל הגרה, תמורת פסולי המוקדשין לאחר פרונו, ונפקא **"ממעיל הגרה"**, לדרב באר ממפירסי תפרסה חטאת המותה. **משנה** המקבל צאן ברזל - ששם לו גו בחמותיו בדמים קצובין, ולתת לו אותן דמים עד עשר שנים, כן במוט בן חזקו, ואתון ולדות שיהיו לזן עד אותו זמן ויתו ביניהם. **ולדותיה פטורין** - זו העבדוהו

א"י מקבלי צאן ברזל מישראל מפני שהוא רבית – בפרק "אידוהו נשך" (בבא מעיצט) 1
ע"ב. פירש רש"י: רבית – ששם אותם עליה במעטה, וכל זמן שאין נותן מעטתו 2
ותולקן השכר, ואף על גב דמסעה יתירא אדא, דהא נותן ליה אין מטיבין תותני למחצית 3
שכר, וכל שכן אדא וקפול לא תאוריתו עליהו, נטק ליה משום סיפא: מקבלי צאן ברזל 4
מה הנה, וכל שכן לשונן, וספק לא חאטא לשלמיו.

וְלִדְמוּתָהּ פְּטוּרִים, וְלִדְמוּתָהּ חִיבִים. הַעֲמִיד
וְלִדְמוּתָהּ תַּחַת אַמּוּתֶיהָ - וְלִדְּ וְלָדוֹת פְּטוּרִים, וְלִדְּ
וְלִדְּ וְלָדוֹת חִיבִים. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר:
אֲפִילוּ עַד עֶשְׂרֶה - פְּטוּרִים, שֶׁאֲחִירֹתָן לִבְנֵי. רַחֵל
שִׁלְחָה מִן עַו, וְעַו שִׁלְחָה מִן רַחֵל - פְּטוּרָה מִן
הַבְּכוֹרָה, וְאִם יֵשׁ בּוֹ מִקְצַת סִימָנִין - חִיב. **גְּמָרָא**
לְמִימָרָא, דְּבִכּוֹן דְּלֹא נִקְטַ מָרָא וְזוֹ - בְּרִשְׁוֹתָא דְּמָרָא
קָיָמָא. וְדַמְיִנָּה: אִין מַקְבְּלִין צִיאַן בְּרַחֵל מִשְׁרָאֵל מִפְּנֵי
שְׁהוּא בְּרִית; אֲמַר - בְּרִשְׁוֹתָא דְּמַקְבֵּל קָיָמָא; אֲמַר
אֲבִיר: אֵלָּא קָשְׁיָא, וְהָא - דְּקָבִיל עֲלֵיהָ אֹנְסָא; אֲמַר
וְהָא - דְּלֹא קָבִיל עֲלֵיהָ אֹנְסָא וְזֹלָא. אֲמַר לִיה רַבָּא:
דְּקָבִיל עֲלֵיהָ אֹנְסָא וְזֹלָא "צִיאַן בְּרַחֵל" קְרִית לִיה?
וְעוֹד, מֵאִי פִּסְקָא? וְעוֹד, אֲדַתְנִי סִיפָא: אֲבָל מַקְבְּלִין
צִיאַן בְּרַחֵל מִן הַגּוֹי - לִפְסוֹג וְלִתְנֵי בְּדִידָה; כִּמְה
דְּבָרִים אֲמֹרִים - דְּלֹא קָבִיל עֲלֵיהָ אֹנְסָא וְזֹלָא, אֲבָל
קָבִיל עֲלֵיהָ אֹנְסָא וְזֹלָא - שְׁפִיר דְּמִי אֵלָּא אֲמַר
רַבָּא: אִידִי וְאִידִי דְּלֹא קָבִיל עֲלֵיהָ אֹנְסָא וְזֹלָא. וְתָכַא
גַּבֵּי כְּבוֹרָה חֵינֵי טַעְמָא: דְּאִידִי אֲחִי גוֹי בְּעִי וְזוֹי וְלֹא
חִיב לִיה - תַּפִּס לָהּ לְכַהֲמָה, וְאִי לֹא מִשְׁכַּח לָהּ
לְכַהֲמָה - תַּפִּס וְלָדוֹת דִּידָה, וְהָרִי יֵד גוֹי בְּאֻמְצֵה,
וְכֵל יֵד גוֹי בְּאֻמְצֵה - פְּטוּרָה מִן הַבְּכוֹרָה. הַעֲמִיד
וְלִדְמוּתָהּ תַּחַת אַמּוּתֶיהָ - וְלִדְּ וְלָדוֹת פְּטוּרִים. **אָמַר**
רַב הֲנֹנִא: וְלָדוֹת פְּטוּרִים, וְלִדְּ וְלָדוֹת חִיבִים. וְזָב
הַיְּהוּדָה אָמַר: וְלִדְּ וְלָדוֹת נָמִי פְּטוּרִים, וְלִדְּ וְלִדְּ
וְלָדוֹת חִיבִים. תַּנּוּ: הַעֲמִיד וְלָדוֹת תַּחַת אַמּוּתֶיהָ -
וְלִדְּ וְלָדוֹת פְּטוּרִים, טַעְמָא דְּהַעֲמִיד, הָא לֹא הַעֲמִיד -
לֹא; תִּיבְקָתָא דְּרַב הַיְּהוּדָה! - אֲבָר לָךְ רַב הַיְּהוּדָה. הוּא
הָרִין אֵף עַל גַּב דְּלֹא הַעֲמִיד. וְהָא קָא מִשְׁמַע לָן:
אֲפִילוּ הַעֲמִיד נָמִי, דְּאוֹרְחִיהָ גֵּוִי לְמִיתָפֶס כְּנֵה - וְהוּ
כְּמִי דְּלֹא הַעֲמִיד, וְלִדְּ וְלָדוֹת - פְּטוּרִים, וְלִדְּ וְלִדְּ
וְלָדוֹת - חִיבִים. תַּנּוּ, רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר:
אֲפִילוּ עַד עֶשְׂרֶה דִּוְרוֹת פְּטוּרִים, שֶׁאֲחִירֹתָן לִבְנֵי.
בְּשִׁלְמָא לֹרֵב הַיְּהוּדָה, דְּאָמַר: נְחִית תַּנָּא קָיָמָא וְלִדְּ

ואם לא משכח בהמה תפס ולד, שהכל משובע לו מחמת קץ, אבל לנאוי דחשיבין
 יבית אדויריתא – קשה, דאם כן יצא מרשות בעלים לגמרי כשאר מלה. ודא מסק
 דהא פסדוהו קין הבכור; לא משום דקיימא לה ברשות מזה, אלא משום דחשיב
 די באמצע מכה עשבור שיש לו, בדמפרש וזילא, דהא חמה: אמא נצי משכחא ארטורא
 דחייבת בכבודה, לשישנא קראב דאם פרק ארטורא פסדוס (ו.א.) היכא דמצי שריא לטל
 ישראל מתחלה, אלא שמשועבדת היא לארטורא. וכין דאפשר לסלוקה בזוי – לא יצא
 בה דא ראי לא יחיד וזו תפס לכמה – לא יצאה מרשות צו, ומקרי דזי באמצע, ש
 פסדן פקח לא יחדו ממתניתין, דקתני בהדיא, המקבל צא ברול מן הגוי – ולדות
 ולדות של ארץ ישראל – ו"לדורותיהן" – קין ולדי לודת – פטורין מלינת בנן לבן, שותו
 של צאן ברול קן כצאן ברול עצמן, ולא אשטריך ליה במתניתין זו למיתני. ואם, כן גם
 עצמן צאן ברול, וכי קתני ולדי לודת פטורין – הינו ולד ולדי לודת. שפירש: קדי –
 חיביקן: רש לומר: דלכך פירש בקוטרס במתניתין: העמיד – אלא ממש שנתו האמיתה
 ועד שזי לומר: דאפילו אלאי במוטו בהתפתחא, כל היתא, אלא המהרה

וְלִדְוֹתֶיהָ — שֶׁל אוֹתוֹן צָאן בִּרְלוֹ, כִּשְׁגִּירוֹ וּבִכְרוֹ — יִפְסְרוּ מִן הַבְּהוּדָה. וְטַעַמָּא
 מִפְּרֵשׁ גִּבְמָרָא: וְדִבְרִין יֵדֵי אֵל לִידֵי חֵלֶל וְזוּי גִּלְגֵּל תְּפִיסָה בְּהוּדָה. וְאֵי אֵל מִשְׁכַּח בְּהוּדָה
 תְּפִיסָה לִדְלוֹת — אִישְׁתַּכַּח דְּשִׁיכָא בִּי דִּגְבִי בָּאָן. וְוִלְדִי לִדְלוֹת חִיבִין — וְלִדֵי וְדִי
 שֶׁ שֶׁ צָאן בִּרְלוֹ — הַמִּנְעוּת חִלְקֵהּ שֶׁ יִשְׂרָאֵל, כִּשְׁדִּיחַ וְלִדְלוֹת בְּבוּרָה — (וְיִתְנָה)
 לְכַן, דְּהִינֵי רִבְעִית לְצָאן בִּרְלוֹ נִדֵּי לְכַן.
 הַעֲמִיד לִדְלוֹת תַּחַת אֲמוּתִיּוֹת — שֶׁפִּתַּח לָהּ
 פִּתַּח לְגִי לִדְלוֹת לֹא כֹחַ בְּלוּדוֹת, וְאִמְרַן לֵה
 אִם יִמּוֹת הַבְּהוּמָה — תִּטּוֹל הוֹלִדוֹת
 הַמִּנְעוּת לְחֻקִּי, וְדִוְדוֹ תַּחַת יְדֵי בִּאֲחוֹן דְּמִי
 עַד אוֹתוֹ מִן עֲצֻמּוֹ. וְלִדְוֹתֶיהָ — הַשְׁמָא
 אִלְמָא דִּי שֶׁ דְּשִׁיכָא בְּרוֹר אוֹרֵךְ סָפִי. הַלְכָּךְ,
 לִדְלוֹת שֶׁל אוֹתוֹן לִדְלוֹת שָׁוֶה וְלִדֵי לִדְלוֹת
 לְצָאן הַבְּרוּל — פְּטוּרִין, דְּשִׁיכָא בִּרְלוֹ נִדֵּי לְכַן.
 וְשִׁיכָא לְהוֹם בְּרוּל אֵל יִתּוֹן גִּבְרִי
 שִׁאחֲרִיתוֹן לְגִי — דְּלַעֲלוֹם כֹּל מַה דְּמִשְׁכַּח
 גִּי תְּפִיסָה. וְכִינֵי קִינֵי דְּלֹא נָכֵס — הִגֵּה וְזוּי,
 בְּרִשְׁתֵּיהּ דְּרִגִי בְּרוּר, בְּדִקְבָּל קִינָא —
 דְּמִקְבֵּל זוּי הוּא דְּאִדְרִיבֵּל לֹה, אִלְמָא דְּשִׁקֵּל
 נִתּוֹן חֲצִי לִדְלוֹת — בְּרִשְׁתֵּיהּ הַמְּנַת מַעֲטָה אִם
 שִׁקֵּל לֹה. אִי בְּרִשְׁתֵּיהּ שִׁדְרָה קִינָא, אֲמַאי
 רְבִית לֹה דְּבִרְשׁוֹת מִרְשׁוֹת אֲשִׁיבֵל אֲשִׁיבֵל
 מִתְּנִיתוֹן בְּדִקְבָּל עֲלִיה — הִגֵּה אוֹנֶסֶס
 וְוִלָּא. אִי דְּקִבְּלֵי עֲלִיה אוֹנֶסֶס וְוִלָּא צָאן
 לֵה חֵלֶל אִלֵּא מִקְבָּל עֲלִיה הַמְּנַת אוֹנֶסֶס
 דְּלִבְנֵי שִׁדְרָה לִיחֵי "בְּרוּל" — קֶשֶׁה וְאִינוּ
 נִפְתָּח. כִּי כֹז הַנּוֹתוֹל אֵל פִּיחוֹת מִדְּמִי. וְעֻקֵּה
 אִשְׁמָא — תַּבְּמִידָה, כְּלוּמַר, פִּסְקָה
 לְמִלְחָתָא, דִּישִׁיב חֻלְשׁ בִּין צָאן בִּרְלוֹ לְצָאן
 בִּרְלוֹ. אִרְתֵּינִי שִׁמָּא — דְּהַחֲסִי: אֲבָל מִקְבֵּל
 כו'. אִלֵּא — דִּיא וְדֹא דְּלֹא קִבֵּל עֲלִיה מִיחֵל
 אוֹנֶסֶס וְוִלָּא, אִלֵּא עַד מִקְבָּל עֲלִיה חֲכָל.
 וְהִכָּא גִבִּי בְּבוּרָה — לֹא מִשְׁוֹם דְּהִי
 בְּרִשְׁתוֹ שֶׁ גִי, אִלֵּא מִשְׁוֹם דְּמִשְׁכַּח בִּין
 גִּבְיָה. אֲמַר כִּי הַחֲסֵה וְוִלְדֵי שֶׁ צָאן בִּרְלוֹ
 פְּטוּרִים כו' — כְּדִפְרִישִׁיתִי גִבִּי מִתְּנִיתוֹן.
 וְאִרְשָׁא קִיא. כִּי יְהוּדָה אֲמַר וְלִדֵי לִדְלוֹת
 נִמִּי פְּטוּרִין — דְּדוֹר רְבִיעִי לְצָאן בִּרְלוֹ אִינוּ
 נִתּוֹן לְכַן, אִלֵּא דוֹר תְּרִישִׁי וְלִקְמֵן פְּטוּר
 לִיחֵי מִתְּנִיתוֹן. טַעַמָּא הַעֲמִיד — שִׁחְחֻק
 כְּחוֹ שֶׁ גִי. אִלֵּא הַעֲמִיד — אִי מִיפְּטוֹר
 וְלִדֵי לִדְלוֹת שֶׁ צָאן בִּרְלוֹ. וְהִיא אִם מִשְׁכַּח
 לָן — דֹּאף עַב גִּבְרֵה דְּהַעֲמִיד, דְּאוֹרִיחִיה דְּגִי
 לְמִלּוֹל וְלִמְחִסֵּת גִּבְיָה. כְּלוּמַר, סִלְקָא דְּעִקָּר
 אִינוּ שְׁטוּרִין לְעֻלְמָה, אִם מִשְׁכַּח קִי: אֲמַאי
 חֵכֵי, לִדְלוֹת שֶׁל אוֹתוֹן לִדְלוֹת. שָׁוֶה וְלִדֵי
 לְצָאן בִּרְלוֹ, כִּשְׁגִירוֹ וּבִכְרוֹ — יִפְסְרוּ מִן הַבְּהוּדָה. וְטַעַמָּא

של ולדות – חייבין, כאילו לא העמיד. תנן רבן גמליאל אומר בו' – וקא סלקא
דעתן דרבן גמליאל ארישא קאי. בשלמא לרב יהודה דאמר נחית תנא קמא –
למפטור דרי, דשתי דורות לצאן ברזל פוטר תנא קמא.

בווד, ודבא נמי, א' יהוי ליה זוי – אל תפיס ללוד ויש לומר: התי עיקר ברומה של ורשות ישראל, ואל תשיב די נא באמצע. אבל הבא, ומתחלה של נוי, לכ זמן שיש ליה תסלקה יד לגמרי. **טעמא** דהעמיד ואל העמיד לא חיבתא דא יתורח – תימחז' ימן מן הבכורה, וחדל ורעל תיחיב, ומשני, אימאן: קד' ולדתיקן פטורי, פירוש: "קד' יניע דעאן ברזל. ואף על גא דלא קתי" (קד' במתיקתא), וצדק' לומר דפשיטא ליה חלודת אמאי לא מפרש, כן ברשומתו ורעלתיקן דהעמיד חלודת תחת אמורי – נעשה חלודת וליד ורלודת, ורלודתיקן (פטורי) – ודיעי ולד ולדי ורלודתיקן פטורי; הא לא העמיד וליד ורלודת חלודת, אלא שעת לא חתה ליה שאם ומורח האמורתי היא ורלודת חתתיקן, דלא שעת, ול שום נא בורחא, אלא המכיוז עליון דיכור בעלמא.

בכורות. פרק שני - הלוקח עובר פרתו דף יז עמוד א - מתוך מהדורות "אבן ישראל" (שטיינזלץ) רלב תוספות

חיינו דאמר רבן שמעון בן גמליאל - את אמרת שתי דורות למטה מזאן ברזל ותו לא, ואמא אמנא אפילו עד עשרה דורות נמי פטורין. והוא הדין טפי מעשרה, אלא כי האי מנינא נקט בכמה דוכתי. וקרא נמי נקט להו, דכתיב (דברים כג.) 'גם דור עשירי', וכן אסורין לעולם. אעתיך למתני הכי, דאם הוי תני "אפילו ולדיו"

ולדי ולדות פטורין. הוה אמנא: הני הוא דפטר רבן גמליאל, פטור מני - לא. כי דוכי השמענין ליה לתנא קמא דפטר ולדי ולדות, אף על גב דלא מבהמותיו של גוי משש נולדו, ומגזיבי בולדו ולדיו ולדות ולדות - לכוון - הכי נמי לרבן שמעון בן גמליאל, אף על גב דפטר בולד ולדי ולדות - בחי דרא טפי מחייב. אלא לרב הונא דאמר לא נחת חזק קמא ליפטר דרי - דלא פטר אלא ולדות של צאן ברזל, הואיל ויצאו מבהמותיו משש של גוי - למעשה ליה לרבן שמעון בן גמליאל למימר "עד עשרה דורות"? לימא: "אפילו ולדי ולדות פטורין" ושמענין מינה כי דוכי דפטר ולדי ולדות אף על גב דלא מבהמותיו של גוי משש יצאו - הוא הדין נמי עד עשרה דורות אעתיך קא - שהעמיד ולדות תחת אמותיהן קא, ודחת תנא קמא למיפטר דרי. אימא ון לדת חזק נמי עד עשרה דורות אעתיך - דגמטעמך ורי, ון - הולדות, ולדות אחרים. אימא ון וולדות - כלומר, ון - הולדות עצמן, ולא חיטא ולדות. שט בכשי יתחם - אלמא: בת חימום קרי גז, דלת בת חימום לא קרי גז. ודך עד בת רחל צמרה קשה, דצמר עוים קשה הוא. חוששין לרוע האב - אם שוחט האב ורבן ביום אחד, ודילכך רבי מאיר מחייב אם שחטו ובתי חיב, והואיל וזה דומה לו. אין חוששין - בעו בת עו, ושוחט אותה ואת אביה ביום אחד. כי חיב דלפניי נחנה ורבנן - בחיטות חילי פכירי "אותו רבן כבד" (ע"ב), דחגיגה מחייב וחכמים פטורין. ברחל בת רחל - וגבי עו בת רחל - עו בת עו בת רחל מיירי. ואביעת אימא ברחל בת עו בת רחל - ודא תנא, ברחל בת עו, וואתה עו היתה בת רחל. רבי מאיר מחייב ליתנא לבחן דחוריה שיות לבסופן לא נדמה הוא. ודך רחל בת עו - לא לרע דחל משש, דא נקבה לא קדשה בבכורה, אלא מין רחל קאמר. מודה רבי מאיר - אף על גב דלענין בכורה סבר דחוריה שיות למקומה, בא בעינן שיות ממשפחה עוים מששת נמי בראשית, הני מילי דלא נחית לדרי - כלומר, דאית נדמה לעו אם אמר, אלא לאמו נפיה חוה נדמה, ולדא דומה לאמו. אבל היכא נדחת לדרי, דלגבי אמא לא הוי נדמה לאמו, אלא לגבי אמא הוי נדמה - אימא לא קא משמע ון "אחור" דבעינן מיוחד מששה ימי בראשית, ון - מותם - דאי כתב "אחור" ולא כתב "עד", הוה אמנא: הני מילי נדמה פסול - לקרבן חובה, כגון שיער מסוף

ולית ליה הא דתנא רבי ישמעאל בכשים שצמרן קשה כר - לא הוה מצי למיפטר דגמטע עד בת רחל מקרא דגמטעין (חולין קלא) שער עוים מ'לעמוד ולשרת', דבעינן דבר דרביא לשירות, ולאפיקי נחיה של עוים, דרילמא, כיון דהוי ממין דרביא לשירות, שויה בת רחל - סני בחבי. ברחל שילדה מין עו ואביו תיש - והא דנקט

מין עו - לרבותא, דאף על גב דודיעל לרע האב שלטנת דולד למין עו, מבורח, אפילו יכבי לא חישי רבנן לרוע האב, ומודה, דפריך, ליפלט בחיטשין לרוע האב בעלמא - לא חישי לרבותא וז.

בשעיר של ראש חדש - קמא נקט, והוא הדין שעירי רגלים, דכתיב נמי בתב ברו "אחור".

זכר ולייתו וולדותיהן. הוה וולדותיהן פטורין, ויובתא דרב הונא! - אמר לך רב הונא, אימא: "הו וולדות - פטור, וולדי ולדות - חיב". "רחל שילדה מין עו" כו, איתא רב אושעיא מנאדרתא ואיתני מנתיקא בדייה: רחל בת עו, ועו בת רחל - רבי מאיר מחייב, ותכמים פטורין, אמר ליה רב הושעיא לרבנן: כי עיילת לקמיה דרב הונא, בעי מנייה: רבי מאיר מתייב למאי? אימא לרבנן - וליה ליה לרבי מאיר "אף בכור שור", עד שיהא הוא שור ובכורו שור? אלא לראשית חנו - וליה ליה הא דתנא דבי רבי ישמעאל: כבשים שצמרין קשה פטורין מראשית חנו, שצאמר: "ומגו כבשי יתחם" - אמר ליה: יתחו אנו, הכא כמאי עסקינן - ברחל שילדה מין עו ואביו תיש, ובחוששין לרוע האב לענין אותו ואח גזו למיפלו, דרבי מאיר סבר, חוששין לרוע האב, ורבנן סברי: אין חוששין לרוע האב. - אי הכי, ליפלו בחוששין לרוע האב בעלמא, כפולתא דחגיגה ורבנן! אלא לעולם לבכורה, והכא כמאי עסקינן - ברחל בת רחל בת עו, מר סבר: ויל פתר אימיה, והאי לאו נדמה הוא, ומר סבר: ויל פתר אימיה דאימיה, והאי נדמה הוא. ואביעת אימא: ברחל בת עו בת רחל, מר סבר: חורה שיות למקומה, ומר סבר: לא חורה שיות למקומה. רב אשי אמר: כנון שישש של מקצת סימניו, ומאן עסקינן, רבי שמעון, דאמר: עד שיהא ראשו ורובו דומה לאמו, אמר רבי יוחנן: מודה רבי מאיר בשיעור של ראש חדש דבעינן בן שעירה, מאי מעמיא? אמר קרא: "אחור" - המיוחד וכא מששת ימי בראשית. - והא מהכא נפקא? מהתם נפקא: "שור או כשב" - פרט לכלאים, "או עו" - פרט לנדמה! - צריקא, דאי מהתם הוה אמנא: הני מילי היכא דלא נחת לדרי, אבל היכא דנחת - אימא לא. ואי מהתם הוה אמנא: הני מילי לגבי קרבן חובה, אבל נדבה - לא, צריקא. אמר רבי אחא בר יעקב: הכל מודים דאין לוקין על צמר ממשום פלאים, שצאמר: "לא תלבש שעטני", מה פשתן - שלא נשתנה, אף צמר - שלא נשתנה. אמר רב פפא: הכל מודים שצמרו פסול להכלת, שצאמר: "לא תלבש שעטני... גדלים תעשה לך", מה פשתן - שלא נשתנה, אף צמר - שלא נשתנה. אמר רב נחמן בר יצחק: הכל מודים שאין צמרו ממשום בנגעים, שצאמר: "כבדך צמר או כבדך פשתים", מה פשתים - שלא נשתנה, אף צמר - שלא נשתנה. אמר רב אשי, אף אנו נאמר: הדלת תכף על גבי נדמה, ינו פסול לנסכים, מאי מעמיא? "נבא ונסכים", מה נבא - שלא נשתנה, אף נסכים - שלא נשתנה. מהקרי ליה רבינא, דחלה פשתן על גבי הונא, הכי נמי דלישתנה? אם כן, לא מצית אמתת "מה פשתן שלא נשתנה", דחלה פשתן נמי משתנה! אמר ליה: וזה - נשתנה ריחו, וזה - לא נשתנה ריחו. משנתה רחל שלא ביפרה ויולדה שני יבדים, ויצאו שני ראשיהן כפחת - רבי יוסי הגלילי אומר: שניהן לבחן, שצאמר: "ותכריסם לה". ותכריסם אומרים: אי אפשר לצמצם, אלא אחר לו ואחד לבחן. רבי מרפון אומר: הכהן בורר לו את היפה. רבי עקיבא אומר: משמנין ביניהן, והשני ירעה עד שיתאבא, ויחבי

דראש חדש, דרובה הוא, אבל לקרבן נדבה לכתשה. האי דנקט שיער ראש חדש - הוא הדין לשעירי רגלים, דכתיב בוך "אחור", אלא קמא דכולהו נקט. על צמר - של שני שאני מיוחד - שני דלדורותיה. מה נבא שלא נשתנה - דהא נדמה פסול לקרבן. אלא פקעה - משום דודולה על גבי האנית חשבת ליה שנינו. וזו נשתנה ריחו - מן שני אותו נפן. משנתה חוכרים - משמע שנים. אי אפשר לצמצם - שיעצאו שני ראשיהן כפחת. אלא האחד יצא תולה, ורע דיעניו דא חור. ורבי מרפון - מפרש קמא: בורר את היפה. מפרש בגמרא טעמא. משמנין ביניהם - מפרש בגמרא דכחו שטח בחורו. והשני - שנושא ראשו ויחורו, ורע עד שיתאבא ויחבי כר. אבל דסק ובמור, והילכך אינו נשתנה. ובאותו של כח לא אעתיך למימר, ודאי אינו נשחט עד שיאזר בו מום, דבזמן הזה מיירי. אי נמי, בזמן ימינו, ודא דחל חזק להקדשה, וספק בכור הוא, ואיכא למיחש משום חולין בעורה, לפיכך נמי יאכל במזמו. והאי דנקט של ישראל ירעה עד שיתאבא - משום דבעי למימר "ויחבי במתנתו" גבי ישראל, דאילו כן פטור מן המתנות לגמרי כדמפרש בשוה"מ חולין בפרק "חורע והולחים" (ס"ב). - ודילכך תנא כולה מתנותיו בישראל, מיהו, דכח נמי ירעה עד שיתאבא, ויאכלנו במזמו.

בבורות. פרק שני - הלוקח עובר פרתו דף יז עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"

תוספות

זכר ונקבה אין לכתן כלום - אפילו יאזני שני ראשים כאחד קא - ומדרי רבי יוסי הגלילי, הבא, דאף על גב דאפילו אי בוליה רחם מקישר, מכל מקום מין מביט אינו חוצץ, בדאמינן בפרק קמא (בבבבב טז), הבא שהיא נקבה ודוויא פטר רחם כמות - בטלה בבורות לגמרי, ולא למי להחיא דפרק 'בדומה דמקשה' (תולין ע"א) ברכות אחרות והדיוטות, דהתם איירי בדכפין הוא דרך ראשו

והוא דרך מרגליותיו, דלא הוא אידך פטר רחם. **אפשר** לצמצם בדי שמים - פירש בקונטרס. כגון דף דלידה, דאף על גב דאין מקפידין בכך, וכל שנן בידי אדם - במתכוונות לצמצם שום מדה או שום דבר, הדואי אפשר לצמצם, וקשה לרובי יצחק, כי קא מביטא ליה לרנן, דבדי שמים אי אפשר לצמצם בדי אדם אמר - ודבר פשטי מצמצם מכוון בין שתי עיירות? הא על כרחך הני דרסילין לצמצם הדבר בשמבונותן למדוד, מכל מקום לרנן אי אפשר שהא הדבר מצומצם בין שתי עיירות, ודבין דבדי שמים הוא, שעצמנו נפל שם מתחלה ולא נתעסק עליו למדוד ולתלוש שם מכוון ונראה לרבי, דאפילו למאן דאמר אי אפשר לצמצם בדי שמים אף שעצמים שנמדד בו שהוא מצומצם, אלא הכי קאמר: אי אפשר לרבר מצמצם שבדי שמים - כגון לידה ודבא, שאן פניא לרבר ולדקוק ואי כחן ליה וכלן אין חזקתן לכתן, אבל בדי אדם - שיש שדות לרבר, מביטא לן, ופשטי ליה ממצא מכוון בין שתי עיירות, דאי אמרת אי אפשר לרבר אם הוא מצומצם, אף על גב דפרשיש דרומנין דמיקר' שהוא מצומצם, כיון דאי אפשר לרבר - לא יביאו שתי הגנות מספק, דמילתא לא שכיחא וזאן אף על גב דהתם מספק שאיירי, ובמסקנא פשטינן דלרנן אי אפשר לצמצם, ואפילו אדם.

ומתוך דא פדלינן אמרתי בפרק קמא דעירובין (טז) בפרוך כעמוד, ופרק שני דחולין (כ"ב) במחצה על מחצה כרוב, היה נראה דהלכה כרבי יוסי הגלילי, דאפשר לצמצם לכל החיות בדי אדם, ואין לומר דקרי פרוץ כעמוד - שדומה לו שום שום אף על גב דשמן אינם שרים, וכן מחצה על מחצה דשדושה. ודא מפרש טעמא דהי דרוב ובעמוד - משום דאמר רבנא למשה: שחוט כרוב ודור ודורו, ודחופי לן ויבאלו אי אפילו אסור, משום ששכט שני רובא, ודא פדריך בנטיין בפרק דחולין (ע"א), ודא אי אפשר לצמצם, גבי מחצה על מחצה מעורשה ואינה מעורשה, דמפרש: כגון דאחיו תרתייהו בחדא ארבע אמות, ואפילו אין להלכה כרבי יוסי הגלילי, מכל מקום דחוק דאז להעמיד המעשה בכך, שאין גרילות הדורב מצומצם, וסתמא לא כותו בבת אחת, וכל' ובפרק 'שמעית העדות' (שבועות כ"א) גבי פפר שניהם כאחד, פריך: ודא אי אפשר לצמצם ומשני: דאמנ - רבי יוסי הגלילי, ורבי יוחנן משני: אפילו הימא רבן - רבי שמעון דאין הלכה כרבי יוסי הגלילי, וכן בפרק 'ארבעה אחין' (יבמות כ"א) גבי אדוות אין יודע מי ששן, אמרתי: אליבא דרבי יוחנן לא סוים לן דאמנ כרבי יוסי הגלילי, לכן נראה, דבדי שמים אין להלכה כמותו, דחך דרשבושת וארבע אחין - דהו בדי שמים. אבל בדי אדם הלכה כמותו, כדמכחא הדיא דחולין ועירובין, ואם אמרת: דא דאמרינן בפרק קמא דעירובין (ח"ב) לזי המושך שדופט על מבי פחות מארבע אמות - אי צריך לזי אתר להחיותו, וארבע אמות - צריך לזי אתר להחיותו, וקאמר רב הונא בני

יהושע: לא אמרן אלא מבכיו (ושמונה), אבל מבכיו שבע - נותר כעמוד מרובה על הפרץ, רב אשי אמר: מבי שמונה לא צריך לזי, מה נפשך? אי עמוד נפש - נותר כעמוד מרובה על הפרץ, ואי פרץ נפש - גרן משול לזי, פירוש: דאם אין אן כלזי (עשרה) (ארבע) אמות, נמי אמרת, דשני תרתייהו בחדא אמות, ודא ספק בדיהם, ולחל משמע דאי אפשר לרבר הדורב וזי לומר, דאפשר למדוד, אלא לא תהייתו חכמים למדוד שם מספק, כיון דאז עמוד נפש כן פרץ נפש לזי חשש איסור, ואם אן שרים, ומעלת דא חשביה דא, וכלל מקום, אם היה איסורא דאורייתא - היה אסור, כיון שאפשר למדוד, וזא אין לחקשת על דא אסור, כי שוה יזי שוה נמי לשתי, דקיימא לן פרץ כעמוד מותרו דהתם קא על רב הונא ביה דרד יהושע ודסביר ליה פרץ כעמוד אסור, ודבר יבי שנקטן מניינאל דאז מפרש פרץ כעמוד, ומחצה על מחצה כרוב - סביר כרבנן דאז אפשר לצמצם אפילו בדי אדם, ומאן (דשרי) ודסביר כדשומה לזי שהפרץ כעמוד - משום דאמרינן פרץ מרובה, ואם תמצא לומר שדום ששים דהתם אמר: ודא ובעין וזי על פשרת הווא מרובה על מחצה כרוב, ודחוטא נתיא נפי דהאס דספק בדיהם לחל, כיון דאי שפאס למדוד, אבל שפאס לרבי: משמע דאמרינן דאורייתא דאז אסור, מכל מקום חששא בעלמא דשמן הם - שריהם, אף על גב דאי עמוד נפש מותר ואז פרץ נפש מותר, ואם כן היכי דייק ממצא מכוון בין שתי עיירות? התם נמי, אף על גב דאפשר לכוון לצמצם - מדור רבנן מביטא שחטא דאורייתא דשמונה הם שריה ענה, דמאן דאסר פרץ כעמוד לא אסר אלא משמע דאסר למשה: נדור רובא, שחוט רובא, ואיכא למלח על שריהם למדוד, אבל אם לא תוליתו לזי דהתיר וזיטא מאסור - היה מותר, כדאשכחן מלא דשרי משום דאמר רבנא דרשנא לא תשייר רובא, ולא אסר משום שריהם דרובא, ואם כן, דאז לזי אפילו דא פסק דאורייתא דהתיר, ודבר פרץ (ממצא) נפש, כן עמוד נפש - מותר, ומאן דפריך בהדיא שמעתיא דפרץ כעמוד, ודא אפשר לצמצם, גבי אם ש ריח בניהם (סוכה ט"ב) - אין לדרקט שום דבר, דרבינו תנאל גיט: "והא אי אפשר לצמצם", וכן רבינו שנקטן, ולרבינו זאן אן ראיא שהא הלכה, וזא דאז כונו אי אפשר לצמצם בשום ענין שלא דאז איירי משוה בן הסק לשפד, כמו שפירש שם, ובדיא דאז מביטאן (ט"ב) יאזני שנים בעשירי וקרא "עשירי", משמע דסבר ליה כרבי יוסי הגלילי אפילו בדי שמים, דא כרבנן דאז אפשר לצמצם

והיכי בפתנות, ורבי יוסי פוטר, מת אחד מן - רבי מרןן אומר: יחלוק, רבי עקיבא אומר: המוציא מחיבתו עליו תראה, וכן ונקבה - אין קאן למחן כלום, גמרא אמר דבי רבי ינאי: לרבי יוסי הגלילי שמעין ליה דאמר: אפשר לצמצם בדי שמים, וכל שכן בדי אדם, ורבנן, בדי שמים אי אפשר לצמצם בדי אדם, תא אדם מאי? תא שמים: חוט של איסור חוץו באמצע להבדיל בין דמים לעליונים וכן דמים ותחתונים; ואי אמרת אי אפשר לצמצם בדי אדם, וימנין דאף תיב עליונים למטה ותחתונים למעלה? דמחזיקי בה פורתא, תא שמע ממהר פלים, ממהר מזהב - שאני התם דרמנא אמר: עבדי, וככל היכי המצית למעשר נתיא ליה, "הכל בכתב מיד ה' על השביל", אמר רב קטינא, תא שמים: חלקו לשנים והן שוין - שניהן ממיאם, לפי שאי אפשר לצמצם, אמר רב קהנא: שאני כלי חרס - האולי יוש בו גומות, תא שמים: נמצא מכוון בין שתי עיירות - שתייהן מביאות שתי עגלות, דבר רבי אליעזר, מאי טעמא? לא משום דקסקרי: בדי אדם אפשר לצמצם, ו"קורבה" - ואפילו קרובות? - לא, רבי אליהו, סבר

תא שמע מפרת כלים - דאמר רבנא (שמות כ"ז) "ועשית שלחן, אלא, מצמצמו יפה ועשאוהו אמותיו ומצמצמוהו, שאני התם דאמר רבנא עבדי וכלל דהבא דמביא למעשר נתיא ליה - ולעולם לא מצמצמוהו, הכל בכתב מיד ה' עלי השביל" - כל מלאכת התבנית, דוד אמריו לפסוק זה, ולא מסיק ליה דאז אפשר לצמצם, ודא גומא נשטמא, חלקו לשנים חוץו - טמאן, דאז אפשר חלקו, וכלל דוד איכא למעמד אבא איכא רובא, וקיימא לן תנור - שרייו ברובו, ב"העור הורטוב" (תולין קד"א), ויש בו נומות - שאני נחלק בשוה, אלא כששורבין אתו - תחיבות (קרקע) בולטות בו, ועשה הוא גומא כן במקומות הרבה, והלכך אי אפשר לשער אתון בלישות, נמצא - חלל מכוון בין שתי עיירות, שאין זו קרובה לו יותר מזו כלום, **לצמצם** - חלל מכוון ביונו, שתוחן קרובות זו כזו, וקסבר: "קורבה" דכתב בקרא (זכרים כ"א) "הקרובה אל החלל" - אפילו קרובות משמע, שאם יש שתי קרובות לו שתי עיירות, ודא אי אפשר לצמצם, אלא ודא אתת קרובה מחבירה - אמאי מביאות שתי עגלות? וביאו אתת בשותפות כדאמרינן לקמן, ויתנו ויאמרו בני האחת: אם אתם קרובים ממני - דא חלקו מחול לכם ותכפר עליכם, ואם אנתו קרובים ממך - חלקכם ידא שלנו ותכפר עלינו.

סבר

והיכי בפתנות - כבישטותי יתן לכותן את הורעו והולדיו, וסתם משנה היא זו, ורבי יוסי פוטר - מפרש בגמרא, יחלוק - חדו בו טרפון ממאי דאמר לעיל כדמפרש בגמרא, דסבירא ליה דאפילו שכוון חזין מעלין את הדיפה בדמים לשניהם, שיהיו שניהם, הלכך נא אחד מן חלוקותיו אתו, וזכר ונקבה אין כאן כלום לבחן - דאמר נקבה יצאה תחלה, והדמיא מחבירו עליו הראיה, והבא אפילו רבי טרפון מודה, דהתם הוא פדלין משום דודאז חד מנייהו לבחן, הלכך יפה כחו לחלוק בשוה, אבל הבא דורע אתה דשמא לא שיכא בבורה כלל, ומיהו, ירעה דא שישתאב ואתר כן יאכלנו, דספק דהא, **נמצא אפשר לצמצם בדי שמים** - כגון דף לידה, ואף על גב דאין מקפידין בכך, וכל שכן בדי אדם - במתכוונות לצמצם שום מדה או שום דבר, הדואי אפשר לצמצם, בדי אדם - ששמבונותן ומודדין בדי לצמצם, מאי, אפשר לצמצם או לא? חזינן למבוא באמצע ובדורו הוא, קרייה דמים עליונים - הראים לתתן למעלה - מאמצעיתו, וקא יחבי לזו למטה, דשמא לא מצמצמו יפה ועשו את החוט למטה מאמצעיתו הרבה, וכי נהנינן דמים עליונים למעלה מן החוט משם - דאמינא לממהר למטה מאמצעיתו הוא, ותחתונים למעלה - דשמן למעלה מאמצעיתו נתנו את החוט. **דמיווח ביה פורתא** - ושלום אי אפשר לצמצם, והבא - כגון שעשו את החוט רחב, מאדיר שדודו ותחילתו באמצע והדורבוהו למטה ולמעלה, דממה נפשך, למטה דידהו לזי תחתונו של מכות ולמעלה דידהו הוי עליונו, בלא שום ספקא.

תא שמע מפרת כלים - דאמר רבנא (שמות כ"ז) "ועשית שלחן, אלא, מצמצמו יפה ועשאוהו אמותיו ומצמצמוהו, שאני התם דאמר רבנא עבדי וכלל דהבא דמביא למעשר נתיא ליה - ולעולם לא מצמצמוהו, הכל בכתב מיד ה' עלי השביל" - כל מלאכת התבנית, דוד אמריו לפסוק זה, ולא מסיק ליה דאז אפשר לצמצם, ודא גומא נשטמא, חלקו לשנים חוץו - טמאן, דאז אפשר חלקו, וכלל דוד איכא למעמד אבא איכא רובא, וקיימא לן תנור - שרייו ברובו, ב"העור הורטוב" (תולין קד"א), ויש בו נומות - שאני נחלק בשוה, אלא כששורבין אתו - תחיבות (קרקע) בולטות בו, ועשה הוא גומא כן במקומות הרבה, והלכך אי אפשר לשער אתון בלישות, נמצא - חלל מכוון בין שתי עיירות, שאין זו קרובה לו יותר מזו כלום, **לצמצם** - חלל מכוון ביונו, שתוחן קרובות זו כזו, וקסבר: "קורבה" דכתב בקרא (זכרים כ"א) "הקרובה אל החלל" - אפילו קרובות משמע, שאם יש שתי קרובות לו שתי עיירות, ודא אי אפשר לצמצם, אלא ודא אתת קרובה מחבירה - אמאי מביאות שתי עגלות? וביאו אתת בשותפות כדאמרינן לקמן, ויתנו ויאמרו בני האחת: אם אתם קרובים ממני - דא חלקו מחול לכם ותכפר עליכם, ואם אנתו קרובים ממך - חלקכם ידא שלנו ותכפר עלינו.

סבר

בבורות פרק שני - הלוקח עובר פרתו דף יח עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזלץ) קצוה רש"י

סבר לה רבבי יוסי הגלילי - וקא מביעא לן לרבנן, אי אפשר לצמצם - הילכך לא דעו עורפין, דכל אחת אומרת: אני אני קרובה. אפשר לצמצם - וקרובה' אפילו קרובות. ויתנו - בדפרשין לעיל, דבולי' עלמא אפשר לצמצם - דכרבי יוסי הגלילי סבירא ליה. מאי חיי עלה - אליבא דרבנן. שתי עגלות - דאפשר לצמצם. וקרובה' - אפילו קרובות. לית

תרת' - דהא לא מצי לאתניי, דהא שתיק שותי. אי אפשר לצמצם - הילכך מצי לאתניי. הווא דבריא נפק ברישא - דמורו ברייתא דקם את אחיו. הכהן נוטל בחוש - לרבי עקיבא. והא משמע תנן - משמע - מה שיהי דשור מחבירו, ואותן דמיס' דהלוקא. אדאכלת חמיסא כבבל - בעד שחיתא אוכלת חמיסא בבבל ומעין עעקב. תרימנא - להאי מילתא דרבי עקיבא, ודייקא לה מסיפא. רבי חרדי פליגי - ולדתייתא דהאי חלק בשנים - הכי נמי דילוקא את חזי. שוין יתא בניהן - מה שחזר שמן פיה מחבירו יתא מוטל בניהן, ועליו יבאו לדין, ויטען ישראל לבקח; אייתי רביא בר. כי רבי דסבר רבי עקיבא כסיפא המוציא מחבירו עליו דרביא. מאי טעמא דרבי מאיר - דקתני טמא דמתניתין; חיבי מבתות; אי כבודו חזי - דהא ויתא דשקל אגא חיי חולין. ומחדרנא גי ניהלך, וישקילנא מלתות מניה. קשו שאינו זוכה בוכה - אף על פי שלא זכה בהן בחיך, דהא לא מוטל לדידה מעולם - עשאוהו כאלו זכה בו. הואיל ומעיקרא הוה שכיב ביה דין קהן, דשמוא לדידה גיטו - שיהו רבנן ממאן משמי לדידה לרשע כבורה. וזבן ליה לישאל במוטה - ודורש שקליה לאידך חילופיה. ובכור שמכרו בהן לישאל פטור מן המחתות, דאיכאש לצבי וכו' בפרקא קמא (בבברות יבא). כספס כבול שאין חליפין ביד בהן - שלא נטל כלום תחתיו. כגון דקתני מתניתין; וכי נובקא אי באן לבחן כלום. והאי וכי ספק בכור הוא, שמוא יצאה נקבה תחלה, ויזעה ויובל במזמור לבעלים. שחייב במתנות - דהבא ליכא לממרה. עשאוהו כמי שמכרו בהן לישאל, דהא לא בא בחליפין ליד בהן כלום. אי מחייבת ליה - לספק בכור במתנות אתי לממרה. חילין גמור הוא, ואתי ללמדה בגיזה וכו'. ופי' מצתא אסרה - דעמא דרבי יוסי משום הוה עגלות הוא; ומכאן שייך לעמוד הבא: בספק מעשה - דמגן ספקן אחד מן המעשרין לתובע, בארבעין בפרק ברתא (בבברות תנא). כולם ידעו עד שיתאבדו, ויאכלו במזמור לבעלים. ספק מעשה אין בהן בא עליו משני דודין. דאם מעשה הוא - אין לבחן חלק בו. מעשה דשנים שלמים ונאכל לבעלים. ופי' מצתא אסרה הכי - דעמא דרבי מאיר משום שלא תשתבח חרות מתנתו?

כל

סבר לה רבבי יוסי הגלילי, דאמר: אפשר לצמצם בדי שמיים, וכל שבין ביד אדם. נמצא מכונן בין שמי עיירות - לא דעו עורפין, רבי אלעזר אומר: שתיקו מביאות שתי עגלות; מאי לאו בהא קמפלגי, דתנא קמא סבר אי אפשר לצמצם, ורבי אלעזר סבר אפשר לצמצם? - ותיסקרא? אי קסבר תנא קמא אי אפשר לצמצם, אמאי לא הו עורפין? כיא עגלה אחת בשותפות ויתנו! אלא להני תנאי דכילי עלמא אפשר לצמצם. והכא ב"קרובה" ולא קרובות קמפלגי, דתנא קמא סבר: "קרובה" - ולא קרובות, ורבי אלעזר סבר: "קרובה" ונאפילו קרובות. מאי חיי עלה? אמר רב תימא בר אבין אמר רב עמרם, תנא: נמצא מכונן בין שמי עיירות, רבי אלעזר אומר: שתיקו מביאות שתי עגלות, ותקמוסו אומרים: כיא עגלה אחת בשותפות ויתנו. מאי קסברי רבנן? אי קסברי רבנן דאפשר לצמצם, ו"קרובה" ונאפילו קרובות - ליתיה תרתין! ואי "קרובה" ולא קרובות - אפילו חדא לא ליתיה! אלא לאו שמע מניה קסברי רבנן? אי אפשר לצמצם נמצא ביד אדם, שמע מניה. "רבי טרפון אומר בורר לו את הקפה". מאי טעמא דרבי טרפון? קא סבר: הווא דרביא נפק ברישא. "רבי עקיבא אומר משמינן" כו'. אמר רבי תימא בר אבא אמר רבי יוחנן: הכהן נוטל בחישה. אמר ליה רבי תימא בר אבא רבי יוחנן: והא אגן "משמינן בניהן" תנון אמר ליה: עד דאכלת פפנייתא כבבל, תרימנא מסיפא. דקתני סיפא: מת אחד מהן - רבי טרפון אומר: וחילוקי רבי עקיבא אומר: המוציא מחבירו עליו הראיה; ואי סלקא דעתך "משמינן בניהן" דכי חרדי פליגי - הכי נמי לפליגי גבי חרדי! אלא מאי "משמינן" - שוין יהא בניהן, דהוה ליה לפתן; אייתי דרבי דבכור הוא, וישקיל. "והשני יזעה עד שיתאבדו ויחייב במתנות, ורבי יוסי פוטר". מאי טעמא דרבי מאיר? אמר רבי יוחנן: הואיל ובהן בא עליו משני דודין, דאמר ליה: אי בכור הוא - פוליה דידה הוא, אי לא בכור הוא - תב לי מתנות מוציה. ורבי יוסי מטיעמא? אמר רביא: קשו שאינו זוכה בזה, ואף על גב דלא מטיא לדידה - כמאן דמטיא לדידה, ותגביה לישאל במוטה.

אמר רבי אלעזר: הכל מודים בספק בכור שאין חליפין ביד בהן - שחייב במתנות. הכל מודים, מאן, רבי יוסי? פשימא! עד פאן לא קא פטר רבי יוסי תהם - אלא דחליפין ביד בהן, דעשו שאינו זוכה בזה, אבל אין חליפין ביד בהן - לא! - מהו דתימא, טעמא דרבי יוסי - דקסבר דאי מחייבת ליה במתנות אתי ליה לדי גיזה ועבודה, אף על גב דאין חליפין ביד בהן, קא משמע לן. - ופי' מצתא אסרה הכי? והתני סיפא: שתיקו רבי יוסי אומר: כל

לצמצם, אהו שקדם הוי עשירי אפילו ישתוק בו. ודעה ליה כבכולא קרא לעשירי עשירי ולאחד עשר עשירי, דאין אחד עשר קודש, שלא נעקש עשר עשירי ממנו. וכן בהדיא דסוק פרק שני דחולין (להב' דיתותא אמר' פרט ליתום, דאוקמינו בזה פרש למיתה וזה פרש לחיים. וכן בפרק 'במה המוקשה' (חולין ע"א), גבי אור דבעי רביא: הלבן באיברים אור דרבי. וכן לדחות רביא ולקמן בפרק ברתא (ס"ב), דאפילו סבר אי אפשר לצמצם, כין דאין יכול להכיר אי זה קדש שנתן לחבירו, ותבין לקרות שנים עשירי, ובבת אחת קראם - לא לא ויקא לעשירי עשירי ואחר כך לאחד עשר עשירי. ובספוק, דקאמר תהם רכל בבת אחת תרתייהו קרש - לא אמיש בבת אחת בעצמא, אלא כדפרשין, ומידה קשה דרעובין פרק "מי שדשציתא" (כ"א) ובפרק שני דקדושין (כ"א), פריך מיה דיעא שנים בעשירי, לרבה דאמר: כל שאינו בזה אחד הוה אפילו בבת אחת אתי. ומשמע דקדשה ליה דדעה לן למימר דכין דבה אחד הוה אין האחרון קדש - בבת אחת לא יתא קדש לא הוה ולא הוה, כמו מקדש אשה ואחותה. והאין יכול לדחות וזהו דל קריאת עמי ידיה מחבא. כיון דאי אפשר לצמצם, ומנה נפוך עשירי נמלץ קדשה ויש לומר דבמת אפיר, דהוה הא דקדש, ודאין קדש אלא מחמת דבורה, דאדאכלת כפנייתא בבבל תרימנא - פרש כקונסו: בעד שחיתא אוכלת חמיסא בבבל ומעין את עצמן סרתי ליישבה. וכן פרש רבינו שלום בפרק "בר' (בבא ברתא ק"ב), וקשה: דדעה ליה למתא, 'תמרים', דרביה' - הוה לן שוין גיטתא, דכאמר בריש "בבב מטיבין" (עירובין תנא). דכפניתא אין ניקוחת בבסא מעשה אלא אמר דכבי פירושה מוטב שיהיה לך להיות אצלי ולטרוח בהכלה ולפרשה, כפנייתא אוכלת בפנייתא בבבל. וזהו שאנו זוכה בוכה - הא דאמר בסוק "כל הנוי" (גיט' לא) גבי מילה שנית את הבין ואתי ליה לזווח מפרשי עלהם מתקלס, הא מני' גבי יוסי דאמר עד ששני זוכה בוכה - ארבי יוסי דהבא קאי. דכולה דוד טעמא הוא, דהתם נמי חליפין ביד בהן, שחרי נתן לו למעשה. ולא קאי ארבי יוסי בפרק "שנים אחוה" (בבא מציעא י"א), גבי השוכר את הפועל וילקט בני אחיו, דמפרש דהתם טעמא דרבי יוסי משום דעשו שאינו זוכה בוכה. דהתם טעמא אחריני - מהו טעמא דעמי, כדמפרשי תהם עינים ופיהו ניהא ליה וכו'. והשתא למאי (דפרק' דפרשית) לא קשו מדי ברתא דפסיק שמואל רבי יוסי בהדיא דרשנים אחוה, ובגישין לא בעי לאוקמי מתניתין דהתם רבי יוסי אלא אמרין: לא מוקמינן לה כידכידא, משא ולא סבר לה רבי יוסי בגישין.

דכל

העשו שאינו זוכה בזה, אבל אין חליפין ביד בהן - לא! - מהו דתימא, טעמא דרבי יוסי - דקסבר דאי מחייבת ליה במתנות אתי ליה לדי גיזה ועבודה, אף על גב דאין חליפין ביד בהן, קא משמע לן. - ופי' מצתא אסרה הכי? והתני סיפא: שתיקו רבי יוסי אומר: כל

הכל מודים בשנים שהפיקדו אצל רועה בו – בפרק 'המפקדי' (בבא מציעא לו,ב). פריך דרבא אדרבא, אתא דאמר רבא בדשתי בריכות הוה ליה למידק בו. **שמנתי** רועה בניהם ומסתלק – אין זה כי הווא גזול אחד ממנשה בני אדם, דאמרין: מניח גזילה בניהם ומסתלק. ופרקי בפרק 'המפקדי' (בבא מציעא לו,א); דאמרין: אין רבלין גזילין דמאכרין.

כל שחליפין ביד בהן - פטור מן המתנות, ורבי מאיר מחייב; חליפין ביד בהן - אין, אין חליפין ביד בהן - לא! - מזה דרמא, רבי יוסי לדבריו דרבי מאיר קאמר ליה: לרדי - אפילו אין חליפין ביד בהן, דאי מחיבת ליה במתנות - אתי ליה לרדי גיזה עובדת. לרדי - אורזי לי מיהא תיבא דחליפין ביד בהן, דעשו שאני וזוזכה זוזכה! ואמר ליה רבי מאיר: לא. ואמר רב פפא: תיבא זוזכה! פפא מעשר פשטא מן המתנות. "תבא" - תיבא זוזכה! רבי מאיר: פשטא! עוד מן אן קמחיב דרבי מאיר התיב אלא בספק כבוד, הואיל בן אלו בהן מעשר עדרו, אבל ספק מעשר - לא! - מזה דרמא: אפילו ספק מעשר מאיר קאל תשתבח תורת מתנות - אפילו ספק מעשר נמי, קא משמע לן. - ובי מצית אמרת ה"ב? והקתי סיפא, שהיה רבי יוסי אומר: כל שחליפין ביד בהן - פטור מן המתנות, ורבי מאיר מחייב! -

דדד 16 מהו דתתא: רבי מאיר אפילו ספק מעשר מחיב, והא דמיפלי בחליפין - להוריעך כחו דרבי יוסי, דפטר אפילו חיבא דכהן בא עליו משני צדדי, קא משמע לן. "מת אחד מהן רבי טרפון אומר יחלוקו". אמאי יחלוקו? ניוחו, אי שמן מית - דכהן הוא, והאי דאיבא - דבעל הבית, ואי כהוש מית - דבעל הבית מית, והאי דאיבא - דכהן הוא! אמר אמי: תור בו רבי טרפון, "רבי עקיבא אומר המוציא מחבירו עליו הראיה". אמר רבי תינאי: משל דרבי טרפון למה תדבר דומה - לשנים שהפקדו אצל רועה, שמיני רועה ביניהם ומסתלק, ומשל דרבי עקיבא למה תדבר דומה - לאחד שהפקדו אצל בעל הבית, שהמוציא מחבירו עליו הראיה. - אלא במאי פליגי? רבי עקיבא פליג בשנים שהפקדו אצל רועה, שמיני רועה ומסתלק, ורבי טרפון פליג באחד שהפקדו אצל בעל הבית? אמר רבי ואיתאמר רב פפא: הכל מודים בשנים שהפקדו אצל רועה - שמיני רועה ביניהם ומסתלק, ובאחד שהפקדו אצל בעל הבית - שהמוציא מחבירו עליו הראיה. לא תחלוף אלא בחצר בעל הבית ורועה כהן; רבי טרפון סבר: אגוניי קא מקני ליה בחצירו, וניחא ליה דילתעביד מצוה, ויהוה ליה משנים שהפקדו אצל רועה, שמיני רועה ביניהם ומסתלק, ורבי עקיבא סבר: פיון דאית ליה ספידא - לא מקני ליה מדעם, ויהוה ליה באחד שהפקדו אצל בעל הבית, שהמוציא מחבירו עליו הראיה. **משנה** שתי רחילי שלא ביפרו וילדו שני יקרים - שניהם לבנה, ובר נקבה - הזכר לבנה, שני יקרים ונקבה - אחד לו ואחד לבנה, רבי טרפון אומר: הכהן בורר לו את הנקבה, רבי עקיבא אומר: משמיני ביניהם, והשני ירעה עד שיסתאב, ותיב במתנות, רבי יוסי פוטר. מת אחד מהן - רבי טרפון אומר: יחלוקו, רבי עקיבא אומר: המוציא מחבירו עליו הראיה. שתי נקבות וזכר או שני יקרים ושתי נקבות - אין כאן לבנה כלום. אחת ביפרה ואחת לא ביפרה וילדה שני יקרים - אחד לו ואחד לבנה, רבי טרפון אומר: הכהן בורר את הנקבה, רבי עקיבא אומר: משמיני ביניהם, והשני ירעה עד שיסתאב, ותיב במתנות, רבי יוסי פוטר, שרבי יוסי אומר: כל שחלפיו ביד כהן - פטור מן המתנות, ורבי מאיר מחיב. מת אחד מהן - רבי טרפון אומר: יחלוקו, רבי עקיבא אומר: המוציא מחבירו עליו הראיה, ובר נקבה - אין כאן לבנה כלום. **גמרא** צריבא, דאי אשמועינן קפייחא - בהתייא קאמר רבי עקיבא, דתרי מחדא, אבל רחילי שלא ביפרו, דתרי מחדא וחד מחדא - אימא מודי ליה לרבי טרפון דדק דילדיא חד בשבת פני. ואי אשמועינן הא - בהא קאמר רבי עקיבא דתרווייהו לא ביפרו, אבל אחת ביפרה ואחת שלא ביפרה וילדו שני יקרים - אימא מודי ליה לרבי טרפון, דדד

ומספקא מילתא, והמוציא מחבירו עליו הראיה. אבל שתי רחלים — שילדו שני זכרים ונקבה, דתרי נפקו מחדא וחד בורר לו את היפה, דלפיכך הוא יפה — שיצא יחיד ולא היתה הנקבה עמו, וחזו דאי בכור גמור. והך דיל' ד

בבורות. פרק שני - הלוקח עובר פרתו דף יט עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" קצט תוספות

משנה יוצא דופן — בבור שיצא דרך דופן, הבא אחריה בבור (לזכרים ולא לרחמים, ולא ללילה, בבור יצא אחד אחד קודם לו. שניהם ריעו בו" — וספק בבור הק. דמסקא לרב טרפון בבור לרב אחד או היו בבור או לא היו בבור. **גמרא** **כלל הצריך לפרש** — שחבל צריך שיאזה הפרט עמו. מפני הצריך לכלל ש — שפרט צריך שיאזה הכלל עמו. ביצה

קדש לו בו" — הק ירשא לאו פירושא ד'כלל' הצריך לפרש' הוא, אלא מצינתא וסיפא. כל בבור — כלל, אפילו בקבות. תלמוד לומר זכר — איש יולד בבור ובצאן הקדש הור". והו כלל הפרט השני במדה ראשונה של שלש עשרה מדות, שהפרט בא למעט את הכלל משמעו להתיימר לו הפרט, ואין בכלל אלא מה שבפרט. שהרי זה דומה לכלל ופרט השני אצל מדה ראשונה "מן הבמה" — כלל, "מן הקרן והמאן" — פרט, אין בכלל אלא מה שבפרט. אי בבור רבי יכול אפילו יצתה נקבה לפניו — דרך רחם. דהכי משמע "בור זכר" — בבור לזכרים, שלא קדמו זכר אחד — היו בבור, ואף על גב דאנו בבור ללילה ולרחמים. תלמוד לומר **פטר רחם** — אינו צריך האי פטר לפרש דלא מיקרי "בבור" עד דהוי בבור לרחמים, משום דלא הוי דיעבד מוני משמעוהו דכלל. ואי דמי לכלל ופרט, דאנו פרט למעט כלל וא לא לפרשי משמעוהו. כגון רישא דברייתא "בור" יכול אפילו נקבה תלמוד לומר: זכר" — היינו בלתי גמור, דלא אינו צריך לפרשי הוי דמי בבור, דהא הנקבה בבור לכל מילי אחי, אלא למעט, לא דמי: חתום: הנקבות קדושות בבורות, ודכוותא בשחיתות חולין (פ"ב). ויבסוד בעפר" קר ליה כלל הצריך לפרש, משום דהיי גמור כסוי הוי כגון כפיית כלי עליו, ועוד כי כסוי בדבר המופרש כגון עפר ויוצא בו. לפי כן נאמר: "עפר"

למעט כסוי דבר שלם, ולא דיינין ליה בכלל ופרט גמור. דנמעת נמי שחיתא אבנים וחיות וחרוץ. בבור — משמע: בבור לכל מילי ענין. והיינו פרט הצריך לכלל. "זכר" ופרט דהיינו: שחיתא עפר. צריך ל'בבור', ואינו נאמר: "בור" הייתי אומה: אף על פי שאינו בבור יקדש. ורוב פרות שכתורה אינן צריכין לכללות שחיתא, כגון (ויקרא א) "מן הקרן ומן המאן" לא היו צריכין שיתב "מן הבמה", רבי יוחנן אף לא רעהו חמור ואו שור או שה' (שמות כ) אינן צריכין ליכול בהמה, אלא שבע תלמוד מוסף על הפרט. כלל הצריך לפרש — שאין אתה יכול להבין מהו אומר עד שיבא הפרט לפרשו. כגון "בבור זכר", יכול אפילו יצתה נקבה לפניו: "בור" שהוא כלל — לא ידענא בעל למואי קאמר; אי לזכרים אף על גב דלא לרחמים, שהוא גמור, אי לרחמים ולא לזכרים. אמר רבי שיש פטר אחד ואחר יוצא דופן אין נמי, עד דהוי בבור לרחמים ולולדות. וישא לא נסיב לה תלמודא בבור — מצינתא קרי "רישא", דקתני: יכול אפילו יצתה נקבה לפניו תלמוד לומר: "פטר רחם" — מלל את תלמודא "תלמוד לומר בבור", דמשמע דבר לכל מילי — אלאמא לא משיתע לה דבבור כלל מילי משמע. ולהכי לא נסיבתי דלא מימעט האי מיניה, דיון דלא יצא זכר לפניו — "בור" קרינא. דבבור לזכרים הוא. אלמא סבירא ליה: "בור" קרא — בבור לזכר אחד הוא הוי משמע: יכול **אפילו יצא אחד יצא דופן** — והוא יצא דרך רחם. וסיפא נסיב לה תלמודא בבור — אלאמא בבור דבת קרינא — כלל מילי משמע. דבבור לזכר אחד, כגון האי דהוי בבור לרחמים ולזכרים, אלא דלא הוי בבור ולולדות — לא הוי בבור. לעולם **בבור לזכר אחד לא יצא בבור** — תלמוד, דקרא לכל מילי משמע. והאי דלא נסיב תלמודא בבור. ברישא. **הי יכול קאמר** אי זכר יכול אפילו יצא דרך דופן תלמוד לומר **פטר רחם** — והדשאת לא מצי תלמודא נסיב "בור" למעט דהאי, דהא בבור לכל דבר הוא. דהא לא קדמו אחד בעולם. להכי נקט "פטר רחם", וממלא (נמי) אימעט נמי יצתה נקבה לפניו מפרט רחם. **דבינא אפר** בבור לזכר אחד הוי בבור — "בור" (ויקרא א) אפילו לזכר אחד משמע. וסיפא נסיב תלמודא "בור" למעט יצא אחד יצא דופן — לא משמעוהו דקרא נפקא, דקרא משמע בבור לזכר אחד. אלא מריבויא דקרא. **דאי סלקא דעתך** בו" בבור דבת חתום דמשמע שחיתא בבור במקצת. למה לי לכתוב: "פטר רחם" וזכר הקדש" וישתוקן

דדך שלא ביכרה שבתי טפי — וחבי נמי בפרק קמא דתרומה (ס"ב) וזמר איקלע בי רב אשי, חתיב לקמיה בשרא. אמור ליה: לטעמן מה, דבגבי משום דבבואי הוא רענלא תולתא" — לאו היינו שליש לבטן, בדפריש רשי" בראמנין סנהדרין (ס"ה), עבדי ליה עגלא תולתא. אלא ד'תולתא' לשון חשיבות, כמו 'ושליש על בור' (שמות ד').

ביצה קדש לו כל בבור — פירש בקונטרס שחזר כלל ופרט, ד'בבור' — כלל, "זכר" — פרט, ואין בכלל אלא מה שבפרט. ודך רישא לאו פירושא דכלל צריך לפרש הוא. אלא מצינתא וסיפא, דקתני: אי זכר יכול אפילו יצתה נקבה לפניו תלמוד לומר: "פטר רחם", והוי כלל הצריך לפרש. שאין אתה יכול להבין מה הכלל אומר עד שיבא הפרט ופירשו. לפי שיש לפרש "בור" לכמה צדדיו: בבור לכל חולדות, או בבור לזכרים ופרט, או בבור לזכרים ולולדות, כגון שיצא דרך רחם אחד יוצא דופן, או בבור לזכרים אף על פי שיצתה נקבה לפניו דרך רחם. או הפרט ופירש שאנו קרי "בור" אלא אם כן הוא בבור לרחמים, שפטר ופתח את הדרום, וכיוצא בו ששני פה"ק "כסוי הדרם" (חולין פ"ה) אצל "בבור בעפר", יכול יבסוד באבן או יבסוד ויבסוד תלמוד לומר: "בעפר", אין לי אלא עפר, מנין לרבות חרסית ועגרת של פשתן כ"ז תלמוד לומר: "ובסדה". ומקטנין, ואינא: "ובסדה" — כלל, "בעפר" — פרט, כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט ומשנינן: משום דהוי ליה כלל הצריך לפרש, ואין צורך אותו בכלל ופרט. לפי שיש לפרש כסוי בעפר דרכים, אחד דבר הגס כגון כסוי כסוי, ואחד דבר הדק — לכך כתב: "בעפר", ופירש "ובסדה" — דבר דק ונתבל בו ומבסוד הכותב מדבר. עד כאן לשון הקונטרס. והשאת פירשו יוכן לפי דברי רבינו דבסוק, דאמרו:

בבור לזכר אחד הוי בבור. אבל מנסקא דשמעתא אמרין דמחורא כבאי, דאמרו בבור לזכר אחד לא הוי בבור. ולאביי לא הוי כלל צריך לפרש לכל דבר, ידא אפשר לפרש "בור" אלא לצד אחד. וידעו כי לפרש באיבי, אף על גב דהא אמרנא דאפילו יצא דופן אחד בבור, אין מודיו שי פטר חולדות ואף על גב דהא הוי בבור לרחמים. ורבינא יצתה מפרש: לאביי "בור" ופטר רחם תרומה כלל, ותרומהו פרט, ותרומהו צריכי להודרי. ובכל אחד אתה מוצא כלל הצריך לפרש, ופרט צריך לכלל, שכל אחד מהם רחם אחד ומפרט דבר אחד. "דבור" משמע אפילו יצא דופן, ופטר רחם" משמע ליה. ופטר רחם" משמע אפילו יצא אחד יצא דופן, ר'בבור" משמע ליה. ורבינא דהא וכן בחולין (שם) הוי בבור מפורש גמור דבעלמא. ורבינא משמע בין הכי ובין הכי, ואחרי פירוש למעט. וכן "ובסדה" משמע בין כסוי כלל בין כסוי עפר מה שיראה ופטרט שפטר עפר וקרא. והוא שחלומא חשבו שם כלל הצריך לפרש — לאו באפיית הכלל והדא ברייתא קא, אלא אורשא אחריה דריש חתם בריש פירקין (פ"ה) מבית ר' אלעזר. דצריך שיתן עפר מלמעט ועפר מלמעט. דמדיכסודא לא שמתנין למעט אלא לבעפר. ולא משום דהוי חושב שם כלל הצריך לפרש, אלא משום יתורא דבית דכתיבא בפרט ובדך שמתנין לפרש פרט הצריך לכלל קא אתא. כקמחינא כסיפא: אי "פטר רחם" יכול אפילו יצא אחד יצא דופן תלמוד לומר: "בור", בדפריש בקונטרס. ואף על גב דקתני: "כלל הצריך לפרש ומפרט הצריך לכלל כיצה", דמשמע דהא נמי לפרשיו כלל הצריך לפרש — עיקר מלכות נקשה אלא משום פרט הצריך לכלל. **ורישא** לא נסיב ליה תלמודא בבור אלמא בבור לזכר אחד הוי בבור — משמע דיון בבור לזכר אחד הוי בבור — דהא מחייבין אלא יצתה נקבה לפניו, אי לאו "פטר רחם". וחתיב דבין טרפון דמסקא ליה — הדין ליה לזכרים מסק, כמו יצא דופן ויצא אחריה דלא ממעט יצא דופן מפרט רחם ויו לומר: דנה דלא מסביר ליה למעט יצא דופן מפרט רחם, משום דהוי בכלל חולדות) בין לזכרים בין לנקבות — כלל הפחות למעט היבא יצתה נקבה לפניו. לאו דאבי — "פטר רחם" דבת חתום נא למה לי.

הדרן עלך הלוקח עובר פרתו

בבורות. פרק שני - הלוקח עובר פרתו דף יט עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"

תוספות

פרה וחמור בנות שלש ודאי לכהן - אין לפרש וירלות תוך שתי שנים. אלא דאם
איתא שילדה בשנה שניה - לא היה חזרת וירלות בשלישית, אף על גב
דגדולה יולדת בכל שנה. כענין שפירש רש"י בגמרא גבי נתייה, דאמר: יולדת אינה חזרת
ויולדת תוך שנתה. ופירש בקטנות: אף על גב שהגדולות חזרות ויולדות בתוך שנתה,
הקטנות ויולדות אין חזרות ויולדות בתוך

שנתן. אין לפרש, כן, דבהדיא אמרין בריש "אין
מעמידין" (עבודה זרה ד"ב.) גבי ואת בניהם כלו' 1
בביתא אי בפתוחה מבת שלש מן יולדת; והתנן 2
פרה וחמור בנות שלש ודאי לכהן בשמע מינה 3
תוך שתיים לא ילדה כלל. **ובגמרא** שלא 4
ובאשה שפיר ושליא - בפרק "בהמה המקשה" 5
(תולין ע"א.) תנן: שלא שיעתה מקצתה אסורה 6
באבילה, כיסמין וכל באשה וכל כיסמין וכל 7
בהמה. בשמע שפוטא באשה יורה מבהמה. 8
והימנה דהכי תנן: גמא בהמה כמו אשה! ואית 9
ספירין וכל בריה דהם, כן. אלא גרסי: סימן ורול 9
באשה סימן ורול בבהמה. ורבי אומר: שיש 10
ליישב גריסא. דמשום דשפיר אינו סימן ורול 11
בבהמה כמו באשה - נקט כי דאי לישנא, 12
דמכל מקום שלא ודאי סימן ורול בבהמה כמו 13
באשה. **ברובא** דאיתיה קמן כמו תשע 21
הנייות - הוי מצי למסר: וליתעמיך מן פליג' 22
רבי אמאי היתא? "אחרי רבים להשתת" בתבי 23
(שמות כ"ג.) ומתחם ליפנין תשע הנייות. בפרק 24
קמא דתולין (א"א).

א"ש כתב דרמנא ומקשינן אשה לאיש - 25
משמע דהאב דחליצת קטנה פסולה 26
דאורייתא כמן קטן. והימנה דבמיתותין בפרק 27
"מעות חליצה" (יבמות ד"ה.) בירושלמי בפרק 28
תחולתא כמן הקטן חליצתה פסולה. קטנה 29
שחליצה תחלוץ משתגדיל, ואם לא חליצה 30
חליצתה כשרה. וכן יש מבוקש ספירין שלט. 31
דקאמר בגמרא: וז דרבי רבי מאיר דקאמר "איש" 32
כתב בפרשה, ומקשינן אשה לאיש. 33
דמדה רבי מאיר דחליצתה כשרה ירעה, אלא 34
לכתחלה אינה חליצה. ולרובן חולצת אפילו 35
לכתחלה. וירושלמי נמי מקום לה רביה נאמי. 36
וברוב ספירין שלט גרסינן: "חליצתה פסולה". 37
אבל קשה דאם כן, ליתנה בהדי אבין דקתני 38
בבבא דעלוי, חרש וחרשת וקטן. וליתני הכי: 39
חרש וחלוצה וחרשת וחרשת וחלוצת מן 40
הקטן וקטנה שחליצה - חליצתן פסולה ועוד! 41
דמאי שן דגבי קטנה קתני תחלוץ משתגדיל, 42
וגבי קטן לא תני בהדי ועוד. דפשטא כיון 43
לחליצה פסולה תחלוץ משתגדיל לכן נראה 44
דגרסינן "כשרה" כמו בירושלמי. ועריך לומר: 45
דרדסא דהבא, ומקשינן אשה לאיש - 46
אסמכתא בעלמא דאי. ותמנא - משום דגרסינן 47
אשה אטו איש, אי נמי גורנין חליצה אטו יבום. 48
וכן משמע בירושלמי. דקאמר בגמרא דהדיא 49
משנה דגרסינן דהם "חליצתה כשרה", כיון 50
שמעון בריה זיל בעא קומי רבי מה בין קטן 51
בין קטנה אמר ליה: "איש" כתב בפרשה. ברם הבא - 52

אי למעוטי היכא היצתה נקבה לפניו - מ"פמור 1
רחם - נפקא! אלא שמע מינה: "בכור" - למעוטי 2
היכא היצתה אחר יוצא דופן, אמר ליה רב אחא 3
מדפתי לרבינא: **אי סלקא דעתך בכור לדרב אהר** 4
הוי בכור, תינח היכא היצתה יצר יוצא דופן וזכר 5
דרך רחם - הלא קדוש, דאמעות ליה מ"בכור", 6
לכבור לרחמים - אפא, בכור לזכרים - ליכא. אלא 7
היכא היצתה נקבה דרך דופן וזכר דרך רחם - 8
ליקדש, דהא אפא בכור לזכרים וזכור לרחם! אלא 9
מתוורתא כדאבין.

הדרן עלך הלוקח עובר פרתו

תלוקתה בהמה מן הגוי, ואינו יודע אם ביפרה 1
אם לא ביפרה, רבי ישמעאל אומר: עו 2
בת שנתה - ודאי לכהן, מפאן ואילך - ספק. רחל 3
בת שתיים - ודאי לכהן, מפאן ואילך - ספק. פרה 4
והחמור בנות שלש - ודאי לכהן, מפאן ואילך - 5
ספק. אמר לו רבי עקיבא: **אילו הוולד לבכר בהמה** 6
מסתת - בדבריה, אלא אמרו: סימן הוולד בבהמה 7
דקה - מינוף, ובגמרא - שילאי, ואשה - שפיר 8
ושילאי. זה הפלל: פל שידוע שביפרה - אין פאן 9
לכהן כלום, וכל שלא ביפרה - הרי זה לכהן, 10
ואם ספק - יאכל במומו למעלים. גמרא מין 11
אילך אמאי ספק? הלך אחר רוב תבמות, ורוב 12
בתבות מתקבצות ויולדות בתוך שנתן נתינה, והא 13
ודאי מילד אולר! לימא רבי ישמעאל כרבי מאיר 14
סבירא ליה, דתייש למיעוטא? - אפילו תימא רבנן, 15
כי אולי בתר רובא - ברובא דאיתיה קמן, גזון 16
תשע הניעות, וסתרדון, אבל רובא דליתיה קמן - 17
לא אולי רבנן בתר רובא. - הלא קטן וקטנה, דיפא 18

דליתיה קמן, וקאולי רבנן בתר רובא. דתנן: קטן וקטנה, 19
דבין רבי מאיר. אמרו לו: **יפה אמרת שאין חולצין - "איש" כתוב בפרשה, ומקשינן** 20
אשה לאיש; מה פועם אין מייבמין? אמר להם: קטן - שפא יפוצא סרים, קטנה - 21
שפא תפוצא איילונית, ונמצאו פועצין בערה, ורבנן - זיל בתר רובא קטנים, ורוב קטנים 22
לאו סריסים נתינו; זיל בתר קטנות, ורוב קטנות לאו איילונית נתינו! אלא אמר רבא: 23
מתוורתא

דאי למעוטי יצתה נקבה לפניו - דרך רחם - משפיר רחם נפקא אלא למעוטי 1
יוצא אחר יוצא דופן. בין אבין (לרבא) ולרבינא! ליכא מדי, אלא 2
במשמעותה דקרא פליגי. **אי סלקא דעתך בכור לרבי אחא** - משמע בכור, 3
יוצא אחר יוצא דופן לא במשמעותה אימעטי, אלא מרבינא - תינח היכא היצתה 4
זכר תחלה דרך דופן וזכר דרך רחם וזכר אחריתא 5
דרך רחם, דההוא אימעטי מרבינא דקרא. 6
דמסתברא דקרא אתא למעוטי, דהא דבכור 7
לרחמים הוא דאיכא, לבכור לזכרים ולילדה 8
ליכא. היכא היצתה אחר יוצא דופן רחם 9
- וזכר נפק זכר דרך רחם - ליקדש. דהא 10
הא בכור לתרי מילי, לרחמים ולזכרים 11
ומרבינא דקרא לא מצית למעוטי אלא חוץ, 12
מסתברא דיוצא אחר יוצא דופן זכר קממעט 13
ולא יוצא אחר יוצא דופן נקבה. ואמאי קתני 14
בברייתא סתם "אפילו יוצא אחר יוצא דופן", 15
ולא פליגי בין זכר לנקבה? **אמר ר' חורא** 16
כדאבין - דמשמעותיה הוא בכור לכל מילי 17
משום דהבי ממעטי בולח, 18

הדרן עלך הלוקח עובר פרתו

משנה הלוקח - בהמה. עו בת שנתה - 19
שילדה בתוך שנתה. **ודאי אותו וולד לבחן** 20
- דקדוש לכן לא ילדה. **ספק - ירעה** 21
ויאכל במומו לבעלים. ספק של פטר חמור 22
ומפריש טלה דהוא לעצמו. **מינוף - ומפריש** 23
בגמרא: שמא טנפא הוולד בתוך שנתה ואין סימן 24
ולד, ונפטרה מן הבכורה, הלכך, אפילו עו 25
בת שנתה ספק דהא - **שפיר** - עור צורת 26
הוולד. **גמרא רבי מאיר חייש למיעוטא** - 27
דקתני לקמן קטן וקטנה. **תשע הניעות** - 28
כלן מוכרות בשר שחושא ואחת מוכרת 29
בשר בהילה, ונמצאת תחיתב בשר שלם 30
בקרקע - כשרה. דכר דפריש מרובא פריש. 31
והיינו רובא דאיתיה קמן, שדרי החניות 32
לפנינו. ומסתרינן - כגון שנים שרוב מוכרין 33
ואחד עשר מתייבמן - וזכר, **רובא יליצת** 34
קמן - כגון הבא, דאמרת: הלך אחר רוב 35
בהמות שבכל העולם. **פועצין בערה** - 36
דכיון דאניה ראיה לחולד - לא קרינן בהו 37
וזהה הכבור אשר תלד", ופקעה מן תורת 38
יבום, וקיימא באיסור (בייבום) אשת את. 39

רובא 40
מייבמין, לא חולצין ולא מייבמין, 41
כתוב בפרשה, ומקשינן 42
קטנה - 43
שפא יפוצא סרים, קטנה - 44
שפא תפוצא איילונית, ונמצאו פועצין בערה, ורבנן - זיל בתר רובא קטנים, ורוב קטנים 45
לאו סריסים נתינו; זיל בתר קטנות, ורוב קטנות לאו איילונית נתינו! אלא אמר רבא: 46
מתוורתא 47
רבי יצחק בריה דרבי חיאי בתנא בשם רבי יוחנן: דרבי 48
מאיר דא, דאמר: אין חולצין ואין מייבמן את הקטנה, שמא תמצא איילונית. משמע דכולהו דר' טעמא דאי. ומיהו אין נראה, דהא רבנן אמרי ליה: יפה אמרת שאין חולצין; וכן ואין 49
מייבמן את הקטנה שמא תמצא איילונית. ובידשמיא אין מחיר כי אם טעם יבום. אבל טעמא דאין חולצין אם הוא מדרבנן הוי גזירה אשת אטו איש. ולמאי דגרסינן בספירין שלט 50
"פסולה", יש לפרש דלא עריב ליה בהדי חרש וחרשת וקטן, משום דהתנן בבבלי' עלמא, ובקטנה איכא פלוגתא. והא דתנא: תחלוץ משתגדיל - לאשמועין דרוקא למאן דאמר פסולה 51
תחלוץ משתגדיל, אבל למאן דאמר כשרה - אפילו לכתחלה לא תחזור ותחלוץ. ועוד יש לומר: דלמאן דאמר בריש "כל הגט" (גיטין כ"ה.) קטן ואפפילא פסולין ואין פסולין, איצטרך 52
לאשמועין גבי קטנה תחלוץ, לאשמועין דחליצה פסולה ופסולה על האוחס. ושמע מינה אינה מתייבמת. **קמן** שמוע מינה אינה מתייבמת סרים - ואם תאמר: למאן דאמר בפרק "הערל" (יבמות 53
כ"ב.) סימני סריס עד שיהא בבול, נחזי אי משתן עשה פיהו עד שיהא דחיקא דלא דהאי שמעין עד רוב שנתו ואשאי סריס בלא סימני סריס. כדאמרין בפרק "הערל" (שם.) 54
ובגדה (מ"ב.) ובי לא עלו סימני סריס עד כמה - עד רוב שנתו. 55
מחזורתא 56
57
58
59
60

בבורות. פרק שלישי – הלוקח בהמה דף כ עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
תוספות

רובא רתלי במעשה – כגון עיבור בהמה דתלי בהרבעה, ואיכא למיחש שמא לא עלה עליה זכר, וזכר הלוקח ספק. **ואני אני אוסר** כן – איני חולק עליך בלשון שמועתה, אלא בלשון אחר. ולקמן מפרש מאי איכא בין סברה לגמריה. **במאי קמיפילגי** – רבי ישמעאל וגמריה דרבי יהושע, דקתני "אבל אמרר? בטינוף פוטר פלגי" – רדכי ישמעאל דמשוי ליה ודאי

בבור, סבר דאי נמי טניף בתוך שנתה לא מפיטנא. לחומרא – כגון גבי רישא דשמעתא, דאי הוה אולין בתר רובא הוה משוין ליה פשוט ודאי (דחא) מכאן ואילך (דחא) הלכך חישי למיעוט לחומרא ומשה ליה ספק, אבל חבא, אי חישי למיעוט – קולא הוה, דאפילו בת שנתה משה ליה ספק. נגריה – "אבל אמרר" (אית ליה דועירי). כסריה – "ואני אני אומר כן" בר, דבינוף כסוף ששה – שראינה שהחזילה למען בתחלת חרש שביעי, אין בינוף פחות משלשים יום – דאינה מקבלת זכר עד שלשים יום. לגמריה – דלא דיעין שיטתה בת ששה, אדרבי ישמעאל פלגי. דאמר ר' חורא בן שנתה ודאי לבקן. וקאמר ליה איזו: אפילו לידה בתוך שנתה ספק, דלמא טניף בתוך שלשה חדשים או ארבעה משנולד, וחוזה לידה בתוך שנתה. ואיכא דחזוין דלא טניף עד סוף ששה וטניפה בסוף ששה בדאמר רבי יהושע בסבריה – הווא כבור מעליא הוה. דהווא טינוף לא טניף גמור הוה. דאם טניף היה – לא הוה לידה בתוך שנתה עד יום אחד בשנה שניה. ודינוף הוה כל חדש שביעי, כמריה, והמשה חדשים ימי העיבור – דהוה כלת שנתה, ולא תלד עד למחר דכל חדש עיבור בעין שלמים. ואחר כך וילדה למחר. כדאמרין במסכת נדה (תלג): "יתן דה' לך בנטימא מנטימא מנטימא שבעים ואחד. ותשעה חדשים של שלושים יום הוה מנטימא ושבעים ימים, ויזים מנטימא שבעה ואחד חב בתר קרא וילדתה. לכסריה ואף על גב דהוה טניף עד סוף ששה – נמי ספיקא הוה, לית ליה דועירי. לגמריה

מתחורתא, רבי ישמעאל פרבי מאיר סבירא ליה דחיישי למיעוטא. **רבינא אמר:** אפילו חימא רבנן, כי אולי רבנן בתר רובא – ברובא דלא תלי במעשה, אכל רובא דתלי במעשה – לא. תנו רבנן: עו בת שנתה – ודאי לבקן, מיפן ולחלן – ספק. רחל בת שתים – ודאי לבקן, מיפן ולחלן – ספק. חמורה – כפירה. רבי יוסי פרבי יודנה אמר: למקרה בת ארבע שנים. עד פאן דכרי רבי ישמעאל, כשאמרו דכריה לפני רבי יהושע, אמר להן, צאו אמרו לו לרבי ישמעאל: מעי! אילו בוקר בלבד הבקחה נפטרת – היה כדכרדך. אלא: סימן הולד בבקחה דקה – טינוף, ובנסה – שליא, ובאשה – שפיר ושלאי. ואני אין אני אומר כן, אלא: עו שטינופה בת ששה – וילדת בתוך שנתה, רחל שטינופה בת שנתה – וילדת בתוך שתים. אמר רבי עקיבא: אני לא באתי לידן כזה זו, אלא: כל שידוע שביקרה – אין פאן לבקן כלום, וכל שלא ביקרה – הרי זו לבקן, ספק – ואכל במומו לבקלים. במאי קמיפילגי רבי ישמעאל ורבי יהושע? לויא בטינוף פוטר קמיפילגי, רבי ישמעאל סבר: אי דחזוין אינו פוטר, ורבי יהושע סבר: טינוף פוטר? – אי דחזוין פוטר, דכולי עולא לא פלגי דטינוף פוטר. והכא בחוששין לטינוף קא מופלגי, רבי ישמעאל סבר: אין חוששין לטינוף, ורבי יהושע סבר: חוששין לטינוף. – ולא חיישי? והאמר רבא: מתחורתא רבי ישמעאל פרבי מאיר סבירא ליה, דחיישי למיעוט! – כי חיישי – לחומרא, לקולא – לא חיישי. ואיבעית אימא: בין לקולא בין לחומרא חיישי, והכא במטנפת וחזרת וילדת בתוך שנתה קמיפילגי, דרבי ישמעאל סבר: מטנפת אינה חזרת וילדת בתוך שנתה, והא מודאליד – ודאי לא טניף, ורבי יהושע סבר: מטנפת – חזרת וילדת בתוך שנתה. "אני אני אומר כן, אלא עו שטינופה בת ששה – וילדת בתוך שנתה, רחל שטינופה בת שנתה – וילדת בתוך שתים". מאי איתא בן גמריה לכסריה – שטינופה בסוף ששה. ואיכא בינייהו דועירי, דאמר עירי: אין טינוף פחות משלשים יום; לגמריה – אית ליה דועירי, לכסריה – לית ליה דועירי. ואיבעית אימא: דכולי עולא אית להו דועירי, והכא ביולדת למקופעין קמיפילגי. לגמריה

מתחורתא רבי ישמעאל כרבי מאיר סבירא ליה דחיישי למיעוט – ומעט סמוך מיעוטא דאין מתעברות, לחוקה דבחוקה שלא ילדה, ואי תרע ליה רובא – אין לחושבו ודאי כבור, דלא הוי אלא פלגא ופלגא בדאמר בריש פרק בתרא דיבמות (קטא), ושם האריכתה. והא דמטורדין בספק טומאה בפרק "כמי הדח" (חולין פא) הינו משום דרפלין משום בריב שאין כן דעת לישאל. ולחבי קאמר חתם: אם אמרו ספק טומאה לטרה, יאמרו ספק איסור להרהר **רבינא** אמר אפילו חימא רבנן – תימה: דלא משני הכי בריש פרק בתרא דיבמות (קטא). אמתנין דלא תנשא ולא תחייב עד שתרע שנת ומעברות, והא שרחת ושי לומר: דחשמי דארם לא חשיב תלי במעשה כדן תשמיש בדבמות, דפעמים בדבמות צריך להדיקה, בדאמר "השוכר את הפעלים" (בבא מעייט צא); מותר להכניס במכחול בשפופרת, **ורבי** יהושע כדן חוששין לטניף – ואם תאמר: הא קא מסקין לקמן דרבי יהושע לא חישי למיעוט, כדריק ממתנין דיעצה מילתא רבי יהושע אומר אנה חוששה, ואם כן הינו חישי ודאי למיעוטא דמטנפת; ועוד, דכדי דלא אנוא דרבא אפילו רבי מאיר לא חישי, בדאמר בריש פרק בתרא דיבמות (קטב) דרבא דאיכא רובא וחזקתו הוי מיעוט ספק, דמיעוטא, והכא איכא רובא דאין מטנפת, וחזקה שהיא בחוקה שלא ילדת ושי לומר: דמכל מקום לא הוי ודאי כבור שניתן לבקן, דאיכא חזקת ממונא דרביה, והמציא מחבירו עליו דהיא, ואפילו לרב דאולו בממונא אחר הוה בחזאי דהמבור שדן להיניו ומצא נגון (בבא קמא מא), הינו משום דאמר: קים לך בפשאי שאני מן הורב אי נמי, יש לחלק בין ממון שאין לו הוצעך לממון שיש לו הוצעך, ומיהו דאי קצת תימה, דלענין ללקוח בניה ומעבדה ולענין לקיב למחוב – חשיב ודאי כבור, דאולין בתר רובא וחזקה, ולענין תענית לבקן חושב ספק ונראה לתרץ: דלחבי דחיישין למיעוטא דמטנפת – משום דרובא דבמות מתעברות כשמיטתן לזמן שראיותה להתערב בו (מתעברות).

לקולא לא חיישי – ואפילו לבקן יתן, כיון דקרב למבטא, ומיהו, גבי חמורה קשה, דהוה לן להעמיד ממון ביד בעלים ולא ניול בתר רובא, ואפילו בר מודה חבא דאין הלכין בממון אחר הורב כדפרסיתא לעילי ולא לומר: דגור חמורה אטו בהמה חסירה, **ואיבעית** אימא בין לקולא בין לחומרא חיישי – מעיקרא נמי, דהוה בעי למימר לקולא לא חיישי, משמע דהיני לרבי ישמעאל, אבל לרבי מאיר בכל מקום חיישי.

ומכל מקום אין לדקוק מכאן דהא רדכי מאיר חישי למיעוטא – היינו מדאורייתא, מדחיישי חבא אפילו לחלק, דהיינו שלא נותנו לבקן, דלא אולין בממון אחר הורב. אי נמי, משום דאיכא רוב מתעברות כשמיטתן לזמן הראיות להתערב, שמיטת למיעוט, ובפרק "אין מעמידין" (עבודה זרה לז) גבי גבית בית אטיקא, אמר רדכי מאיר חיישי למיעוטא, וגור רובא אטו מיעוטא, ולא גור שאר מקומות אטו אותו מקום. משמע בדאורו דקמן נמי לא מדאורייתא לא מדרבנן, משמע גמירא גמירא אטו מיעוטא, ובפרק קטא דחולין (יבא) נמי דפריך לרבי מאיר: פסח וקדשים מאי איכא למימר דשרא רחמנא? ולא קאמר: בשר תאנה מאי איכא למימר דשרא רחמנא. משמע דמרבנן חישי למיעוטא, ואפילו גור בבשר תאנה – בפסח וקדשים לא גור, ולא אפשר, דאף על פי שלא יכלו להעמיד שם גמירא, דהמחזיק דהבא דאפשר, חיישי מדאורייתא, דהבא דאפשר – לא אפשר, והבא דלא אפשר לבדוק – לא אפשר, דאף על גב דאין רוב מעשיהן מקולקלין, ואם תאמר: דבפרק "הזהב" (בבא מעייט נה) גבי חמשה חומשין קן, משמע דרמאי הוי מרבנן אפילו לרבי מאיר, דקאמר: עשו חזקון דלריהם, ולמה איתו טבל דאורייתא? דסמוך מיעוט דאין מעשריה לחזקת טבלו ושי לומר: דאין חזקתו, דלמא רבבי אושעיא עברה, שובנסיה במוץ (ברכות לאא), ועוד, איתו לחזקת שום אדם ברישע כשבול מיעוט שאין מעשרין.

בבורות. פרק שלישי – הלוקח בהמה דף כא עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

תוספות

לימא קסבר מנפנת כו' בתוך שנתה – כלומר, בתוך שנתה לטינופה. אבל
האי "בתוך שנתה" דלעיל גבי פלוגתא דרבי ישמעאל ורבי יוחנן, לא הוי
אלא בתוך שנתה ללידה שהיא עצמה גולדה, כדפרישית בריש הלכתא. איכא
בינייהו דדויערי – ומקרייה בגון שטינופ הנבנת ביום אחרון של ששה חודשים
ללידתו, ולא ביום תולדת חרש שבעי.

דחשאת, כי ירבת שלשים דעינוף וחמשה
חודשים דעיבור, נמצא דילוד ביום אחרון
ש שנתו, ובנסתא דיון ובגנות לידר
לחשענה, דבשנה אחת גולדה. ורבי שמעון
לית ליה דדויערי – ולחכי קאמר:
שעישרה חודשי שנתה, כלומר, יום או
יומים או עשרה ימים בתוך שנה גולדה.
שלא יעכבו לילד עד יום אחרון של שנתו,
אף על פי שטינופה לסוף ששה. פירוש אחר:
כזי ראיתי גרייה שעישרה חודשי שנתה –
כלומר, אותה שנה שהיא עצמה
גולדה. כיצד? דלאחר שהיה לה חרש
נתעברה, וילדה לסוף חמשה חודשים
שלשה הנבנת, וחזרו הנבנת ותתעברו לסוף
חרש, וילדו לסוף חמשה חודשים –
שנה. לימא קסבר מנפנת כו' בתוך
שנתה – כלומר, בתוך השנה שהיא
עצמה גולדה. משה שנתה חרש ששה חוד
כטנוף, ולחכי אינה יולדת עוד עד חרש
או עד חודשים שבעה שניה. ותנא קמא

מייירי בגון שעישרה בתוך שנתה שגולדה, כרבי שמעון, ולקמן מפרש במאי
פליגי. והאי "בתוך שנתה" מפרשה כהוא דלעיל, גבי פלוגתא דרבי ישמעאל
ורבי יוחנן דאמרין בריש הלכתא: במנפנת וכו' קמיפליגי. תנא קמא אית
ליה דדויערי – אין לך שנת גולד מלידה, ולחכי לא מציא דיה למהיחד
ולייחדו בתוך שנתה עד לאחר יום או יומים. ורבי שמעון דלא נחת להכי,
סבר דמשכחת לה דהורא יולדה בתוך שנתה, דלית ליה הא דדויערי. והשתא
מצנין למימר דתנא קמא סבר דאפילו יולדת חזרת ויולדת בתוך שנתה. דהאי
"בתוך" מפרשים לעיל בריש פירקין דלאו תוך ממש דוקא, אלא בסוף יום או
יומים. לשון דא חזי עיקר. דאיכא פירכא למאן דרדיק ביה דבבית הוי משכחת
לה דילוד בתוך שנתו – בגון שעייביו ביום שלשים ללידתו וילדו לאחר חמשה
חודשים ביום אחרון. אי הוי, נמי משכחת לה דתריהו וילדו בתוך שנתו ושית
לדף בכו. והתניא – כתיחזא. גימיה שלש גנות – בבסא אחר, וכל בגוניה
שלש שלש. להכי נקט "שלש" לשון נקבה – דאי הוה זכרם לא הוה
מתעשרי. דאיכא שלשה בבורות, ותו לא מיישר עשר. בולן נכנסים לידר
לחתקשור יחר – דכולן יכולין להיות נכנסין מאלול לאלול, השלש גנות ותשע
גבותיהן. דאי לא הוה גולדים שנה אחת – לא הוה מתעשרי אחרדי, ובכא
באלול ראש השנה למעשה, ואין מצטרפין אותן שגולדו לאחר אלול, כדמפרש
בפרק "עשרת הבמה" (בבא מצצה נ"ג). והני כולין יולדות גנות שלש שנה אחת.
גנות שגולדו הנבנת באלול ונתעברו לאחר אלול, וילדו חרש ושלש גנות כזי. לימא
אלול, ולמה לי למינאן שלש גנות – דילדו כולדו ושלש גנות כזי. לימא
קסבר מנפנת אינה חזרת ויולדת בתוך שנתה – משעת טינוף עד דקום שנה.
הוא נמי אינה חזרת לילד, הואיל וילדה שלש גנות בתולת חשנה. ולחכי
נקט מוטפת – ודסקא דקמא אמנא מוטפת נמי שווא ליה חזרתה. ובעי
למפישת נמי מינה סתמא אי כרבי קמא אי כרבי יוחנן דפליגי לעיל במטפת.
ומשני: אפילו אם תימצי לומר מוטפת חזרת ויולדת – שילדה דאי אינה חזרת
דברי הכז היא. איכא בינייהו דדויערי – ובגון שטינופה הנבנת לסוף ששה ללידתו,
בתולת חרש שבעי. דאמר קמא דלא יקט לישנה ד"הר"ן – אית ליה דדויערי, ותו
לא מקבלי וכו' עד ראש חדש שמיני. ומי עיבור חמשה חודשים שלמים, אישתבח
דלא ילדו עד יום אחד בשנה שניה. ומשכחת לה אפילו להי נכנסות דור לידר
אמיהות הנבנת וכן מן הדין – בגון שהיתה שנה מעוברת, ויהא אחד בשנה
שנייה שלחן ערוך ראש חדש אב. ורבי שמעון דנקט "תוך שנתו" ביום אחרון של
שנה גולדה ומחזירי זמן וכן עד שבעת ימים. ורבי שמעון סבר: מחזור זמן וכן עד

דמתעשרי.

והתניא

קימא דא. ועוד, דמשום היא גופה, שאם נתייר לשוחטו לאוכלו כשהוא ברא – ויכל
לשוחטו כשהוא חולה וקרבן לפידוק של מיתה. דחשאת איכא ריעותא. ואין לרקוק
דריב שמעון כן גמליאל לא חישי למיעוט, מהא דחיישי למיעוט רבי עקיבא ורבי טרפון
בפרק קמא דמכות (א"ר) שגא במוקים סוף חזק נקב. ורבי שמעון כן גמליאל קאמר:
אין הן מבינים שופכי דמים בישראל. דלימא
התם הוא דלא חישי – משום דחשבינן בלא
איפשר, שאם כן לא ידריג אדם לעולם, ואפילו
רבי מאיר מודה דקאמר בפרק קמא דחולין
(א"ר). ואין דבעי לעומר: לרבי עקיבא דחלב
פוטרי, ולא חישי למיעוט – הוה מצי לאקשוי
מהאי דמוכח. דחיישי שגא במוקים סוף נקב
הוה, ורבן שמעון כן גמליאל קאמר דלא חישי
הוה, דלא רצה להאריך. ועוד, אין ראיה
לרבינו הם לפרש כלל עמיתיהו משום דחיישי
למיעוטא, דבהדיא חשיב לא אפשר בפרק
קמא דחולין (א"ר). אמר רבין, דבשעה
שואלים לעדים: ראיתם אם במקום סוף נקב
הוה, והם אומרים: אין אנו יודעים – בטלה
דעומא, אף על פי שאם לא הוה שואלין
הרג. ומה דהוה וזו אומרי ביה דלא, וזה
אומר: בארין דהוה. דאין הוה נבון, אף על גב
דאי לא שיללנו לתו דהוה נהרג. ואי חיישין
לדמנא אי שיללנו מתיניהו דהוה ומכאן אחרדי.
ומזה, אין הוה קשיא לחושבו בלא איפשר,
דאיפשר, בגון שנתגלה קרום של מוח וראוהו

דעין שלם. ובחולין דחשבינן ליה לא איפשר – לפי שדחוק להעמיד בו הפסוק, ומאן
דפטר סבר שבקיף לקרא דרוחק ומוקים אפשישי. לימא
ויולדת תוך שנתה – וכל שכן זו שילדה וילדות גמורים. ובתוך שנתה לאו דוקא,
אלא אם אתר שנתה מעט. דהא לא באוהה שנה גולדה גמריה, שאם כן תתעשר
עם בגוניה. ותנא קמא לא חשיב לה. כל כלומה, בת שנתה – יום שארש שנתה
ופרש בקנטרס דהוי כרבי ישמעאל, ועדיפא מרבי ישמעאל. והדיון עמו, דהא לרבי
ישמעאל חזרת ויולדת ביום ראשון של שנה שנייה. דהא אית ליה מכאן ואילך ספק
דקאשה בקנטרס: כיון דאניה נבנסת עמון, לוקמנן כגון שגולדה אין ביסין וילדה לא
באלול, ואפשר לה לחזור לילד עד בגוניה קודם אלול ובאזא לא קר בלשניה. דהא
בסמך אמרין דתנא קמא אית ליה דדויערי, והוא דיון שאין בהמה מתעברת אחר
שגולדה פחות שלשים יום. אם כן צריך שלשים יום לבא בחמשה חודשי העיבור
הזה לה למצור שגולדה בעשרים וחמשה באדר. לימא קמא אית ליה דדויערי – אם
כאן פירש בקנטרס דמי עיבור חמשה חודשים שלמים, משמע שחורגה לומר – של
שלשים יום. כמו שפירשנו לעיל. ואי אפשר לומר כן כלל, ולמאי דמוקי פלגותיהו
במקצת היום כבולו. דצריך למנות דכל מאחד באלול של שנה זו באלול באלול של
שנה הבאה לשנת הלגנה. דאחר באלול ראש השנה למעשה בחמה, ולא משכחת
לה בשום ענין אלא אם כן הוי חרשי העיבור כפי חרשי הלגנה. והשתא לתנא קמא
לא אמרין מקצת היום כבולו, ושגולדה באחד באלול לא קבלה וכו' עד מלאת
שלשים יום שגולדה. דכיון דאמר זעיר אין טינוף פחות משלשים יום – כל שכן
בהו. והשתא שלש איתור שלשים יום ביום שלש, ודבעין שלשים יום מעת
לעת. כיון דאין מקצת היום כבולו, ואולא חסר הוא. ובו ביום אפשר להתעבר. וחמשה
חודשים של עיבור שלמי יום שני של אלו, ובו ביום ילדה. וְחָשׁוּב שְׁלִשִּׁים יום מעת
לעת לבגוניה דקום שקיבלו וכו', ורבי יוחנן שלש שלש יום נקט, ובו ביום שלשים. ונמצא
שכלו חמשה חרשי עיבורן ביום שלשים של אלו, ובו ביום ילדו. ורבי שמעון סבר
דאמרין מקצת היום כבולו, וכלים שלשים יום ביום אחד של חרשי, ובו ביום נתעברה
ונמצא שכלו חמשה חרשי העיבור ביום אחרון של שבת, מקצת היום כבולו, ובו
ביום ילדה. וחשוב שלשים יום לבגוניה, וכלי ביום אחרון של שבת שהוא חסר, ובו ביום
נתעבר, ונמצא שכלים בעשרים וחמשה באב חמשה חרשי העיבור. ואין לחמוה על
שפירש חרשי העיבור של במה דק חל חרשי הלגנה. דהכי נמי ששכחן בירושלמי
בפרק קמא דנהר. דחורדהא אין פי שאניה יולדת למקוטעין פמטנן ששש שש
חרשי עיבורן לפי שנת החמה. פעמיים לפי שנת הלגנה. וקאמר התם: רבי חייא בר
אשי הוה יתיב קמיה דרב, וסתיה מבעיה. אמר ליה: מה קר אמר ליה: ומתרי בעיא
מלא דאנא בעי (מרבנא) שלא תצטנן. אמר ליה: אימיתי עלה עליה וכו' דאיה
ביום פלן. וחשיב אמר ליה: בעיא היא עד כדן, ותני כן: פסוהי – אינה פחות

ויש

מימות הלגנה, המוטפת – אינה מוטפת על ימות החמה. ואחר כך אמר שם: וכל מילתיה דרבי יוחנן פליגי, דאמר רבי יוחנן על לוי בקרות של בית רבי, ממנה שוררים

בבורות. פרק שלישי – הלוקח בהמה דף כא עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"

תוספות

1 ויש מנעו שילדו בעשיו, פירוש: שילדו למקטעין, ויש מהן שילדו לאחר זמן, ואחר כך
2 אמורים: כאן בבמה נטאה כאן בבמה טהרה. כלומר, לא פליגי. ופרץ: הא כתוב
3 "הדעת עת לדת יעל סלע וזלל אילות תשמור תספור ירדום תמלאנה וידעת עת
4 לזנות", ופירוש "תספור ירדום תמלאנה" – דאינה יולדת למקטעין ומשנה: ויהי טהרה
5 בבורהם נטאה. כלומר, דאינה יולדת למקטעין.

6 אבל בהמה טהרה יולדת למקטעין, ובשמעתין
7 פלוגתא בבמה טהרה. **א**ה תוספת זמן קדוש
8 לפני זמנו – הוא דאמר בהמורה פרק "אלו
9 קדשים" (ט"ב) ודרי מוסרס זמן דלא חזי, ואמר
10 רבי שמעון: קדוש – הדינו במעשר בהמה,
11 כדמוכח בהא. ופליגי רבי שמעון ורובן, אבל
12 בשאר קדשים מורה אפילו רבי שמעון.
13 **שכן** גואל מום כו' – דלא דאקא קאמר נבי ודאן
14 באים מורחה לארץ כשאר קדשים –

15 משום דפלוגתא איהו דחתם בגמרא תמורה
16 (כ"א), **אבילה** – פירש בקונטרס: שנאכל
17 במונע בלא פדיון, וקצת קשה דאז מכלל "גואל"
18 הוא ורואה לפרש: ומשונה אבילתה משאר
19 פסולי המוקדשין, דאין נחשטין באטילא
20 ונמכרים באטילא ושעלים בליטרא
21 ונמארייתא הוא, בדמשמע פרק קמא
22 תמורה (ת"א) ובסוף "חלק" (סנהדרין כ"ב).

23 גבי עיר תדחתה, דמשמע בכור מעשר מוכרים
24 "בהמה" – מי שנאכל בתורת בהמתך, ינאו
25 בכור ומעשר שאין נאכלין בתורת בהמתך.
26 דהנן: כל פסולי המוקדשין ומכריזין באטילא חוץ
27 מן הכהן ורבי **הקברה** העברת גמרי –

28 ואק על גבי דאיבא למילף גמי "תחת" "תחת"
29 מקדשים, בדאמר פרק קמא (כ"א) בהמה שיש
30 בה מצעת סימנין, הבא לענן קדוש שיש
31 למילף טפי מהעברה, דמשמע "כל אשר יעבור
32 תחת השבט" לשון קדוש.

33 **אשתבויה** משתבח ביה – פירש בקונטרס
34 שכבר ביריה ולא הסתכן
35 בלידה עד. אבל גוי, אי נמי אמר ליה הכי –
36 אין דבריו אמת, ויש ללמוד מפירושו, דגד
37 אפילו משה לפי חומי אית נאמן, ולדשבת
38 מקחו אומר כן, ועוד יש לפרש: דאישתבויה

39 **רבי** היינו אמר חזקי ודאי – בהלכות גדולות
40 פסק רבי יוחנן, ובבבא (ד"ה) אמרינן: רב רבי
41 יוחנן – הלכה כרבי יוחנן, ובפרק "מי שהוציאנה" (עירובין מ"ה) אמרינן: שמאל ורבי
42 יוחנן – הלכה כרבי יוחנן, **והתם** מוכיח תלמי מילתא – שידע המוכר בלוקח שקונה

43 לשעוה, ועובר בלאו דרופלי ע"ה – אמר איתו מרדכי, דלוקח לא איבעי ליה לאסוקיה
44 לדעתה שמכר אמה או בתה, **הכא** בלוקח תליא מילתא – שעליו לחקור בהמתו
45 אם היא חיבת בבבורה.

46 **בהמה** גסה ששפעה חררת דם הרי זו תקבר – אם על פי דתאם פרק "בהמה מוקשה"
47 (חולין ע"א), ומכברת שהפילה שרליש ושיכנה לכלבים, כדמפרש תהום משום
48 דנסמך מיעוטא דגמדה למחצה דנקבות – הכא שאני, כדמפרש בגמרא: כדי לפרסמה
49 שנפטרסא דן בהבורה, ומה שאני דחוק בגמרא למור כן אלא משום דרבי זיא, דקאמר

50 וכי מאחר דאינה מטמאה לא במגע ולא במשא אמאי תקבר? ומשנה: כדי לפרסמה כו' –
51 בלא הכי צריך היה טעם דפרסום, אלא אימא רבי חייא לא ניחא ליה כל כך שתקבר
52 מטעם פרסום, כיון דאפילו ידע שילדה דבר הקדוש לא בעיא קבורה, משום דבעלי
53 רבי

דאסורה בהנאה, דשמא ולד זכר היה שנימוק, וקדוש בבבורה ביציאתו. **גמרא** אינה מטמאה במגע ובמשא – כגבילה, השתא סלקא דעתך – משום ולא חיישין
שמא ולד ניומו, אמאי תקבר?

והתניא, רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון:
מחוסר זמן נכנס לידו להעשיר, והרי הן בכבור, מה

בכור – קדוש לפני זמנו וקרב לאחר זמנו, אף מחוסר
זמן – קדוש לפני זמנו וקרב לאחר זמנו. ואילו
מכבור, גילוף מקדשים? – מסתברא, מכבור הוה ליה
למילף, שכן: גואל, מום, תמורה, אבילה – אדרבה,

מקדשים הוה ליה למילף, שכן: קרב, קדוש, פמנות,
פשוט! אלא רבי שמעון העברה העברה גמרי. הכי
דמי מונוף? אמר רבא, בדאמרי עונותא דעלמא אצרי

חיותא, ושמואל אמר: בעבועי דדמא. וצריך לראותו
לחכם. חכם מנא ידע? אמר רב פפא: רועה חכם.
אמר רב חסדא, הרי אמר: יצירת הוולד באשה –

ארבעים יום. פני רב חסדא: בבהמה בכמה? אמר
ליה רב פפא לאביי: לאו היינו דועירי, דאמר יעזרי:
אין מונוף פחות משלשים יום? – תהוא לקבל איתמר.

מצינו לוקח גמרי, לוקח מישראל מאי? אמר רב: בכור
רואי, דאם איתא דבכרה – אישתבויה הוה מישתבח
ליה. ושמואל אמר: בכור ספק, סבר לשחיטה קא פני

ליה. ורבי יוחנן אמר: חולין רדאן. מאי עמא? אם
איתא דלא בכרה, פנין דאיפא אספא – אדועי הוה
מודע ליה. תניא פווריה דרבי יוחנן דאמר חולין: אם

לא הודיעו – חולף ושוחט ואינו נמנע למלא תיחיו
תיובקא דרב ושמואל? – התם – במוכר תליא מילתא,
הכא – בלוקח תליא מילתא. משנה רבי אליעזר בן

עקיבא אמר: בהמה נפסא ששפעה חררת דם – הרי זו
תקבר, ופמורה מן הכבורה. גמרא תני רבי תיא:
אינה מטמאה לא במגע ולא במשא. ומאחר

דאינה מטמאה לא במגע ולא במשא, אמאי תקבר?
כי
דעתך אמיתא דרבי אמר: דשלשים יום שהוה הולד להבראה, וביום שלשים ואחד

נימוק וירצא. ודחי קאמר ועירי: אין סינוף מעכב בלידה, שאינה מתעברת ולד
אחר פחות משלשים יום. לקבל איתמר – משפילתא את עובר דאשון איה
מקבל זכר עד שלשים יום. אבל בימי יצירת הולד לא איירי. מצינו לוקח מן הגוי

מה דנין, כדנין מתניתין. אישתבויה משתבח ליה – המוכר אומר: קונה
שכבר ביריה ואין צריך עוד ליתן ולדה לכוון. ספק – הואי דלא אשכחא מוכר
דבחי – דסבר לשוחט בעי לא, אם לא חזיוני – בארבעה פרקים בעי, מוכר
שמכר פרה לשוחט, ובו ביום מכר בנה לאחר לשוחט – צריך להודיע: אקח

מכרתי לשוחט. ואם לא חזיוני – חולף לוקח ושוחט לבן, ואינו צריך לחזור
ולשאל אם היום נשחטה האם. התם מוכרי לא רחמנא – שצריך להודיע, ודמי
בדאמרינן בשחטת חולין (פ"ה). יום אחד – אם המיוחד טען כהן, דהיינו יום
המיוחד – ארבעה פרקים בשעה מיוחדת לכך שישטען מוכר להכריז: אמה מכרתי

לשוחט. הכא בלוקח תליא מילתא – דכתיב (דברים טו): "בבקר ובצאן", דמי
שהבמה שלו עליו להפריש בבורותיו. משנה הרי זו תקבר – החררת

והתניא – בנחוצא. והרי הוא – כלומר, ובדבר זה לו דין בכור, מה בכור
קדוש לפני זמנו – שהרי קדושתו מורחם. אף מעשר קדוש לפני זמנו – דמסורס
זמן כנס לידו, לילף מקדשים – משלמים, שאין יכול להקדישן מחוסר זמן, שאין

קדושה חלה עליהן, בדאמרינן בתורת כהנים: "ומיום השמיני וזולתה ירצה לקרבן
אשה לה" אין לי אלא אשה, מניין אף
להקדיש? תלמוד לומר: "לקרבן". שכן גואל

מום תמורה אבילה – בכור ומעשר אין
נפדין, דבכבור נאמר (במדבר יח): "לא
תמרה" ובמעשר (ויקרא כז): "לא יגאל",
אבל קדשים נפדין במונע, וקדושין במונע

קדושה גמורה, מה שאין כן בקדשים,
בדאמרינן בפירקין דלעיל (ד"ה). כל
הקדשים שקדם מום קבוע להקדיש כו' חוץ
מבכור ומעשר. ובכור ומעשר אין תמורתן

קריבה, דכתיב: "לא תפדה קדש הם את דמם
חורוק" וגו', ואמרינן: הן קריבין ואין תמורתן
קריבה, במסכת תמורה בפרק "אלו קדשים"
(כ"א), אבל שאר קדשים תמורתן קריבה,

בדאמרינן בפירקין דלעיל (ד"ה), ד"ק
קדשין" – אלו תמורתן. אבילה – בכור
ומעשר נאכלין במונע, זה לישראל זה
לכוון, אבל קדשים שנפל בהן מום – נפדין.

פסולתם אין קדוש בבתוכם בן מום – נפדין,
נוהגין בפשוט, ואינם צריכין להיות זכרים,
וצריכין להקדישם בידים, ואינם נמנות
בהמה, ומעשר ושלמים נאכלין לבעלים,

כדמפרש בפרק "מעשר תמורה" (בבבא
ג"א), דמעשר לא שלמים, אבל בכור לאו
פשוט הוא, ואינו נהנה אלא בזכרים, ואין
צריך להקדישם, דמזרח קדוש, וממנות

כחונה הוא. הקברה העברה – "והעברת כל
פטר רדם הזכרים", "כל אשר יעבור תחת
השבט". אצרי חיותא – נעצר רחמה ונימוק
העובר, בעיקרו דמא – פולטת אבבעות

דס, להראותו לחכם – לידע אם עובר
היה ותפטר מן הבהרה. ארבעים יום –
היה תפטר מן ארבעים עריבה לישב ימי
טומאה וטהור. ביצר מהכא – מאי בעלמא

הוא. כבהמה כבהמה – שהתא משקבלה
זכר ועד הטינוף, דגמא: ולד הוא ומיפטר
מן הבהרה? לאו היינו דועירי – דסלקא

דעתך אמיתא דרבי אמר: דשלשים יום שהוה הולד להבראה, וביום שלשים ואחד
נימוק וירצא. ודחי קאמר ועירי: אין סינוף מעכב בלידה, שאינה מתעברת ולד
אחר פחות משלשים יום. לקבל איתמר – משפילתא את עובר דאשון איה
מקבל זכר עד שלשים יום. אבל בימי יצירת הולד לא איירי. מצינו לוקח מן הגוי

מה דנין, כדנין מתניתין. אישתבויה משתבח ליה – המוכר אומר: קונה
שכבר ביריה ואין צריך עוד ליתן ולדה לכוון. ספק – הואי דלא אשכחא מוכר
דבחי – דסבר לשוחט בעי לא, אם לא חזיוני – בארבעה פרקים בעי, מוכר
שמכר פרה לשוחט, ובו ביום מכר בנה לאחר לשוחט – צריך להודיע: אקח

מכרתי לשוחט. ואם לא חזיוני – חולף לוקח ושוחט לבן, ואינו צריך לחזור
ולשאל אם היום נשחטה האם. התם מוכרי לא רחמנא – שצריך להודיע, ודמי
בדאמרינן בשחטת חולין (פ"ה). יום אחד – אם המיוחד טען כהן, דהיינו יום
המיוחד – ארבעה פרקים בשעה מיוחדת לכך שישטען מוכר להכריז: אמה מכרתי

ומשני:

בכורות. פרק שלישי - הלוקח בהמה דף כב עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" רש"י תוספות

ומשני: **כדי לפרסמה** – לאם שפטורה מן הבוררה. דמדקרינן לחררה מחוקין
 ליה בולה. וקפרינן כיון דפטרת ליה בבוררה – למיטרא דולד מעליה הוא. ואמאי
 אינה מטמאה: **כיוול ברוב** – להכי אינה מטמאה – שבטל הבשר ברוב דם
 וגוונים שרזנאן עמה. נקוּ הוּ – הא דרמון דלא מטמא במגע, משום ביטול
 ברוב. **השלי אבית** – שהפליא האשה

פיר' לפרסקה שפנטרער מן הכבוד. לימירא דולד
מעליא הוא; ואמאי אין ממואל לא במען ולא במשוא?
אמר רבי יוחנן: משום ביטול דרוב גנעו קמי. ואודא
רבי יוחנן לטעמיה, דאמר רבי יוחנן: רבי אליעזר בן
יעקב ורבי שמעון אמרו דבר אחי. רבי אליעזר בן
יעקב - הא דאמרן; רבי שמעון מאי היא? דתנן:
שליא אכלת - חבית קמא. ושל שליא אכלת - אלא
שאין שליא בלא דלי. רבי שמעון אמר: דלי גימול עד
שלא יצא. תנן היום: רבי לנפלים חותמת הקבר עד
שיעגלו ראש כפיקה. מאי "כפיקה"? אמר רב הונא:
כפיקה של צמר. אמר ליה חייא בר בר לרב הונא:
רבי פריש, של שתי או של ערב? אמר ליה, תנאי:
פיקה של שתי, דרבי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: של
ערב. רבי אליעזר דרבי צדוק אומר: משיראו כספיות.
מאי "כספיות"? אמר רב יהודה אמר שמואל משום
רבי אליעזר דרבי צדוק, קד היו מפרשין בירושלים:
מפריה שפונדעת להטיל במימיה, ונראית פיקה מתוך
פיקה. אמר רב הונא: שמעתי שמי פיקות, ואחת של
שתי ואחת של ערב, ואין לי לפרש. בי אחת רב
דימי אמר רבי יוחנן: שלש פיקות שמעתי, אחת של
שתי, ואחת של ערב, ואחת של פיקה גדולה של
סקאין, ואין לי לפרש. בי אחת רבין פירשה משמיה
דרבי יוחנן: של אשה - בשל שתי, של תבחה -
בשל ערב, פיקה גדולה של סקאין - קדרתן; גזש
הבא מבית הפרס, מארץ העמים - שיעורו כפיקה
גדולה של סקאין, שהוא בחותם הפרצופין, וישנו
בצד העליון של מגופת התבית הלחמית. אמר רבי
למש משום רבי יהודה נשיאה: הלוקח ציר מעם
הצירן - משיקו במים וסורו, ממה נפשך; אי מא
רובא ניתו - כיון דעביד לחו חשקה סתרי לחו, וא
רובא ציר ניתו - ציר לא בר כבולי טומאה הוא.
מאי איקא - משום הנה מיעוטא דנאי, הנה כבולי
לח ברובא. אמר רבי ירמיה: לא שנו אלא למבול
בהן פיתו, אבל לקדירה - לא, מצא מי את מינו
וניעור. ותיב רב דימי וקאמר להא שמעתי, אמר ליה
אביי: וכי טומאה שבטלה חורה וניעורה? אמר ליה:
ואת לא תסבירא? ורתנן: סאה תרובה טומאה שפנלה

אחד — אף על גב דרבנן מודו לרבי שמעון דבטל
אמר בניה פרק 'המפלה' (ב.א.), מכל מקום לא
לדון בו ועיקב ראשי ושמעון, ולענין שם בחתלה
ליון בו עיקב אל דמיא כלל, ובטל, אלא דברי ארז
הוא דקאמר דבר — יש לומר דרתי ירבי חיאי'
דקאמר, ושיעור שדיה שנה בו במגילת דרבי
אלעזר — חזק ענין מנאמא מנאמא ואלא
במשא, ודכי איתא בהדיא בתוספתא.
ער שיעורא שאל כפיקא — דא דתנן פסק
'המקשה' (חולין ע"ב), כהמה שמת עשרה
במעתה, ודחשי' דהרעה ודי טעור — שכל
הענין כללית, כן אויך דקתני וחמה אשה שמת
ולד שמתה ופסשה חמה דרבי אשה שחורה
לד ביצא דרעה, ולמעט בחבורי דטורדוהי שחורה
דחייא שטומאה בלעזתה, ודחיה טמאה שמיא יוציא
לד ראשו חזק לפרהודו ולאו אריעה —
שכלא העניגל ראשו כפיקא מנין דאין דאמן
דלעולם ודין כפיקא, וקודם פתיחת הקבר, דרבי
לא מטמא אלא גידיה שמיא יוציא ראשו חזק
לפרהודו, שמעט דקודם כל שחורה, אף על גב
דפתיחת הקבר אף קודם שכל, דאין ביצאת
ראש חזק לפרהודו ודי כילוד לגמרי.
בבד הענין של מטפת התיבת — שי באותה
מטפה כעין חתי שי עושין לאחוד, ואלא בעל
כעין אותה שקורין פירי מירא עליו.
הנך מיעוטא דמיא בטילן לזר כרובא — ולא
דמי לשאר איסורין שחזו בנותן טעם, דלא
אתמר 'טעם כעיקר' — שחזו טומאה, כן בליח
בטילה בשחורה לענין שטומאה, אפילו חזר
ותתבשל לכל כיוחד. **ב**בטילין לזר כרובא —
ואפילו לזר מחצה על מחצה, למעט מיעוט
דלא על גבא — כלל מן השק.
אבל לקדירה לא מנאן מן את מינו ויעור —
כל דבר אלא דאמרינן פסק 'עיר העשה'
(חולין ק"ב), ופסקי 'הקמין ערב' (שבת כ"ג א.)
ופסק בריה רעבדוהי דרבי (א"א, מלכות א.) שמי
כמו שאנו, שמיא נאסר ארז רבד עליו ומבטל,
דחזק את מינו נאסר ארז רבד, אבל חזק האיסור
שנתערב ואי אפשר להדבירו, לזר מלך מקום שיש
— דהתו ודלא, לפיכך שייך לומר: סלק, אבל
דיכא דמינו עצמו שטון מחמת מנוע מים
הטמאים — כלל שמיא לומר בו שמי.
ויעור — פיש הקטורה: שטון. ודחשי'
ורבים על הציד ומטמאין אותו, ולא קרי, רציד לאו
כרובלי טמאה דא, אלא דא ויעור — ומקמך
הכי כעין דהציד מן המים שטון שחזו מחמתו בו
ציר, ונכשיל שמיים יעורו לכמו שחזו חתלה
קודם שנתערבו בעיר, **ו**יתבי' כן דמיא יוציא
לזר שטמא — כן דהשדה דרבי אריה ודחיה
לזר ליה רבד מינו דאפילו חזר עוררה שטומאה.
ובפסקי בריה דרעבדוהי (ד"א א.) שמיא לזר ליה דאפילו
איסור אן עורר איסור. דקאמר: מנעיה
וין

למאה

ושלא מצינו שטר בין שטרותיו של אבא ששטר זה פרוע. העיד רבי יוחנן בן ברוקה, שאפילו נולד הבן לאחר מיתת האב, הרי זה נשבע ונוטל. רבן שמעון בן גמליאל אומר, אם יש עדים שאמר האב בשעת מיתתו שטר זה אינו פרוע, נוטל שלא בשבועה.

[דף ל"ח ע"א]

גמרא אמר רבי יורא בולחון בעין שביעית תורה ירדו להן. וכתובת אשה לא הוחזקה בידו להגבות! אלא? כמי שגבת מיכן ואילך והוא בתובעה שטר של מאתים פרוע. אומרת אינה אלא מנה הלכך אינה נפרעת אלא בשבועה. תמן תנינן, הפונקמת כתובתה לא תיפרע אלא בשבועה. כיצד? היתה כתובתה אלה וזו ואמר לה התקבלת כתובתך, והיא אומרת לא התקבלתי אלא מנה. לא תיפרע אלא בשבועה. תני הפונקמת אכל לא הפונקתה. רב חסדא בעי בגין דהלך תרתין פסיעתא הוא מפני שפגמו בבית דין את מר אינו גובה? רבי יוחנן בשם רבי יצאי אין נפרעין מניכסי יתומין קטנים אלא בשריבית אוכלת בו. רבי נתן אומר, אף לכתובת אשה, אומר רבי מנא, מפני מוזנות. אומר רבי מתניה, מאן חייש למזנות? רבי שמעון, דרבי שמעון, אומר בנסיכה תדבר תלוי. מאי בודו? משם חינה כדי שיהיו קופצין עליה לישאנה. רבי נתן אומר אף לגזילה, ולנזקין. אומר רבי יוסי אף בן תנינן תרתיהון. לגזילה מהבא, אם היה דבר שיש בו אחריות, חייב לשלם. לנזקין מהבא, אין נפרעין מניכסי יתומין קטנים אלא מוזבירות. כיני מתניתא אין נפרעין מנכסי יתומין קטנים לנזקין אלא מוזבירות.

[דף ל"ח ע"ב]

והתני יעמוד הבן תחת האב הנזקין שמין להן בעידית, ובעל חוב בבינונית, וכתובת אשה מוזבורית? אומר רבי יוסי בי רבי בון תיפתר כאן ביתום גדול כאן ביתום קטן. הכא את מר, אין נשבעין על טענת חרש שומע וקטן, והכא את מר אכל נשבעין לקטן ולהקדשו! בנפרעין מניכסי קטן. ונפרעין מאדם שלא בפניו? אומר רבי ירמיה, תיפתר בשריבית אוכלת בו. ובית דין גובין רבית? תיפתר בערב לו מוגז. ליכסה אומר קומי רבי מנא, אנו עבדין טבות סגין מינכזן אנו משלחין דיאטינמתינן אין אתא הא, טבות, ואין לא אתא אנו מחלטינן ניכסוי. אומר אף אנו עבדין בן מכרוינן שלשים יומין אין אתא טבות, ואי לא, מחלטינן ניכסוי. אומר ליה הנע עצמך, דתהו בנזוי רחיקי? אומר ליה, אנו משלחין שלשה איגרות. חדא גו שלשים יומין וחדא גו שלשים יומין וחדא גו שלשים יומין. אין אתא הא טבות, ואי לא מחלטינן ניכסוי. אומר רבי חנינה, ושעמד בדין וברח אכל אם לא עמד בדין, לא מחלטינן ולא מכרוינן. אשכח תימר, חנן ורבי שמעון, שניהן אמרו דבר אחד. היך מה דתימר הלכה כחנן. ודכוותה. הלכה כרבי שמעון. רב אומר, מת הלווה, תפלוה נשבע ליורשיו, ואפילו מת

המלוה, יורשי מלוה נשבעין ללוה. אבל אם מת לוה תחילה, ואחר כך המלוה. כבר נתחייב המלוה לכני לוה שבועה ואין אדם מוריש שבועתו לבניו. שמע רבי יוחנן ואמר, יאכל חלה וחדיו?

רב חיה בר אשי בשם רב,

[דף ל"ט ע"א]

שטר היוצא מתחת ידי המלוה בכתב ידו, פסול אני אומר מתעסק היית בשטרותיה. הא מתחת ידי אחר בשטר? רבי אבינא בשם שמואל, לעולם פסול עד שיצא מידי המלוה בכתב ידי לוה. מאי כדון? אמר רבי יוסי בי רבי בון, תיפתר, דברי הכל בדיותי.

הלכה ח' מתני' ואילו נשבעין שלא בטענה השותפין והאריסין, והאפטרופין והאשה הנושאת ונותנת בתוך הבית וכן הבית. אמר לו, מה אתה מועניני? רצוני שתשבע לי חייב. חלקו השותפין והאריסין, אינו יכול להשביען. נתגלגלה לו שבועה במקום אחר מוגלגליו עליו את הכל והשביעית משמטת את השבועה.

גמרא אמר רבי יוסי תדא אמרה בנושא ונותן שלא בחשבון, אבל בחשבון לא כדא. ואהן בן בית עוד הוא בנושא ונותן שלא בחשבון. רבי זעירא כהדא דרבי יוסי, חד בר נש אזל למידן קמי רבי זעירא, והיבו שבועה על תרין דינרין אמר ליה לא תרין דינרין אני חייב לך, הא טריפין לך? אמר ליה ומילת פלן ופלן אמר רבי זירא, או חב ליה כל דתבע לך או אישתבע ליה כל דמגלגל עלך. עד כמה מגלגליו עליו? אמר רבי יוחנן עד כדי שיאמר לו עבדי אתה. הגע עצמך, שהיה בהן ועבד עברי. וכי יש עבד בזמן הזה? אמר רבי שמואל בר רב יצחק, שמרה. דלא בן, מה בן אמרין שמרה לא במליה.

[דף ל"ט ע"ב]

היא בעל בעל מה בעל שנאמר להלן משמיט אף כאן, משמיט! דברים שהן משה ידו שביעית משמטת ומשמטת שבועתו, ושאינ משה ידו אין שביעית משמטת, לא אותו ולא שבועתו. כל ששביעית משמטת שבועתו, וכל שאין שביעית משמטת, אינה משמטת שבועתו.

הדרן עלה פרק כל הנשבעין

פרק ח

הלכה א' מתני' ארבעה שומרין הן שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר. שומר חנם נשבע על הכל, והשואל משלם את הכל נושא שכר והשוכר נשבעים על השכר ועל השכירה ועל המיתה ומשלמין את האבידה ואת הנגיבה.

גמרא אמר רבי יוחנן ארבעה שומרין הן, ואין חייבין אלא דרך קניין רבי יעקב בר אבהו בשם רבי לעזר אף לענין גזלה אין חייבין אלא דרך קניין. אמר רבי יוסי בי רבי בון, ומתניתא אמרה בן המקבל שדה מחבירו וכו'. רבי חנניה אמר רבי בון אף בגניבה אין חייבין אלא דרך קניין. רבי חנניה בשם רבי פינחס, ומתניתא אמרה בן היה מושכו ויוצא ומת ברשות הפעלים, פטור. הגביהו או הוציאו מרשות הפעלים ומת, חייב. הגביהו ברשות הפעלים כמי שיוצא כל רשות הפעלים. היה מושכו ויוצא עד שיוצא כל רשות הפעלים, רבי אבהו בשם רבי יוחנן בעומדת באבוסו. רבי בון בר חייה בעי, אם בעומדת באבוסו אפילו לא משך? אלא כי הן קיימין בעומדת ברשות הרבים. מה? רבי בון בר חייה בבית שמאי? בבית שמאי אומרים, ילקח בחדר ויתר. מה הן קיימין?

[דף מ' ע"א]

אם בעומדת ברשות הרבים ודוש לגזלה ומתה באותה המחשבה, דברי הכל חייב. אם עד שלא משך, דברי הכל פטור. אלא כי הן קיימין בעומדת באבוסו. כדאמר רבי בון בר חייה בבית שמאי! אמר רבי בון, תפון, בקונה שלא מדעת הפעלים ברם הכא בקונה מדעת הפעלים. כתיב כי יתן איש אל רעהו וגו'. לשמור ולא לקרוע. לשמור ולא להשליך. לשמור ולא ליתן במתנה. אמר רבי יוסי והוא שאמר ליתן מתנה לכל מי שירצה, אבל אמר לפלוני, מבין ששמירתו עליו כמי שהוא עליו. תני, וגונב מבית האיש, לא מראש גזו. אמר רבי לעזר, הדין דתומר בגג שאינו מבוצר, אבל בגג מבוצר בבית היא. תני, וגונב מבית האיש, לא מבית השואל. וקר וגונב מבית האיש, לא מבית נושא שכר והשוכר! מבין ששמירתו עליו כמי שהוא עליו. שתימצא אומר, שלש פרשיות הן התחתונה בשואל, והאמצעית בנושא שכר והשוכר, והעליונה בשומר חנם. שואל, לפי שנהנה את הכל משלם את הכל נושא שכר והשוכר, לפי שנהנה מקצת ומהנה מקצת נשבע מקצת ומשלם מקצת שומר חנם שאין לו הנגיה נשבע ויוצא. מהו נשבע? לא פשעתי. היו אחרים יודעין שלא פשע מאי?

[דף מ' ע"ב]

נִישְׁמָעִינָה מִהֵדָא הָרִי שְׁנִמְצָא הִנָּב וְאִין לֹא לְשִׁלָּם מַהוּ שִׁיאֲמַר לֹא בּוֹא וְהִשְׁבַּע לִי שְׁלֹא נִתְּתָ עֵינִידָ
 בָּהּ לְגִזְלָהּ? נִישְׁמָעִינָה מִהֵדָא (שְׁמוֹת כב) וְאִם לֹא יִמְצָא הִנָּב, הָא אִם נִמְצָא פְטוֹר. כְּתִיב (שם) כִּי
 יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ חֲמוֹר אוֹ שׂוֹר אוֹ שֶׂה וְגו' שְׁבוּעַת ה' תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם גְּנִיבָה אִם גָּנוּב וְגָב מַעֲמוֹ.
 אֲבָדָה, וְאִם לְרִבּוֹת הֶאֱבָדָה. עַד כְּדוֹן, כְּרַבִּי עֲקִיבָא. כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל תַּנִּי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, מַה אִם גְּנִיבָה
 שְׁקָרוּבָה לְאוֹנְסִין אֶת אֲמַר מִשְׁלָם, אֲבָדָה שְׁאִינָה קְרוּבָה לְאוֹנְסִין לֹא כָּל שֶׁכֶּן. אִין כְּתִיב בְּשׂוֹאֵל אֶלֶּא
 שְׁבוּרָה, אֲבָדָה וְגִיבָה מִנִּיין? וְדִין הוּא, מַה אִם נוֹשֵׂא שְׂכָר וְהַשׁוֹכֵר שְׂאִין מִשְׁלָמִין שְׁבוּרָה וּמִתָּה, מִשְׁלָמִין
 גְּנִיבָה וְאֲבִידָה. שׂוֹאֵל שְׁמִשְׁלָם שְׁבוּרָה וּמִתָּה, אִינוּ דִּין שִׁישְׁלָם אֲבִידָה וְגִיבָה! וְתַנִּי עֲלָה הָרִי
 זֶה קָל וְחוֹמֶר שְׂאִין עָלָיו תְּשׁוּבָה. שְׁבוּיָה מִנִּיין? נֶאֱמַר כָּאן וְנִשְׁפָּר אוֹ מֵת, וְנֶאֱמַר לְחֵלֶן וּמֵת אוֹ נִשְׁפָּר,
 מַה לְחֵלֶן שְׁבוּיָה עֲמָהּ אֶפֶס כָּאן שְׁבוּיָה עֲמָהּ. עַד כְּדוֹן כְּרַבִּי עֲקִיבָה כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל? רַבִּי יִשְׁמָעֵאל
 כְּרַבִּי נִתָּן. רַבִּי נִתָּן אוֹמֵר, אוֹ, לְרִבּוֹת אֶת הַשְׁבוּיָה. וְכַרְבִּי מֵאִיר, דָּאֲמַר ג"ש בְּמָקוֹם שְׁבֹאֵת, מַה לְחֵלֶן
 נִשְׁבָּעִין עַל הָאוֹנְסִין, אֶפֶס כָּאן נִשְׁבָּעִין עַל הָאוֹנְסִין! עוֹד דְּרַבִּי נִתָּן דְּרַבִּי נִתָּן אוֹמֵר, אוֹ מֵת לְרִבּוֹת אֶת
 הַשְׁבוּיָה. רַבִּי יוֹדֵן בְּעֵי מַעֲנוֹ מַעֲנַת גָּב שֶׁל אוֹנְסִין אֲמַר לֹא בֹא לִיסָמִים מְזוּיִין וְנִמְלָה מַהוּ שִׁישְׁלָם
 תְּשִׁלּוּמִי כִּפֹּל שֶׁל אוֹנְסִין? אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, אִין כִּינִי. נִיתַנִּי שׁוֹמֵר שְׂכָר וְהַשׁוֹכֵר דִּתַּנִּי, לֹא מְצִינוּ בְּנוֹשֵׂא
 שְׂכָר וְהַשׁוֹכֵר שְׁמִשְׁלָם תְּשִׁלּוּמִי כִּפֹּל שֶׁל אוֹנְסִין? וְתַנִּי עֲלָה, זֶהוּ קָל וְחוֹמֶר שִׁישׁ עָלָיו תְּשׁוּבָה. אֲמַר
 רַבִּי חֲנִינָה, אִם אוֹמֵר אֶת בֶּן נִמְצָאֵת אוֹמֵר הָרִי זֶה קָל וְחוֹמֶר שִׁישׁ עָלָיו תְּשׁוּבָה, דּוּ יָכִיל מֵימַר לִיה
 מְצִינוּ בְּנוֹשֵׂא שְׂכָר וְהַשׁוֹכֵר שְׁמִשְׁלָם תְּשִׁלּוּמִי כִּפֹּל, תֹּאמַר בְּשׂוֹאֵל שְׂאִינוּ מִשְׁלָם תְּשִׁלּוּמִי כִּפֹּל כִּפֹּל
 מָקוֹם! וְתַנִּי עֲלָה הָרִי זֶה קָל וְחוֹמֶר שְׂאִין עָלָיו תְּשׁוּבָה? אֶת מָר אִם בְּעָלָיו עֲמוֹ לֹא יִשְׁלָם. מַהוּ שִׁישְׁבָּע?

[דף מ"א ע"א]

רַבִּי זִירָא אֲמַר נִשְׁבָּע, רַבִּי חֲנִינָה וְרַבִּי לֹא תִרְיָחוֹן אֲמַרִּין אִינוּ נִשְׁבָּע. מִתְּנִיתָא מְסִיגָה לְרַבִּי חֲנִינָה
 וְלְרַבִּי לֹא. שְׂכָר שְׁבוּיָה וּמִתָּה שְׁחָן פְּטוֹרִין בְּנוֹשֵׂא שְׂכָר וְהַשׁוֹאֵל בְּכַעֲלִין. שְׁלֹא בְּכַעֲלִים חֵיב אֲבָדָה
 וְגִיבָה שְׁחָן חֵיבִין בְּנוֹשֵׂא שְׂכָר וְהַשׁוֹכֵר לֹא כָּל שֶׁכֶּן בְּשׂוֹאֵל! שְׁלֹא בְּכַעֲלִים חֵיב, בְּכַעֲלִים פְּטוֹר! מֵאֵן
 דְּמַר פְּשִׁיטָא שְׁחָן נִשְׁבָּע, צְרִיכָא לִיה שִׁישְׁלָם! רַבִּי חֲנִינָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹדֵן מִתְּנִיתָא מְסִיגָה לְרַבִּי זִירָא.
 שׂוֹאֵל שְׁחָחֲמִירָה הַתּוֹרָה עָלָיו בְּכַעֲלִים פְּטוֹר שְׁלֹא בְּכַעֲלִין חֵיב, נוֹשֵׂא שְׂכָר שְׁחָחֲמִירָה הַתּוֹרָה עָלָיו לֹא
 כָּל שֶׁכֶּן בְּכַעֲלִים פְּטוֹר שְׁלֹא בְּכַעֲלִים חֵיב. אִין תִּימַר לְשְׁבוּעָה אֵיצְטְרַכְתָּ לִיה, נִיתַנִּי בְּנוֹשֵׂא שְׂכָר
 וְהַשׁוֹכֵר, הֵוִי לֹא צוֹרְכָה אֶלֶּא לְתִשְׁלּוּמִין. וְקָשִׁיא עַל הֵדָא דְּרַבִּי זִירָא שׂוֹאֵל, אִם בְּעָלָיו עֲמוֹ נִשְׁבָּע, אִין
 בְּעָלָיו עֲמוֹ יִשְׁלָם. נוֹשֵׂא שְׂכָר, אִם בְּעָלָיו עֲמוֹ נִשְׁבָּע. אִין בְּעָלָיו עֲמוֹ יִשְׁלָם. שׁוֹמֵר חֲנָם, בֵּין שְׁחָחֲמִירָה

עמו בין שאין הפעלים עמו נשבע. אמרת דברים שהשואל משלם נושא שָׁכַר נשבע. דברים שנושא שָׁכַר נשבע שומר חנם יהא פטור דברים שנושא שָׁכַר משלם שומר חנם נשבע.

[דף מ"א ע"ב]

מה את מתני בשומר חנם בשפּהפּעלים עמו? ואית דבּעני מתני מה את מתני בשומר חנם ונושא שָׁכַר, בין שהפעלים עמו בין שאין הפעלים עמו! אמר רבי אבין (שמות כב) על כל דבר פשע. אמר רבי מנא, לא מצינו שהשונות התורה בגניבה ואבידה בשואל. לכן נשוא שומר חנם ונושא שָׁכַר שבר שבוייה ומתה? ומה טעמא דבית שמאי על כל דבר פשע, ומה מקיימין דבית הלל? טעמא דבית שמאי פשע, על כל דבר פשע. תיפתר ששלח בו יד על ידי שליח. רבי יוסי בר חנינה בעי. מה אמר יטול, נטל. והתני רבי הושעיה, נשברה, החמיצה, נותן לו דמי כולה בלום החמיצה אלא מחמת קילקולה. רבי שמואל רבי אבהו בשם רבי לעזר, שליחות שנאמר בשומר חנם אינו חייב עד שיהסר. רבי שמואל בעא קומי רבי אבהו מה איתאמר יסב חיסר, או אפילו לא חיסר? אמר ליה לית הדיא שאילתא דרבי יוסי בר חנינה וטול נטל? אין תימור ליטול, אפילו לא חיסר אין תימור נטל, עד שענה שיהסר. אין תימור ליטול, החזירה בין למקומו בין למקום אחר, פטור. אין תימור נטל, החזירה למקומו פטור, למקום אחר חייב.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן, נאמרה שמירה בשומר חנם ונאמר שמירה בשומר שָׁכַר,

[דף מ"ב ע"א]

ולא דמייא שמירה שנאמר בשומר חנם לשמירה שנאמר בנושא שָׁכַר. שמירה שנאמר בשומר חנם, בין ששימור כל צורפו – פטור. שמירה שנאמר בשומר שָׁכַר – אין מושעין אותו אלא בגופו. לפיכך רואין אותו, אם היה ראוי לשמירה – פטור, ואי לא – חייב. אין אומרינן: אילו היה אחר שם יכול להציל, הציל פטור, שלא הציל חייב.

רבי לעזר בשם רבי הושעיה: נאמר שליחות יד בשומר חנם, ונאמר שליחות יד בשומר שָׁכַר. ולא דמייא שליחות יד שנאמר בשומר חנם, לשליחות יד שנאמר בשומר שָׁכַר. שליחות יד שנאמר בשומר חנם – אינו חייב עד שימשוך. שליחות יד שנאמר בשומר שָׁכַר, בין שהניח מקלו ותרמילו עליה – חייב.

שמע רבי יוסי בר יהוראי, ואמר: אני איני מקבל עלי את הדבר הזה, אלא אחד זה ואחד זה – אינו חייב עד שימשוך.

רבי אמי בשם רבי לעזר, ותני רבי הושעיה בן: אילו לא נאמר שליחות יד בשומר חנם שאינו צריך, הייתי למד מנושא שָכר, מה אם נושא שָכר שהקמירה התורה עליו – אינו חייב עד שימשוך, שומר חנם שהקילה בו התורה – אינו דין שלא יהא חייב אלא עד שימשוך! לאי זה דבר נאמר שליחות יד בשומר חנם? שאינו צריך להחמיר על נושא שָכר, בין שהניח מקלו ותרמילו עליה – חייב.

רבי יוסי אומר: אם אומר את בן, נמצאת למד על המלמד להחמיר עליו! דו יכיל מימר ליה: מה אם נושא שָכר שהקמירה בו התורה – אינו חייב עד שימשוך, שומר חנם שהקילה בו התורה, אפילו משך יהא פטור! אלא ביני: לא יאמר שליחות יד שנאמר בשומר שָכר, שאינו צריך, הייתי למד משומר חנם, מה אם שומר חנם שהקילה בו התורה – אינו חייב עד שימשוך, נושא שָכר שהקמירה בו התורה, בין שמשך – חייב! לאי זה דבר נאמר שליחות יד בנושא שָכר? שאינו צריך להחמיר עליה, בין שהניח מקלו ותרמילו עליה – חייב.

הלכה ב' מתני' אומר לשומר חנם: "איכן שורי?" אמר לו: מת. והוא שנשפר או נשבה או נגנב או אבד. נשפר, והוא שמת או נשבה או נגנב או אבד. וכן אם אומר שהשור נשבה, והוא שמת או נשפר או נגנב או אבד. נגנב, והוא שמת או נשפר או נשבה או אבד. וכן אם השומר אומר: שהשור אבד, והוא שמת או נשפר או נשבה או נגנב. משביעך אני, ואמר אמן – פטור.

גמרא רב אומר: פטור משבועת פיקדון, וחייב משום שבועת ביטוי.

אמר רבי יוחנן: מאחר שמצוה להפיסו – אינו חייב משום שבועת ביטוי.

על דעתיה דרב אינו מצוה להפיסו? מפייסו על האמת, אינו מפייסו על השקר.

רבי יוחנן בעי: שבועת סוטה מהו שיהו חייבין משום שבועת ביטוי? מה נן קיימין? אם בשוגגת בעבירה ובשבועה, אין כאן סוטה!

[דף מ"ב ע"ב]

אם במזידה בעבירה ובשבועה – אין כאן קרפן!

אתיא דרב ברבי עקיבה.

ואין יסבור רבי ישמעאל ברבי מאיר, אתיא היא, דרב מאיר אומר: אמן שלא נטמאתי, אמן שלא אטמא, ואת משבח מקשייא!

הלכה ג' מתני' איכן שורי? אמר לו איני יודע מה אתה שח. והוא שמות או נשבר או נשבה או נגנב או אבד. משביעך אני ואמר אמן – פטור.

איכן שורי? אמר לו אבד. משביעך אני ואמר אמן. והעדים מעידין אותו שאבדו – משלם את הקרן. הודה מעצמו – משלם קרן וחומש ואשם.

איכן שורי? אמר לו נגנב. משביעך אני ואמר אמן. והעדים מעידין אותו שנגנבו – משלם תשלומי כפל. הודה מעצמו – משלם קרן וחומש ואשם.

אמר לאחד בשוק: איכן שורי שנגנבתה? והוא אומר: לא גנבתי. משביעך אני ואמר אמן. והעדים מעידין אותו שנגנבו – משלם תשלומי כפל. טבח ומכר – משלם תשלומי ארבעה וחמשה. ראה עדים ממשישין ובאין ואמר גנבתי אבל לא טבחתי ולא מכרתי – אינו משלם אלא קרן.

גמרא אמר רבי יוחנן: ותני בן, טענו טענת אבוד ונשבע לו והודה, בין עד שלא באו העדים בין משבאו העדים – משלם קרן וחומש ואשם.

טענו טענת גנב ונשבע לו והודה, עד שלא באו עדים – משלם קרן וחומש ואשם. ואם משבאו עדים – משלם תשלומי כפל ואשם. וחומשו עולה לו מותוך כפילו; דברי רבי יעקב. אמרו לו לרבי יעקב: איכן מצינו אשם בלא חומש?

[דף מ"ג ע"א]

אמר להן: אם נשבע ונשבע ונשבע, הרי מצינו אשם בלא חומש. ורבנן אמרי: לקרן חומשין, אין לשבועות חומשין? דבר אחר: ושלם אותו בראשו וחמישיתו יוסף עליו (ויקרא ה, כד).

אמר רבי זירא: ותני בן, טענו טענת אבוד ונשבע לו, והפריש קרבן, מאילו שאילו הודה משבאו עדים – קידש, אף באן – קידש. טענו טענת גנב ונשבע לו, והפריש קרבן, מאחר שאילו הודה משבאו עדים – לא קידש, אף באן – לא קידש. וברבי יעקב – קידש.

אמר רבי יוחנן: חמוצין את חבירו טענת גנב – משלם תשלומי כפל. טבח ומכר – משלם תשלומי ארבעה וחמשה. תמן אמרי: משלם תשלומי ארבעה וחמשה.

רבי פדת בשם רבי הושעיה: תניי תמן ומסייעין לרבי יוחנן. "איכן שורי?" אמר לו: "אבד". "משביעך אני". ואמר: "אמן". והעדים מעידין אותו שאכלו – משלם את הקרן. הודה מעצמו – משלם קרן וחומש ואשם. ויש אכילה בלא מביתה?
אמר רבי חגי: תיפתר, בששחטו אחר.

ויידא אמרה דא? אמר לאחד בשוק: "איכן שורי שנגבת?" והוא אומר: "לא גנבת". "משביעך אני". ואמר: "אמן" – חייב. מפני שאמר לאחד מן השוק, אבל אם אמר לאחד מן השוקרין – (חייב) פטור!

[דף מ"ג ע"ב]

מתניתא – בשאכלו ואחר כך נשבע לו. מן מה דמר רבי יוחנן – בשנשבע לו ואחר כך אכלו.
אמר רבי יוחנן: הפועל לחבירו טענת גנב באבדה – חייב. "איכן אבידתי?" אמר לו: "נגנבה".
אמר רבי יוחנן: הפועל לחבירו טענת גנב – אינו חייב אלא לאחר שבועה.
ומה טעמא? נאמר כאן שליחות יד, ונאמר להלן שליחות יד. מה שליחות יד שנאמר להלן – אינו אלא לאחר השבועה, אף שליחות יד שנאמר כאן – אינו חייב אלא לאחר השבועה.
אמר רבי יוחנן: טענו טענת אבוד ונשבע לו, ואחר כך טענו טענת גנב – פטור.
רבי יוחנן בעי: שבועת טענת גנב, מהו שיהו חייבין בה משום שבועת ביטוי?

מחלפה שיטתיה דרבי יוחנן! תמן אמר: טענו טענת אבוד ונשבע לו, ואחר כך טענו טענת גנב – פטור. וכא אמר אכין! תמן – פשיטא ליה, וכא – צריכה ליה? מה איצטריכת ליה, הוי ופשיטה.
רבי חייה בר יוסף אמר: הפועל לחבירו טענת גנב – אינו חייב עד שיקפור בבית דין. מה נן קיימין? אם בהוא דקאים וחייב לחבריה שבועה, אפילו נשבע חוץ לבית דין – חייב!

[דף מ"ד ע"א]

אלא בי נן קיימין: בהוא דחמי לון אזלי, בעין מינשבעניה והוא קפין ומשבתע.

רבי חייה בשם רבי יוחנן: בעומדת על אבוס.

רבי זירא בעי: מה איתאמרת? בעומדת. או אפילו עומדת! ואין תימר אפילו עומדת היא, הך היא הך. אין תימר בעומדת, מחלפה שיטתיה דרבי יוחנן! תמן אמר: טענו טענת אבוד ונשבע לו, והפריש קרבן, ואחר כך טענו טענת אונס – פטור. והכא את מר חכין! אמר רבי לא: שנייא היא, שהיא כיוצא וידויי בשבועה.

מקשיא על דעתיה דרבי זירא. אמר לו: "איכן שורי"? אמר לו: "נגנב". "משביעך אני". ואמר: "אמן". והעדים מעידין אותו שנגנבו – משלם תשלומי כפל. הודה מעצמו – משלם קרן וחומש ואשם. והכא כיון שמושך – בטוענו טענת אבוד, מיכן ואילך – בטוענו טענת גנב, ופטור!

תפתר: בשנשבע לו ואחר כך מבחו.

תלמודי דרבי חיה בר לויני אמרי: תפתר, בששחטו רבין. ויש מביחה בלא מכירה [גניבה]! בסומכוס דאמר: אף על פי שאין גניבה – יש מביחה ומכירה.

שמואל אמר: בשלא באו עידי גניבה. אבל אם באו עידי מביחה – חייב.

ריש לקיש אמר: ראה עידי גניבה באין, ואמר: "נגנבתי". מאחר שאין בהודייתו ממש – פטור.

[דף מ"ד ע"ב]

ראה עידי מביחה באין, ואמר: "מבחיתי". מאחר שאין (שיש) בידעתן ממש – פטור (חייב).

רבי זירא בעי: ראה עדי אונסין באין, ואמר: "אנסתי"? אמר רבי חנינה: מתניתא – רבי שמעון דאמר: עיקר תביעה קנס – כמי שאין בהודייתו ממש ופטור [וחייב]. ורבנן אמרין: אין עיקר תביעה קנס – כמי שיש בהודייתו ממש וחייב [ופטור].

הלכה ד' מתני' אמר לשואל: "איכן שורי"? אמר לו: "מת" והוא שנשפר, או נשבה, או נגנב, או אבד. "נשבה" והוא שמת, או נשפר, או נגנב, או אבד. "נגנב" והוא שמת, או נשפר, או נגנב, או אבד. "אבד" והוא שמת, או נשפר, או נשבה, או נגנב. "משביעך אני". ואמר: "אמן" – פטור.

אמר לו: "איכן שורי"? אמר לו: "איני יודע מה אתה שח" והוא שמת, או נשפר, או נשבה, או נגנב, או אבד. "משביעך אני". ואמר: "אמן" – חייב.

אמר לנושא שבר והשוכר: איכן שוריי? אמר לו: "מת" והוא שנשבר, או נשברה. "נשברה" והוא שמת, או נשבר. "נשבר" והוא שמת או נשברה. "נגנב" והוא שאבד. "אבד" והוא שנגנב. "משביעך אני". ואמר: "אמן" – פטור.

מת, או נשבר, או נשברה, והוא שנגנב או שאבד. "משביעך אני" ואמר: "אמן" – חייב. אבד או שנגנב, והוא שמת או נשבר או נשברה – פטור.

זה הקלל: כל הנשבע להקל על עצמו – חייב. להחמיר על עצמו – פטור.

גמרא תני: לא להקל ולא להחמיר – חייב.

אמר רבי: מתניתא אמרה כן. אמר לשומר הנם, אמר לשומר שבר והשוכר: "איכן שוריי"? אמר לו: "מת".

מהו שיאמר לו: "בוא והשבע לי שלא נתת עיניך בה לגזלה"? מכל מקום אינו משלם! מהו דיימר ליה: "אפילו דאת יחב לי פמה, ידיי אנא בעי גבך".

הדרן עלך ארבעה שומרים הן וסליקא לה מסכת שבוועות

הדרן עלך מסכת שבוועות והדרן עלן, דעתן עלך מסכת שבוועות ודעתך עלן, לא נתנשי מנה מסכת שבוועות ולא תתנשי מנה, לא בעלמא הדיו ולא בעלמא דאתי: (ג' פעמים)

יהי רצון מלפנינו ואלהי אבותינו, שתהא תורתך אמונתנו בעולם הזה, ותהא עמנו לעולם הבא:

חנינא בר פפא, רמי בר פפא, נחמן בר פפא, אחאי בר פפא, אבא מרי בר פפא, רפרם בר פפא, רביש בר פפא, סורקב בר פפא, אדא בר פפא, דרו בר פפא:

הערב נא וי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפסיונות עמך בית ישראל, ונהיה כלנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כלנו וידישי עמך ולומדי תורתך: מאיב תחפנינו מיוותך, כי לעולם היא לי: יהי לפי תמים בחקיה, למען לא אבוש: לעולם לא אשכח פקידה, כי בם חיייתי: ברוך אתה וי, למדני חקיה: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך וי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש, ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משקימים והם משקימים, אנו משקימים לדברי תורה, והם משקימים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים. אנו עמלים ומקבלים שכר, והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים. אנו רצים לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת, שצאמר ואמא אלהים תורידם לבאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו מיהם, ואני אבטח בך:

יהי רצון מלפנינו וי אלהי, קשם שעזרתני לסיים מסכת שבוועות, מן תעורני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסייםם, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה:

וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים, נעמוד לי ולזרעי, שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם.

ותתקנים בי, בהתהלך תנחה אתה, בשכבה תשמר עליך, והקיצות היא תשיחך:

מי בי ירבו ימיה, ויוסיפו לה שנות חיים: אורך ימים בימינה, בשמאלה עשר וכבוד: יי עז לעמו יתן, יי יברך את עמו בשלום:

מסכת קרבנות פרק שני

א. השוחט הזבח לזרק דמו בחוץ, או מקצת דמו בחוץ, להקטיר מאמוריו בחוץ, או כזית מבשרו בחוץ, לאכל בשרו בחוץ, או כזית מבשרו בחוץ - פסול ואין בו כרת. וכן אתה אומר בערלים וטמאים. כיצד? השוחט את הזבח על מנת שיזרקו ערלים וטמאים בחוץ, או מקצת דמו בחוץ, על מנת שיקטירו ערלים וטמאים את אמוריו בחוץ, או כזית מאמוריו בחוץ - פסול ואין בו כרת. לזרק דמו למחר, או מקצת דמו למחר, להקטיר את אמוריו למחר, או כזית מאמוריו למחר, לאכל בשרו למחר, או כזית מבשרו למחר - פגול וחיבין עליו כרת. וכן אתה אומר בערלים ובטמאים, כיצד? השוחט את הזבח, על מנת שיזרקו ערלים וטמאים את דמו למחר, או מקצת דמו למחר, על מנת שיקטירו ערלים וטמאים את אמוריו למחר, או כזית אמוריו למחר, על מנת שיאכלו ערלים וטמאים את בשרו למחר, או כזית מבשרו למחר - פגול וחיבין עליו כרת.

ב. השוחט את העולה לזרק את דמה בחוץ, או מקצת דמה בחוץ, לאכול בשרו בחוץ, או כזית מבשרו בחוץ - פסולה, ואין בה כרת. וכן אתה אומר בערלים ובטמאים. השוחט את הזבח לאכול כזית מעור האליה חוץ למקומה - פסול, ואין בה כרת. חוץ לזמנה - פגול וחיבין עליו כרת. רבי אלעזר בן יהודה איש אוכלים אמר משום רבי יעקב, וכן היה רבי שמעון בן יהודה איש כפר עכוס אומר משום רבי שמעון: אחד עור שתחת האליה, ואחד עור הראש של העגל הרך, ועור פרסות בהמה דקה, וכל הנאכלין בעור הבשר חוץ למקומו - פסול, ואין בו כרת. חוץ לזמנו - פגול, וחיבין עליו כרת. כל הזבחים

ששחטן שלא לשמן, קבל והלך וזרק חוץ לזמנו, או ששחטן חוץ לזמנו, קבל והלך וזרק שלא לשמן - פגול וחיבין עליו כרת, ובלבד שיקרב המתיר כמצותו. כיצד קרב המתיר כמצותו? שחט בשתיקה וקבל והלך וזרק חוץ לזמנו, או ששחט חוץ לזמנו, וקבל והלך וזרק בשתיקה, או ששחט וקבל והלך וזרק חוץ לזמנו - זה הוא שקרב המתיר כמצותו. כיצד לא קרב המתיר כמצותו? שחט חוץ למקומו, וקבל והלך וזרק חוץ לזמנו, או ששחט חוץ לזמנו, וקבל והלך וזרק חוץ לזמנו, או ששחט וקבל הלך וזרק חוץ למקומו, בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום, ובין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן - פסול ואין בו כרת. רבי יהודה אומר: אף בזה הקדים מחשבת זמן למחשבת מקום - פגול וחיבין עליו כרת. הקדים מחשבת מקום למחשבת זמן - פסול ואין בו כרת. כיצד קדמה מחשבת זמן למחשבת מקום? שחטו חוץ לזמנו, קבל והלך וזרק חוץ למקומו. כיצד קדמה מחשבת מקום למחשבת זמן? שחט חוץ למחשבת זמן - פסול ואין בו כרת. וקבל והלך וזרק חוץ לזמנו. הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן, וקבל והלך וזרק חוץ לזמנו - פסול ואין בו כרת, מפני שלא קרב המתיר כמצותו. השוחט את הזבח, לאכל בשרו בחוץ, להקטיר מאמוריו למחר, לאכל בשרו למחר, להקטיר מאמוריו לחוץ, בין שהקדים מחשבת זמן למחשבת מקום, ובין שהקדים מחשבת מקום למחשבת זמן - פסול ואין בו כרת. רבי יהודה אומר: אף בזה הקדים מחשבת זמן למחשבת מקום - פגול וחיבין עליו כרת. הקדים מחשבת מקום למחשבת זמן - פסול ואין בו כרת.

ג. כל הזבחים ששחטן חוץ לזמנו, או שקבלו פסולין את הדם, וזרקוהו בשתיקה, או שלן הדם וזרקוהו בשתיקה, או שיצא הדם חוץ לקלעים, וזרקוהו בשתיקה, או חוץ לזמנו - פסול ואין בו כרת. השוחט

¹ הינו להקטיר.

כָּשֶׁר, שְׂאִין פָּחוֹת מִכִּזִּית, מִפְּגַל וּפּוֹסֵל בְּכָל מָקוֹם.

ד. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבֶחַ, לֹאכֹל אֲמוּרָיו, וְלִהְקִטֵּיר בְּשָׂרוֹ, לֹאכֹל דָּבָר שְׂאִין דָּרְכוֹ לֹאכֹל, וְלִהְקִטֵּיר הַדָּבָר שְׂאִין דָּרְכוֹ לִהְקִטֵּיר – כָּשֶׁר. וְרַבִּי יְהוּדָה פּוֹסֵל, לְהַנִּיחַ אֶת דָּמוֹ, וְאֶת אֲמוּרָיו לְמַחֵר, אוֹ לְהוֹצִיא לְחוּץ – כָּשֶׁר. וְרַבִּי יְהוּדָה פּוֹסֵל. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל וְרַבִּי יְהוֹשֻעַ מְכַשִּׁיר. אָמַר לֵהָן רַבִּי יְהוּדָה: מַה אִם הֵנִיחַ אֶת הַדָּם לְמַחֵר – אֵינוֹ פּוֹסֵל. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: זֶה וְזֶה כָּשֶׁר, אֵין לָךְ שְׁפוֹסֵל אֶלָּא מִחֲשֶׁבֶת אֲכִילָה וְהִקְטָרָה, וְזִרְיָקָת דָּמִים. אָמַר רַבִּי: כִּשְׁהִלְכַּתִּי לְמִצְוֹת מִדּוֹתַי אֶצֶל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן שְׁמוּעַ מִצְאֵתִי יוֹסֵף הַבְּבִלִי יוֹשֵׁב לִפְנֵי וְהָיָה חָבִיב לּוֹ בְּיוֹתֵר עַד לְאַחַת. אָמַר לוֹ: רַבִּי! הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבֶחַ לְהַנִּיחַ מִדָּמוֹ לְמַחֵר מֵהוּ. אָמַר לוֹ: כָּשֶׁר. עֲרֵבִית? אָמַר לוֹ: כָּשֶׁר. שַׁחֲרִית? אָמַר לוֹ: כָּשֶׁר. צִהְרִים? אָמַר לוֹ: כָּשֶׁר. מִנְּחָה? אָמַר לוֹ: כָּשֶׁר, אֶלָּא שְׂרָבִי אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל. צִהְבוּ פָּנָיו שֶׁל יוֹסֵף הַבְּבִלִי. אָמַר לוֹ: יוֹסֵף! כִּמְדָמָה אֲנִי שְׁלֹא כוֹנְנָה שְׁמוּעָתָנוּ עַד עֵתָה. אָמַר לוֹ: רַבִּי! הֵן, אֶלָּא שְׂרָבִי יְהוּדָה פּוֹסֵל שָׁנָה לִי וְהַחֲזוֹרָתִי עַל כָּל תַּלְמִידָיו וּבִקְשָׁתִי לִי חֵבֵר וְלֹא מִצְאֵתִי, עָכְשׁוּ שְׁשִׁנֵּית לִי פָסוּל הַחֲזוֹת לִי אֲבָדַתִּי, זָלְגוּ עֵינָיו שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן שְׁמוּעַ דְּמַעֲוֹת. אָמַר: אֲשֶׁרִיכֶם תַּלְמִידִי חֲכָמִים שְׂדִבְרֵי תוֹרָה חֲבִיבִים עֲלֵיכֶם בְּיוֹתֵר, קָרָא עָלָיו הַמִּקְרָא הַזֶּה (תהלים קיט, צ): "מִה אֶהְבֵּתִי תוֹרָתְךָ כָּל הַיּוֹם שִׁיחֲתִי" וְגו', מִפְּנֵי שְׂרָבִי יְהוּדָה בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר תַּלְמִידוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, לְפִיכָךְ שָׁנָה לּוֹ מִשְׁנַת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר.

מִסְכֵּת קֶרְבָּנוֹת פָּרָק שְׁלִישִׁי

א. כָּל הַזֶּבָּחִים שֶׁשֶּׁחֲטָן שְׁלֹא לִשְׁמֵן – הָרִי אֵלּוֹ כְּשִׁרְיָן, לְפִיכָךְ אִם חָשַׁב עָלָיו חוּץ לְמִקְוָמוֹ – פָּסוּל, וְאֵין בּוֹ כֶּרֶת חוּץ לְזִמְנוֹ – פָּגוּל, וְחִיבִין עָלָיו כֶּרֶת. כָּל הַזֶּבָּחִים שֶׁשֶּׁחֲטָן אֶחָד מִן הַפָּסוּלִין – הָרִי אֵלּוֹ

אֶת הַזֶּבֶחַ לֹאכֹל מִבְּשָׂרוֹ כִּזִּית בַּחוּץ, וְכֵן כִּזִּית בִּפְנִים לְהִקְטִיר כִּזִּית מִאֲמוּרָיו בִּפְנִים, וְכִזִּית בַּחוּץ – פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כֶּרֶת. לֹאכֹל מִבְּשָׂרוֹ כִּזִּית בַּחוּץ, וְכִזִּית לְמַחֵר, לְהִקְטִיר מִאֲמוּרָיו כִּזִּית הַיּוֹם, וְכִזִּית לְמַחֵר – פָּגוּל וְחִיבִין עָלָיו כֶּרֶת. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבֶחַ לֹאכֹל מִבְּשָׂרוֹ כִּכְחֵץ זִית בַּחוּץ, וְכִכְחֵץ זִית בִּפְנִים, לְהִקְטִיר מִאֲמוּרָיו כִּכְחֵץ זִית בַּחוּץ, וְכִכְחֵץ זִית בִּפְנִים – כָּשֶׁר. וְכֵן לְמַחֵר – כָּשֶׁר. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבֶחַ, לֹאכֹל חֵצִי זִית מִבְּשָׂרוֹ בַּחוּץ, וְחֵצִי זִית לְמַחֵר, לְהִקְטִיר מִאֲמוּרָיו כִּכְחֵץ זִית הַיּוֹם וְכִכְחֵץ זִית לְמַחֵר, בֵּין שֶׁהִקְדִּים מִחֲשֶׁבֶת מָקוֹם לְמַחֲשֶׁבֶת זִמֵּן, בֵּין שֶׁהִקְדִּים מִחֲשֶׁבֶת זִמֵּן לְמַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם – פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כֶּרֶת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִף בְּזֶה אִם הִקְדִּים מִחֲשֶׁבֶת זִמֵּן לְמַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם – פָּגוּל וְחִיבִין עָלָיו כֶּרֶת. הִקְדִּים מִחֲשֶׁבֶת מָקוֹם לְמַחֲשֶׁבֶת זִמֵּן – פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כֶּרֶת. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבֶחַ, לֹאכֹל מִבְּשָׂרוֹ כִּכְחֵץ זִית בַּחוּץ, לְהִקְטִיר מִאֲמוּרָיו כִּכְחֵץ זִית לְמַחֵר, לֹאכֹל מִבְּשָׂרוֹ כִּכְחֵץ זִית בַּחוּץ, לְהִקְטִיר מִאֲמוּרָיו כִּכְחֵץ זִית לְמַחֵר – כָּשֶׁר, שְׂאִין אֲכִילָה וְהִקְטָרָה מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. אֲבָל אֲכִילָה וְאֲכִילָה, הִקְטָרָה וְהִקְטָרָה – מִצְטָרְפוֹת זו עִם זוּ. כִּיצַד? הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבֶחַ לֹאכֹל מִבְּשָׂרוֹ כִּזִּית בַּחוּץ, כִּזִּית לְמַחֵר, לְהִקְטִיר מִאֲמוּרָיו כִּזִּית בַּחוּץ, כִּזִּית לְמַחֵר – פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כֶּרֶת, מִפְּנֵי שֶׁאֲכִילָה וְאֲכִילָה, הִקְטָרָה וְהִקְטָרָה – מִצְטָרְפוֹת זו עִם זוּ². הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבֶחַ, לֹאכֹל מִבְּשָׂרוֹ כִּכְחֵץ זִית לְמַחֵר, וּבִשְׁעַת זִרְיָקָה חָשַׁב עוֹד לְהִקְטִיר מִאֲמוּרָיו כִּכְחֵץ זִית לְמַחֵר – פָּגוּל וְחִיבִין עָלָיו כֶּרֶת, מִפְּנֵי שֶׁשְׁחִיטָה וְזִרְיָקָה מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְפָגַל. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבֶחַ, לֹאכֹל מִבְּשָׂרוֹ פָּחוֹת מִכִּזִּית, לְמַחֵר –

² פֶּרוּשׁ: שֶׁאִם לֹא הָיוּ מִצְטָרְפִין הָיָה כָּשֶׁר (הַגֵּרָ"א).

ואת הנתנין בפנים בחוץ - פסול. לפיכך
אם חשב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ
למקומו - אין בו משום פגול. זה הכלל,
אין הזבח נפסל אלא בארבעה דברים -
בשחיטה, ובמתן כלי, ובהלוף, ובזריקה,
מוסף עליהן הפסח והחטאת ששחטן שלא
לשמן, ומוסף עליהן הזבח שהוא נפסל
במחשבה בערלים ובטמאים.

ד. כל הזבחים ששחטן הראשון בשתיקה
והשני חוץ לזמנו, אף על פי שזה שחט
בשתיקה וזרק את הדם - פסול. הפסח
והחטאת ששחטן הראשון לשמן והשני
שלא לשמן, אף על פי שזה שחט לשמן
וזרק את הדם - פסול. זה הוא כללו של
דבר: כל הנפסל במחשבה, בין שעל
הראשון חשב, ובין שעל האחרון חשב -
פסול, אף על פי שיש דם הנפש בכוס אחר
- פסול. כל הנפסל במעשה, בין שעל
הראשון חשב, ובין שעל האחרון חשב -
פסול, אם יש דם הנפש בכוס אחר, יחזור
ויקבל - כשר. קבל הור, קבל הפסול, קבל
בשמאלו, קבל בכלי חול - פסול. אם יש
דם הנפש בכוס אחר, יחזור ויקבל - כשר.
קבל בכלי קדש ונתן בכלי חול - יחזור
ויקבל בכלי קדש. נתן את הנתן למטן
למעלה, ואת הנתן למעלה למטן, את הנתן
בפנים בחוץ, ואת הנתן בחוץ בפנים -
פסול. אם יש דם הנפש בכוס אחר, יחזור
ויקבל - כשר.

ה. יש מהן מפגלין ולא מתפגלין, מתפגלין
ולא מפגלין, מפגלין ומתפגלין, לא מפגלין
ולא מתפגלין. אלו שהן מפגלין ולא
מתפגלין: שחיטה, קבול והלוף. כיצד?
שחט קבל והלף על מנת להקטיר אמורין
למחר - הרי אלו מפגלין. כיצד אין
מתפגלין? שחט על מנת לקבל, וקבל על
מנת להלף למחר - הרי אלו אין מתפגלין.
ואלו שהן מתפגלין ולא מפגלין: שירי
הדם והקטיר אמורין ואכילת בשר. כיצד?
שחט לשפוף שירי הדם, על מנת להקטיר
אמורין ולאכל מן הבשר למחר - הרי אלו

כשרים, לפיכך אם חשב עליו חוץ למקומו
- פסול ואין בו כרת, חוץ לזמנו - פגול
וחיבין עליו כרת. כיצד? השוחט את הזבח
על מנת שישזרקו ערלים וטמאים את דמו,
על מנת שיקטירו ערלים וטמאים את
אמוריו, על מנת שיאכלו ערלים וטמאים
את בשרו - כשר, לפיכך אם חשב עליו
חוץ למקומו - פסול ואין בו כרת. חוץ
לזמנו - פגול וחיבין עליו כרת.

ב. קבל הכהן, קבל הכשר, קבל בימיו,
קבל בכלי הקדש - כשר, לפיכך אם חשב
עליו חוץ למקומו - פסול ואין בו כרת,
חוץ לזמנו - פגול וחיבין עליו כרת. חשב
לתן את הנתנין למטה למעלה, ואת הנתנין
למעלה למטה, את הנתנין בפנים בחוץ
ואת הנתנין בחוץ בפנים - כשר, לפיכך אם
חשב עליו חוץ למקומו - פסול ואין בו
כרת, חוץ לזמנו - פגול וחיבין עליו כרת.
כל הזבחים שקבל דמן אחד מן הפסולין -
הרי הוא פסול, לפיכך אם חשב עליו, בין
חוץ למקומו בין חוץ לזמנו - אין בו משום
פגול.

ג. הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן -
הרי הן פסולין, לפיכך אם חשב עליהן בין
חוץ לזמנו ובין חוץ למקומן - אין בהן
משום פגול. אחד הפסח וחטאת, ואחד כל
הזבחים, שקבל דמן זר ואונן וטבול יום,
מחסר בגדים ומחסר כפורים, ושלא רחוק
ידים ורגלים, ערל, טמא, יושב ועומד על
גבי כלי, על גבי בהמה, על גבי רגלי חברו
- פסול, לפיכך אם חשב עליו, בין חוץ
לזמנו בין חוץ למקומו - אין בו משום
פגול. [קבל זר קבל פסול קבל בשמאל
קבל בכלי חול פסול לפיכך אם חשב עליו
בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו - אין בו
משום פגול]. נתן את הנתנין בחוץ בפנים

³ הגר"א מוחק את כל מה שבסוגריים
המרבעות.

את הדם. כחצי זית בשר כחצי זית חלב - אין זורק את הדם. ובעולה, אם נשתיר ממנו כחצי זית בשר, כחצי זית חלב - זורק את הדם, מפני שבעולה כלה כליל. ובמנחה - אפלו כל המנחה קימת - לא יזרק. ובפסח אם יש כזית לכל אחד ואחד - יזרק. ואם לאו - לא יזרק. רבי יהושע אומר: כל הזבחים שבתורה, נטל הבשר והחלבים קמים - זורק את הדם על החלבים. נטל החלב והבשר קים - זורק את הדם על הבשר. אבל בפסח אינו כן, אף על פי שנטל בשר וחלב קים - אין זורק את הדם על החלב, שלא בא מתחלתו אלא לאכילה. נטמא בשר והחלב קים, אם יש כזית לכל אחד ואחד - יזרק, ואם לאו - לא יזרק. שחט בשתיקה ויצא הדם חוץ לקלעים וזרקו בשתיקה - הרי זה כמות שהיה, מועלין בבשר קדשי קדשים ואין מועלין באמורי קדשים קלים, ואין חייבין עליהן משום נותר ומשום טמא. נטמא הדם וזרקו בשתיקה - אין מועלין בבשר קדשי קדשים ומועלין באמורי קדשים קלים, וחיבין עליהן משום נותר ומשום טמא, שהציץ מרצה על הטמא, ואין מרצה לא על הלך ולא על היוצא. שחט בשתיקה ויצא הבשר חוץ לקלעים, וזרק את הדם בשתיקה. רבי אליעזר אומר: הרי זה כמות שהיה - מועלין בבשר קדשי קדשים ואין מועלין באמורי קדשים קלים, ואין חייבין עליהן משום נותר וטמא. רבי עקיבה אומר: הרצה הציץ על היוצא - אין מועלין בבשר קדשי קדשים אבל מועלין באמורי קדשים קלים, וחיבין עליהן משום נותר ומשום טמא. נטמא בשר וזרק את הדם בשתיקה - הכל מודים שאין מועלין בבשר קדשי קדשים, אבל מועלין באמורי קדשים קלים, וחיבין עליהן משום נותר ומשום טמא, שהציץ מרצה על הטמאים ואינו מרצה, לא על הלך ולא על היוצא.

ג. שחט בשתיקה ויצא הדם חוץ לקלעים וזרקו חוץ לזמנו, או ששחט חוץ לזמנו

מתפגלין. כיצד אין מפגלין? שפך שירי הדם על מנת להקטיר אמורין, והקטיר אמורין על מנת לאכל מן הבשר למחר - הרי אלו אין מפגלין. זריקה מפגלת ומתפגלת, כיצד היא מפגלת? שחט קבל והילך על מנת לזרק את הדם למחר - הרי זו מפגלת. כיצד מתפגלת? זרק את הדם על מנת לשפך שירי הדם, להקטיר אמורין לאכל מן הבשר למחר - הרי זו מתפגלת. אלו לא מפגלין ולא מתפגלין: העצמות, והגידים, והקרנים, והטלפים, וצמר שבראשי כבשים, ושער שבזקן החישים, ביצי תורין ומוראת העוף, והנוצה, והעור, האבר, והאֵלל, והשליל, והשליא - כל אלו אין מפגלין את הזבח, לא חוץ לזמנו ולא חוץ למקומו, ואין מחשבה פוסלת בהן משום פגול. והמעלה אותן בחוץ - פטור.

מסכת קרבנות פרק רביעי

א. רבי יהושע אומר: אם אין דם - אין בשר, אם אין בשר - אין דם. רבי אליעזר אומר: דם אף על פי שאין בשר. כיצד? נטמא הדם או שנשפך, או שיצא חוץ לקלעים - הבשר תעבר צורתו ויצא לבית השרפה. נטמא בשר או שנפסל, או שיצא חוץ לקלעים. רבי אליעזר אומר: יזרק את הדם. רבי יהושע אומר: לא יזרק, אם זרק את הדם, בין בשוגג בין במזיד - מודה רבי יהושע שהרצה. רבי יהושע אומר: הרי הוא אומר (דברים יב, כז): "ועשית עלתיך הבשר והדם". אם אין דם - אין בשר, אם אין בשר - אין דם. אמר לו רבי אליעזר: הרי הוא אומר (שם): "ודם זבחיך ישפך", אף על פי שאין הבשר. מה אני מקים "הבשר והדם"? מקיש בשר לדם, מה הדם בזריקה - אף הבשר בזריקה. יכול יהא זורק ודובק? תלמוד לומר (ויקרא א, יב): "וערך הכהן אתם" - זורק ועורף ולא זורק ודובק.

ב. רבי יהושע אומר: כל הזבחים שבתורה שנשתיר מהן כזית בשר וכזית חלב - זורק

וַיֵּצֵא הַדָּם חוּץ לַקְלָעִים וַיִּזְרְקוּ חוּץ לְזִמְנוֹ - הָרִי הוּא כְּמוֹת שְׁהִיָּה. מוֹעֲלִין בְּבֶשֶׂר קִדְּשִׁי קִדְּשִׁים וְאֵין מוֹעֲלִין בְּאַמּוּרֵי קִדְּשִׁים קְלִים, וְאֵין חִיבִין עָלָיו מְשׁוּם פְּגוּל. נִטְמָא הַדָּם וַיִּזְרְקוּ חוּץ לְזִמְנוֹ - עֲדִין מוֹעֲלִין בְּבֶשֶׂר קִדְּשִׁי קִדְּשִׁים וְאֵין מוֹעֲלִין בְּאַמּוּרֵי קִדְּשִׁים קְלִים, אָבֵל חִיבִין עָלָיו מְשׁוּם פְּגוּל, שֶׁהֲצִיץ מִרְצָה עַל הַטֵּמֵא וְאֵין מִרְצָה לֹא עַל הַלֵּךְ וְלֹא עַל הַיּוֹצֵא. שָׁחַט בִּשְׁתִּיקָה וַיֵּצֵא בֶּשֶׂר חוּץ לַקְלָעִים, וַיִּזְרַק אֶת הַדָּם חוּץ לְזִמְנוֹ, אוֹ שֶׁשָּׁחַט חוּץ לְזִמְנוֹ, וַיֵּצֵא בֶּשֶׂר חוּץ לַקְלָעִים, וַיִּזְרַק אֶת הַדָּם בִּשְׁתִּיקָה, אוֹ שֶׁשָּׁחַט חוּץ לְזִמְנוֹ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הָרִי זֶה כְּמוֹת שְׁהִיָּה, מוֹעֲלִין בְּבֶשֶׂר קִדְּשִׁי קִדְּשִׁים וְאֵין מוֹעֲלִין בְּאַמּוּרֵי קִדְּשִׁים קְלִים, וְאֵין חִיבִין עֲלֵיהֶם מְשׁוּם פְּגוּל. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: הַרְצָה הַצִּיץ עַל הַיּוֹצֵא, וְעֲדִין מוֹעֲלִין בְּבֶשֶׂר קִדְּשִׁי קִדְּשִׁים, וְאֵין מוֹעֲלִין בְּאַמּוּרֵי קִדְּשִׁים קְלִים וַיִּזְרַק אֶת הַדָּם חוּץ לְזִמְנוֹ - הַכֹּל מוֹדִים שֶׁעֲדִין מוֹעֲלִין בְּבֶשֶׂר קִדְּשִׁי קִדְּשִׁים, וְאֵין מוֹעֲלִין בְּאַמּוּרֵי קִדְּשִׁים קְלִים, אָבֵל חִיבִין עֲלֵיהֶן מְשׁוּם פְּגוּל, שֶׁהֲצִיץ מִרְצָה עַל הַטֵּמֵאִים, וְאֵינוּ מִרְצָה לֹא עַל הַלֵּךְ וְלֹא עַל הַיּוֹצֵא.

ד. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב: אוֹמֵר דָּבָר אֶחָד מִקּוּלֵי בֵּית שְׁמַאי וּמַחֲוִמֵּי בֵּית הַלֵּל. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: שְׁתֵּי מִתְּנוֹת מִכְשִׁירוֹת וּמִפְּגֻלוֹת בְּחֻטָּאת, וּמִתְּנָה אֶחָת בְּכָל הַזִּבְחִים. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: אֶחָד חֻטָּאת וְאֶחָד כָּל הַזִּבְחִים מִתְּנָה אֶחָת מִכְשִׁרַת וּמִפְּגֻלָּת. כִּיצַד? נִתֵּן אֶחָת בִּשְׁתִּיקָה וְנִשְׁפָּךְ הַדָּם, בֵּית שְׁמַאי פּוֹסְלִין וּבֵית הַלֵּל מִכְשִׁירִין. שְׁתֵּים בִּשְׁתִּיקָה וְנִשְׁפָּךְ הַדָּם, הַכֹּל מוֹדִים שֶׁהוּא כָּשֶׁר. אֶחָת חוּץ לְזִמְנוֹ וְנִשְׁפָּךְ הַדָּם, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: פְּסוּל וְאֵין בּוֹ כֶּרֶת. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: פְּגוּל וְחִיבִין עָלָיו כֶּרֶת. שְׁתֵּים חוּץ לְזִמְנוֹ וְנִשְׁפָּךְ הַדָּם - הַכֹּל מוֹדִים שֶׁפְּגוּל. אֶחָת חוּץ לְזִמְנוֹ וְאֶחָת חוּץ לְמִקְוָמוֹ. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: פְּסוּל וְאֵין בּוֹ כֶּרֶת. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: פְּגוּל

וְחִיבִין עָלָיו כֶּרֶת. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּחֻטָּאת אָבֵל בְּשֹׁאֵר כָּל הַזִּבְחִים, נִתֵּן אֶחָת בִּשְׁתִּיקָה וְנִשְׁפָּךְ הַדָּם, הַכֹּל מוֹדִים שֶׁהוּא כָּשֶׁר. אֶחָת חוּץ לְזִמְנוֹ, וְנִשְׁפָּךְ הַדָּם, הַכֹּל מוֹדִים שֶׁהוּא פְּגוּל, אֶחָת חוּץ לְזִמְנוֹ וְאֶחָת חוּץ לְמִקְוָמוֹ - פְּסוּל וְאֵין בּוֹ כֶּרֶת. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִרְיָקָה, אָבֵל בִּשְׁחִיטָה בְּקַבּוּל וּבְהַלּוּף, בֵּין שֶׁחֲשַׁב עַל הָרָאוּשׁוֹנָה בֵּין שֶׁחֲשַׁב עַל הָאֲחִירוֹנָה, אֲפֹלוֹ עַל שִׁירֵי הַדָּם, חוּץ לְמִקְוָמוֹ - פְּסוּל וְאֵין בּוֹ כֶּרֶת, חוּץ לְזִמְנוֹ - פְּגוּל וְחִיבִין עָלָיו כֶּרֶת. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּדָמִים הַנִּתְּנִין בְּחוּץ עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, אָבֵל דָּמִים הַנִּתְּנִין בְּפָנִים עַל מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי, כְּגוֹן אֲרֻבַּעִים וְשֹׁלֶשׁ שָׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים, וְאֶחָת עֲשָׂרָה שָׁל פֶּר הָעֵדָה, וְאֶחָת עֲשָׂרָה שָׁל פֶּר כֹּהֵן מְשִׁיחַ, בֵּין בִּשְׁחִיטָה, בֵּין בְּקַבּוּל, בֵּין בְּהַלּוּף, בֵּין שֶׁהוּא חֲשַׁב עַל הָרָאוּשׁוֹנָה, בֵּין שֶׁחֲשַׁב עַל הָאֲחִירוֹנָה, אֲפֹלוֹ עַל אֶחָת מֵהֶן, חוּץ לְמִקְוָמוֹ - פְּסוּל וְאֵין בּוֹ כֶּרֶת, חוּץ לְזִמְנוֹ - פְּגוּל וְחִיבִין עָלָיו כֶּרֶת; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין פְּגוּל בְּפָנִים.

מסכת קרבנות פרק חמישי

א. נִסְכֵּי בְּהֵמָה - חִיבִין עֲלֵיהֶן מְשׁוּם פְּגוּל, מִפְּנֵי שֶׁדָּם הַזִּבְחַת מִתְּרִין לְקָרֹב; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין חִיבִין עֲלֵיהֶן מְשׁוּם פְּגוּל, מִפְּנֵי שֶׁאֲדָם מִבִּיא זִבְחִים הַיּוֹם וְנִסְכֵּים לְאַחַר עֲשָׂרִים יוֹם. אֲמַר לָהֶם: אִף אֲנִי לֹא אֲמַרְתִּי אֶלָּא בְּבָאִים עִם הַזִּבְחַת. אֲמָרוּ לוֹ: אֲפֹשֶׁר לְשַׁנוּתוֹ לְזִבְחַת אַחֵר. לּוֹג שֶׁמֶן שָׁל מְצוּרַע חִיבִין עָלָיו מְשׁוּם פְּגוּל, מִפְּנֵי שֶׁדָּם הָאֵשׁ מִתִּירוֹ לְבִהּוֹנוֹת; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין חִיבִין עָלָיו מְשׁוּם פְּגוּל, מִפְּנֵי שֶׁאֲדָם מִבִּיא אֲשָׁמוֹ הַיּוֹם וְלִגְנוֹ לְאַחַר עֲשָׂרִים יוֹם. אֲמַר לָהֶן: אִף אֲנִי לֹא אֲמַרְתִּי אֶלָּא בְּבָאִין עִם הָאֵשׁ, אֲמָרוּ לוֹ: אֲפֹשֶׁר לְשַׁנוּתוֹ לְאֵשׁ מְצוּרַע אַחֵר.

ב. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הַקֶּטֶרֶת וְהַלְבֹנָה אֵינָם רְאוּיִין לְאֻכִּילָהּ, וְאֵין חִיבִין עֲלֵיהֶם

שמעון שמועלין בהן, ודברים שאין חבין עליהן משום פגול - חבין עליהן משום נותר ומשום טמא. אי אפשר לומר בפגול ובנותר ובטמא בקדשי מזבח אלא אחר זריקה, שאין חבין עליהן משום פגול ונותר וטמא, אלא לאחר זריקת דמים.

ה. חמר בפגול שאין בנותר ובטמא, ובנותר ובטמא שאין בפגול, שהפגול נוהג במחשבה ונוהג לפני זריקת דמים, ואם נתפגל מקצת הזבח - נתפגל כלו, מה שאין כן בנותר וטמא. חמר בנותר ובטמא, שהדברים שאין חבין עליהן משום פגול - חבין עליהן משום נותר ומשום טמא. נותר - חבין עליהן משום נותר ומשום טמא, מה שאין כן בפגול. חמר בפגול ובנותר שאין בטמא, חמר בטמא שאין בפגול ובנותר: שהפגול והנותר בידיעה אחת, והטמא בשתי ידיעות; פגול ונותר בקבוצה וטמא בעולה ויורד; פגול ונותר לא התרו מכללן והטמא התר מכללו. חמר בטמא, שהטמא נוהג בתרומה ונוהג לאחר זריקת דמים, ואם בטמא מקצת האבר - בטמא כלו, מה שאין כן בפגול ובנותר.

ו. חמר בטמא שאין ביוצא וביוצא שאין בטמא; שהטמא נוהג בקדשי קדשים ובקדשים קלים, ונוהג בקדשי הגבול מה שאין כן ביוצא. חמר ביוצא שהיוצא לא התר מכללו ואין הציץ מרצה עליו, מה שאין כן בטמא. באיזה טמא אמרו? בטמא שאכל בשר טהור ובשר טמא, אבל טהור שאכל בשר טמא, והאוכל מן הקדשים לפני זריקת דמן. ומן העולה, ומן האמורין, בין לפני זריקת דמן ובין לאחר זריקת דמן - הרי זה לוקה את הארבעים. כללו של דבר: אין חבין קרבן אלא על פגול ונותר וטמא.

ז. לשם ששה דברים הזבח נזבח: לשם זבח, לשם זבח, לשם השם, לשם אישים, לשם ריח, לשם ניחוח, וחסאת ואשם לשם החטא. אמר רבי יוסי: אף מי שלא היה

משום פגול ונותר וטמא. היה רבי שמעון אומר: יפה כח המזבח מכח הכהנים, וכח הכהנים מכח המזבח. יפה כח המזבח בקטרת ולבונה, ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים ובעולת העוף, שאין לכהנים בהן כלום. יפה כח הכהנים בשתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות וחסאת, שאין למזבח בהן כלום. ויפה כח הכהנים מכח ישראל וכח ישראל מכח כהנים. יפה כח הכהנים בקדשי קדשים ובבכור שאין לישראל בהן כלום. יפה כח ישראל במעשר בהמה ובפסח שאין לכהנים בהן כלום.

ג. פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים כיון ששחטן וזרק דמן - מועלין בהן וחבין עליהן משום פגול; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין חבין משום פגול אלא על דבר שהוא כשלים ודמו נתן על מזבח החיצון. אמר רבי שמעון: הלכה זו אמר לי רבי עקיבה, אין חבין משום פגול אלא על דבר שהוא כשלים ודמו נתן על מזבח החיצון. רבי אלעזר אומר משום רבי יוסי: פגל בדבר הנעשה מהן בחוץ - פגל. בדבר הנעשה מהן בפנים - לא פגל, כיצד? היה עומד בחוץ, ואמר: 'הריני שוחט על מנת להזות מדמו למחר' - לא פגל, שמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בפנים. היה עומד בפנים ואמר: 'הריני מזה על מנת להקטיר אמורין למחר ולשפך שירים למחר' - לא פגל, שמחשבה בפנים בדבר הנעשה בחוץ. היה עומד בחוץ ואמר: 'הריני שוחט על מנת לשפך שירים למחר ולהקטיר אמורין למחר' - פגל, שהמחשבה בחוץ בדבר הנעשה בחוץ.

ד. קדשי עכו"ם - לא נהנין ולא מועלין, ואין חבין עליהן משום פגול ונותר וטמא. ואין עושין תמורה, ואין מביאין נסכים, אבל קרבנן טעונים נסכים; דברי רבי שמעון. אמר רבי יוסי: בכלן אני רואה להתמיר. במה דברים אמורים? בקדשי מזבח, אבל בקדשי בדק הבית - מודה רבי

טבל והזה שבע פעמים כנגד בית קדשי הקדשים, על כל היתה טבילה, נתן על הקרן מכאן ומכאן - כשרה, מן הקרן ולפנים - פסול. שנה מתן קרנות - פסול, חסר מן המתנות אפילו אחת - פסול. יצא והיה שופך שירי הדם ליסוד מערבי של מזבח החיצון, ושל מזבח החיצון היה שופך ליסוד דרומי. רבי שמעון אומר: אלו ואלו ליסוד מערבי. אלו ואלו מחערבין באמה ויוצאין לנחל קדרון ונמקרין לגגנין לזבל ומועלים בהן; דברי רבי שמעון. ורבי מאיר. וחכמים אומרים: אין מעילה בדמים.

ד. חטאות הצבור והיחיד, כיצד סדר מתן דמים שלהם? היה עולה בכבש ופנה לסוכב, ובא לו לקרן דרומית מזרחית, טובל אצבעו המימנית שבימין, נוהג בגודלו מלמעלה ובאצבעו קטנה מלמטה ומחטא ויורד כנגד חדה של קרן, עד שהדם שבאצבעו כלה. נתן על הקרן מכאן ומכאן - כשר. מן הקרן ולפנים - פסול. שנה מתן קרנות - פסול. חסר מן המתנות אפילו אחת - פסול. שירי הדם היה שופך ויורד ליסוד דרומי. רבי יוסי בן רבי יהודה ורבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: במקומו היה עומד ושופך ליסוד דרומי.

ה. היסוד היה מקיף פני כל המזבח מן הצפון למערב אמה על אמה טפח כלפי מזבח, אוכל בדרום אחת ובמזרח אמה, ובקרן דרומית מזרחית לא היה לה יסוד, אלא חוט של סקרא היה באמצע המזבח, ממנו ולמטה חמש אמות, ממנו ולמעלה חמש אמות, שכל הנתנין למטן - כשרין מחוט הסקרא ולמטן, וכל הנתנין למעלה - כשרין מחוט הסקרא ולמעלה; דברי רבי. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: במה דברים אמורים? בעולת העוף, אבל בחטאת בהמה לא היו נוהגין אלא על גופה של קרן. היסוד היה מנקב כמין שני חוטין דקין, שבהן היו דמים יורדין

בלבו לשם אחד בכל אלה כשר, שהן תנאי בית דין, שאין מחשבה הולכת אלא לאחר העובד. לעולם אין הכל הולך אלא לאחר השוחט, שהשוחט מתכוון לשם חטאת, והבעלים מתכווין לשם עולה, או השוחט מתכוון לשם עולה והבעלים מתכווין לשם חטאת, לעולם אין הכל הולך אלא לאחר השוחט.

מסכת קרבנות פרק שישי

א. איזהו צפון המזבח שכשר לשחיטת קדשי קדשים? מקום המזבח הצפוני ועד כתל העזרה הצפוני על פני כל המזבח הצפוני. וישנן שלשים אמה; דברי רבי יוסי בר יהודה. רבי אלעזר בן רבי שמעון מוסיף מכנגד בין האולם ולמזבח, ועד כנגד בית החליפות, וישנן עשרים ושתיים אמה. ורבי מוסיף מקום דריסת רגלי הכהנים אחד עשר אמה. ומקום דריסת רגלי ישראל אחד עשר אמה, מקום הכתל הצפוני ועד כתל העזרה המזרחי. וכשם שהשחיטה בצפון כך קבול הדם בצפון.

ב. היה עומד בדרום ופשט ידו לצפון, ושחט - שחיטתו כשרה. ואם קבל הדם - פסול. הכניס ראשו ורבו בצפון ושחט - כאלו נכנס כלו. פרקסה היצאת לדרום והחזירה לצפון - כשרה. קדשים קלים - שחיטתן בפנים וקבול דמן בפנים. שחט בפנים וקבל בחוץ, בחוץ וקבל בפנים - פסול, עד שישחט בפנים ויקבל בפנים. היה עומד בחוץ ופשט ידו לפנים, ושחט - כשרה, ואם קבל הדם - פסול. הכניס ראשו ורבו לפנים ושחט - פסול, כאלו לא נכנס כלו. פרקסה ויצאת לחוץ והחזירה לפנים - פסולה. וכשם שהשחיטה ביום, כך קבול הדם ביום. שחט ביום וקבל בלילה. שחט בלילה וקבל ביום - פסול, עד שישחט ביום ויקבל ביום.

ג. פרים הנשורפים ושעירים הנשורפים, שחטן וזרק דמן, נכנס ועמד בין מזבח והזב לזמורה, מזבח היה לפנים ממנו,

משום נותר, ומחשבה פוסלת בהן משום פגול, ואין שרפתן אלא ביום, ובכל מקום היום הולך אחר הלילה, ולאכילת קדשים הלילה הולך אחר היום.

מסכת קרבנות פרק שביעי

א. רבי יוסי אומר: מזבח כלו צפון שנאמר (ויקרא א, יא): "ושחט אותו על ירך המזבח צפונה לפני ה'". רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: מחצי המזבח ולצפון - כצפון מחצי המזבח ולדרום - בדרום. וכן היה רבי יוסי ברבי יהודה אומר: שני פספסין היו בבית החליפות, פתוחין למערב, גבוהין מן הארץ שמונה אמות שתהא עזרה כשרה לאכילת קדשי קדשים ולשחיטת קדשים קלים, אפלו אחורי בית הכפרת שנאמר (שם ב, א): "ושחטו פתח אהל מועד" וגו'.

ב. מנחות היו נקמצות בכל מקום בעזרה, אפלו בראש של מזבח. אחת חטאת העוף ואחת עולת העוף באות מן החליץ, ביום, וביד הימנית: כיצד מולק בחטאת העוף? נותן שני גפיה בין שתי אצבעותיו, ושתי רגליה בין שתי אצבעותיו, והיה מותח צארה על רחב שתי אצבעותיו וזה עבודה קשה שבמקדש. היה מולק בצפון ממול ערפה, ואין מבדיל, ומזה מדמה על קיר המזבח, וכשם שהשחיטה אחד או רב אחד - כן מליקה אחד או רב אחד. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: חטאת העוף שמלקה בתקנה והבדיל בה - כשרה. מלקה בכל מקום במזבח - כשרה. מזה דמה בכל מקום במזבח - כשרה. הזה ולא מזה - כשרה, ובלבד שיתן מדם הנפש למטה מחוט הסקרא. ואם היתה כשרה - נאכלת לכהנים, ואם לאו - זורקה על גבי הדשן. רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקא אומר: חלון היתה שם למערבו של כבש, ורבוכה היתה נקראת, ששם זורקים פסולי חטאת העוף - שתעבר צורתה ותצא לבית השרפה.

ומתעריבין באמה ויוצאין לנחל קדרון, ונמכרין לגננין ולזבל ומועלין בהן.

ו. עולה ותמורת עולה וזבחי שלמי צבור, ואשמות, ותודה, ואיל נזיר ושלמים, והשלמים הבאין מחמת פסח, ואחד עשר שבמעשר פסח שעבר זמנו, כיצד סדר מתן דמים שלה? בא לו לקרן מזרחית צפונית - נותן מזרחה צפונה. מערבית דרומית - נותן מערבה דרומה. רבי נחמיה ורבי אליעזר בן יעקב אומר: בא לו לקרן מזרחית צפונית - נותן מזרחה צפונה. צפונית מערבית - נותן מערבה. רבי שמעון איש המצפה היה משנה בתמיד, בא לו לקרן מזרחית צפונית - נותן מזרחה צפונה, צפונית מערבית - נותן מערבה. דרומית - נותן דרומה. נתן על הקרן מכאן ומכאן - כשר. מן הקרן ולפנים - פסולה. שנה מתן קרנות - כשר. חסר מן המתנות או שלא נתן אלא אחת - כשר. שירי הדם - היה שופכו למטה. הבכור והמעשר והפסח - שופכן שפיקה אחת כנגד היסוד, שפכן שלא כנגד היסוד - הרי אלו פסולין.

ז. היכן היא אכילתן של כלן? חטאת ואשם, וזבחי שלמי צבור, וחטאת העוף, ואשם תלוי, ולוג שמן של מצורע, ושתי הלחם, ולחם הפנים, ושירי מנחות והעמר - כלן קדשי קדשים, ונאכלין לפנים מן הקלעים, ונאכלין לזכרי כהונה בכל מאכל ליום ולילה עד חצות, ואין חיבין עליהן משום נותר, ואין מחשבה פסול בהן משום פגול, עד שיעלה עמוד השחר. אחד תמימים ואחד בעלי מומים למחלקת.

ח. הבכור, והמזבח מן התודה, ואיל הנזיר - נאכלין לאנשים ולנשים ולעבדים ולשפחות. זה הכלל, כל שהוא אוכל בתרומה - אוכל באלו, וכל שאינו אוכל בתרומה - אינו אוכל באלו. השלמים והמעשר ואחד עשר שבמעשר - נאכלין לשני ימים ולילה אחד, ליום ולילו, וליום של אחריו. וכיון שחשכה - חיבין עליה

מקום למחשבת זמן - פסול ואין בו כרת. רבי יהודה אומר: אם קדמה מחשבת זמן למחשבת מקום - פגול וחיבין עליו כרת; אם קדמה מחשבת מקום למחשבת זמן - פסול ואין בו כרת. כיצד קדמה מחשבת זמן למחשבת מקום? מלך חוץ לזמנו ומצה הדם חוץ למקומו. כיצד קדמה מחשבת מקום למחשבת זמן? מלך חוץ למקומו ומצה הדם חוץ לזמנו.

ה. חטאת העוף ששלקה שלא לשמה - פסול, ואין בו כרת, מפני שלא קרב המתיר כמצותו. זה הוא כללו של דבר: כל הפגולין שנוהגין בחטאת בהמה - נוהגין בחטאת העוף. וכל הפגולין שנוהגין בעולת בהמה - נוהגין בעולת העוף. עולת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לישום חטאת, רבי אליעזר אומר: מועלין בה. רבי יהושע אומר: אין מועלין בה. אמר רבי אליעזר: ומה אם חטאת שאין מועלין בה לשמה, כששנה את שמה מועלין בה, עולה שמועלין בה לשמה כששנה את שמה אינו דין שימעלו בה? ! אמר לו רבי יהושע: לא! אם אמרת בחטאת ששנה את שמה לישום עולה, שכן שנה את שמה לדבר שיש בו מעילה, תאמר בעולה ששנה את שמה לישום חטאת - שכן שנה את שמה לדבר שאין בו מעילה. אמר לו רבי אליעזר: אשם ששחטו בצפון לישום שלמים יוכיח, ששנה את שמו ומועלין בו, ואף אתה אל תתמה על העולה, שאף על פי ששנה את שמה לדבר שאין בו מעילה שימעלו בה. אמר לו רבי יהושע: לא! אם אמרת באשם שאם שנה את שמו לא שנה את מקומו, תאמר בעולה ששנה את שמה ושנה את מקומה? ! אמר לו רבי אליעזר: הרי אשם ששחטו בדרום לשם שלמים יוכיח, ששנה את שמו ושנה את מקומו ומועלין בו, אף אתה אל תתמה על העולה, שאף על פי ששנה את שמה ושנה את מקומה - מועלין בה. אמר לו רבי יהושע: לא! אם אמרת

ג. כל העולין למזבח עולין למזרח ויורדין במערב, בימין ויורדין בשמאל, חוץ מנסוף המים והיין, ועולת העוף, שעולין במערב ויורדין במערב בימין. כשם שמולק בחטאת העוף כך מולק בעולת העוף, אלא שבעולת העוף היה מבדיל וממזה מדמה על קיר המזבח. מזה מן הראש - פסול. מן הגוף - כשר. מזה על הכבש ועל היסוד - פסול. עשאה ממקום שעומד למעלה אמה - כשרה. ממקום שעומד למטה אמה - כשרה. רבי שמעון ורבי יוחנן בן ברוקה אומרים: בראשו של מזבח היתה נעשית. אבא יוסי בן דוסתאי אומר: קרקבנין היה זורקן על גבי הדשן. בא לו לגוף, היה משסעו ביד, אבל לא בסכין, בין שססע ביד ובין שססע בסכין, שסע ולא הבדיל - כאלו לא שסע. מלח ולא ספג, ספג ולא מלח - כשרה. זה הכלל, כל שנוין ששנה בה לפני מצוי דמה - פסולה, לאחר מצוי דמה - כשרה.

ז. חטאת העוף ששלקה להזות דמה בחוץ, או מקצת דמה בחוץ, לאכול בשרה בחוץ, או כזית מבשרה בחוץ - פסול ואין בו כרת. עולת העוף ששלקה להזות דמה בחוץ, או מקצת דמה בחוץ, לאכול בשרה בחוץ, או כזית מבשרה בחוץ - פגול וחיבין עליו כרת. זה הכלל: כל המולק והמזה בחטאת העוף, כל המולק והממזה בעולת העוף, לאכל דבר שדרכו לאכל ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר, חוץ למקומו - פסול ואין בו כרת. חוץ לזמנו - פגול, וחיבין עליו כרת, ובלבד שיקרב מתיר כמצותו. כיצד קרב המתיר כמצותו? מלך בשתיקה ומצה הדם חוץ לזמנו, או שמלק ומצה הדם בשתיקה - זה הוא שקרב המתיר כמצותו. כיצד לא קרב מתיר כמצותו? מלך חוץ למקומו ומצה הדם חוץ לזמנו, או שמלק חוץ לזמנו ומצה הדם חוץ למקומו, או שמלק ומצה הדם חוץ להקדים מחשבת זמן למחשבת מקום ובין שהקדים מחשבת

אם כָּבֵר קָרַב זָכָחוּ - יָבִיא בְּדַמְיוֹ זָכָח אַחֵר, קָרְבָּה עוֹלָתוֹ - יָבִיא בְּדַמְיוֹ עוֹלָה אַחֶרֶת. חֲטָאת שֶׁנִּתְעַרְבָּה בְּאַחַת מִכָּל הַזִּבְחִים - יָרְעוּ עַד שִׁסְתָּאָבוּ, וַיִּמְכְּרוּ, וַיָּבִיא בְּדָמֵי יָפָה שֶׁבֶּהֶן זָכָח וּבְדַמֵי יָפָה שֶׁבֶּהֶן חֲטָאת. אִם כָּבֵר קָרַב זָכָח - יָבִיא בְּדַמְיוֹ זָכָח אַחֵר, כָּבֵר קָרְבָּה חֲטָאתוֹ - שְׁנִיָּהֶן יָמוּתוּ. אֲשֶׁם שֶׁנִּתְעַרְבָּה בְּאַחַד מִכָּל הַזִּבְחִים - יָרְעוּ עַד שִׁסְתָּאָבוּ, וַיִּמְכְּרוּ, וַיָּבִיא בְּדַמֵי יָפָה שֶׁבֶּהֶן זָכָח, וּבְדַמֵי יָפָה שֶׁבֶּהֶן אֲשֶׁם. כָּבֵר קָרַב זָכָחוּ - יָבִיא בְּדָמוֹ זָכָח אַחֵר. כָּבֵר קָרַב אֲשָׁמוֹ - שְׁנִיָּהֶן יָפְלוּ לַנִּדְבָּה: מַעוֹת חֲטָאת וּמַעוֹת אֲשֶׁם שֶׁנִּתְעַרְבוּ אֵלּוּ בְּאֵלּוּ - לֹקַח בֶּהֶן שְׁתֵּי בִּהְמוֹת, בֵּין מִמָּקוֹם אֶחָד וּבֵין מִשְׁנֵי מִקְוֹמוֹת, וּמַחֲלֵל דָּמֵי חֲטָאת עַל חֲטָאת וּדְמֵי אֲשֶׁם עַל אֲשֶׁם. כָּבֵר קָרְבָּה חֲטָאתוֹ - יוֹלִיד לִים הַמֶּלַח. כָּבֵר קָרַב אֲשָׁמוֹ - יוֹפֹל לַנִּדְבָּה. תּוֹדָה שֶׁנִּתְעַרְבָּה בְּתַמְרוֹתָהּ - שְׁנִיָּהֶן יִקְרְבוּ, וַיִּנְיֹף הַלֶּחֶם עִמָּהֶן.

ג. תּוֹדָה שֶׁנִּתְעַרְבָּה בְּאַחַד מִכָּל הַזִּבְחִים - יָרְעוּ עַד שִׁסְתָּאָבוּ, וַיִּמְכְּרוּ, וַיָּבִיא בְּדַמֵי יָפָה שֶׁבֶּהֶם זָכָח וּבְדַמֵי יָפָה שֶׁבֶּהֶן תּוֹדָה. כָּבֵר קָרְבָּה זָכָחוּ - יָבִיא בְּדַמְיוֹ זָכָח אַחֵר. כָּבֵר קָרְבָּה תּוֹדָה - יָבִיא בְּדַמִּיָּה תּוֹדָה אַחֶרֶת. שְׁלָמִים שֶׁנִּתְעַרְבוּ בְּאַחַד מִכָּל הַזִּבְחִים - יָרְעוּ עַד שִׁסְתָּאָבוּ, וַיִּמְכְּרוּ, וַיָּבִיא בְּדַמֵי יָפָה שֶׁבֶּהֶן זָכָח וּבְדַמֵי יָפָה שֶׁבֶּהֶן שְׁלָמִים. כָּבֵר קָרְבוּ שְׁלָמִים - יָבִיא בְּדַמְיוֹ שְׁלָמִים אֲחֵרִים. שְׁלָמִים שֶׁנִּתְעַרְבוּ בְּשְׁלָמִים הֵבֵאִין מִחֻמַּת הַפֶּסַח - יָרְעוּ עַד שִׁסְתָּאָבוּ, וַיִּמְכְּרוּ, וַיָּבִיאוּ בְּדַמֵי יָפָה שֶׁבֶּהֶן שְׁלָמִים, וַיֹּאכְלוּ לְיוֹם וּלְלֵילָה עַד חֲצוֹת, וּבְדַמֵי יָפָה שֶׁבֶּהֶן שְׁלָמִים אֲחֵרִים, וַיֹּאכְלוּ לְשֵׁנֵי יָמִים וּלְלֵילָה אַחֶת. בֶּן עֲזַאי אוֹמֵר: שְׁלָמִים הֵבֵאִין מִחֻמַּת הַפֶּסַח הָרִי הֵן כִּפְסַח לְכָל דָּבָר, אֵלָּא שֶׁהֵן נֹאכְלִין לְיוֹם וּלְלֵילָה.

ד. כָּבוֹר שֶׁנִּתְעַרְבָּה בְּפֶסַח - שְׁנִיָּהֶן יָרְעוּ עַד שִׁסְתָּאָבוּ, וַיֹּאכְלוּ כִּכְכוֹר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: זֶה יִשְׁחַט לְשׁוֹם מֵה שֶׁהוּא וְזֶה יִשְׁחַט לְשׁוֹם מֵה שֶׁהוּא, וּשְׁנֵי־הֵם יֹאכְלוּ כִּפְסַח וּכְמִנְיָן שֶׁל פֶּסַח. מַעֲשֵׂר שֶׁנִּתְעַרְבָּה

בְּאֶשֶׁם שֶׁשָּׁנָה שָׁמוּ וּשְׁנָה אֶת מִקְוָמוֹ - לֹא שָׁנָה אֶת מַעֲשָׂיו, וּשְׁנָה לְדָבָר שֶׁמִּקְצָתוֹ מַעֲלָה, תֹּאמַר בַּעֲלִילָה שֶׁשָּׁנָה אֶת שְׁמָהּ, וְאֶת מַעֲשֶׂיהָ וְאֶת מִקְוָמָהּ, וּשְׁנָה לְדָבָר שֶׁאֵין מִקְצָתוֹ מַעֲלָה. חֲטָאת הָעוֹף הִבָּאָה עַל הַסֶּפֶק - מִטְּמֵא בְּסֶפֶק וּמִטְּמֵא אֲבִית הַבְּלִיעָה.

ו. הַנֶּרְבֵּעַ, הַמוֹקְצָה, וְהַנֶּעֱבֵד, אֶתְנֵן, וּמַחִיר, טוֹמְטוֹם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס - מִטְּמֵאִין בְּבֵית הַבְּלִיעָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: טוֹמְטוֹם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס - אֵין מִטְּמֵאִין בְּבֵית הַבְּלִיעָה, שְׁכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר "זָכַר" מוֹצִיא טוֹמְטוֹם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס מִן הַכָּלָל. מֶלֶךְ הָזֶר וּמֶלֶךְ הַפֶּסוּל - מִטְּמֵאִין בְּבֵית הַבְּלִיעָה. הַפְּגוּל וְהַנוֹתֵר - אֵין מִטְּמֵא בְּבֵית הַבְּלִיעָה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיָה פְּסוּלָן בַּקֹּדֶשׁ. זֶה הַכָּלָל: כָּל שֶׁהָיָה פְּסוּלָן בַּקֹּדֶשׁ - אֵין מִטְּמֵאִין בְּבֵית הַבְּלִיעָה, לֹא הָיָה פְּסוּלָן בַּקֹּדֶשׁ - אֵין מִטְּמֵאִין בְּבֵית הַבְּלִיעָה.

מסכת קרבנות פֶּרֶק שְׁמִינִי

א. כָּל הַזִּבְחִים שֶׁנִּתְעַרְבוּ, הֵן וְלִדְוִתֵּיהֶן וְתַמְרוֹתֵיהֶן - יָרְעוּ עַד שִׁסְתָּאָבוּ, וַיִּמְכְּרוּ, וַיָּבִיא בְּדַמֵי יָפָה שֶׁבֶּהֶן מִמֵּין זֶה - וּבְדַמֵי יָפָה שֶׁבֶּהֶן מִמֵּין זֶה, וַיִּפְסְדוּ הַמּוֹתֵר מִבֵּיתוֹ. נִתְעַרְבוּ בְּרוֹבֵעַ וּבִנְרֵבֵעַ, בְּמִקְצָה וּבִנְעֵבֵד, בְּאַתְנָן וּמַחִיר, וּבִכְלָאִים, וּבִטְרָפָה, וּבִיּוֹצֵא דָפֶן - יָרְעוּ עַד שִׁסְתָּאָבוּ, וַיִּמְכְּרוּ, וַיָּבִיא בְּדַמֵי יָפָה שֶׁבֶּהֶן מֵאוֹתוֹ הַמֵּין, וְהַשְּׂאֵר חֲלִין. נִתְעַרְבוּ בְּחִלִּין - תַּמִּימִים יִקְדִּישׁוּם לְשׁוֹם אוֹתוֹ הַזָּכָח. נִתְעַרְבוּ בְּזִבְחִים - מֵת אֶחָד מֵהֶן, יָבִיא כִּנְגֻד מִמָּקוֹם אַחֵר, וְיִתְּנָה עָלָיו. נִתְעַרְבוּ הַדָּמִים - הָרִי זֶה לֹקַח בֶּהֶן שְׁלֹשׁ בִּהְמוֹת, בֵּין מִמָּקוֹם אֶחָד וּבֵין מִשְׁלֹשָׁה מִקְוֹמוֹת, וּמַחֲלֵל דָּמֵי חֲטָאת עַל חֲטָאת וּדְמֵי עוֹלָה עַל עוֹלָה, וּדְמֵי שְׁלָמִים עַל שְׁלָמִים וְנוֹתְנִין לְבַעֲלִים. וְלֹא יִתְּנִם לְבַעֲלִים עַד שִׁיחֲלִלֻם עַל כֶּלֶן.

ב. עוֹלָה שֶׁנִּתְעַרְבָּה בְּאַחַד מִכָּל הַזִּבְחִים - יָרְעוּ עַד שִׁסְתָּאָבוּ, וַיִּמְכְּרוּ, וַיָּבִיא בְּדַמֵי יָפָה שֶׁבֶּהֶן זָכָח וּבְדַמֵי יָפָה שֶׁבֶּהֶן עוֹלָה.

כאלו הוא במים, אם בטלו מראיו – פסול, ואם לאו – כֶּשֶׁר; ורבי אליעזר מכשיר בדם התמצית.

ז. נתערב ברובע ובנרבע, במקצה ובנעֶבֶד, באֶתְנָן, ובמִחִיר, ובכִּלְאִים, ובטֶרְפָּה, ויוצא דפן, בין כוס בכוס ובין בכלול שנתערבו – ישפך לאמה. כוס אחד במאה כוסות, רבי אליעזר אומר: אם קרב כוס אחד – יקרבו כל הכוסות, וחכמים אומרים: אפילו קרבו כל, חוץ מאחד מהן – ישפך לאמה. אמר רבי יהודה: לא נחלק רבי אליעזר על דם עולה שנתערב בדם זבחים – שיקרבו; על שנתערב ברובע ובנרבע, במקצה ובנעֶבֶד, באֶתְנָן ובמִחִיר, בין כוס בכוסות, ובין בכלול⁴ – ישפך לאמה. על מה נחלקו? על שנתערב דם בעל מום בתמים, שרבי אליעזר אומר: יקרבו, ורואה אני את דם בעל מום בתמים כאלו הן מים. וחכמים אומרים: ישפך לאמה.

ח. הנתנין למטה שנתערבו בנתנין למעלה. רבי אליעזר אומר: ינתנו למעלה. וחכמים אומרים: ישפכו לאמה. נתן למטה ולא נמלך. רבי אליעזר אומר: יתן למעלה. וחכמים אומרים: ישפך לאמה והתחתונים עלו לו. נתן למעלה ולא נמלך, אלו ואלו מודים שייחזרו ויתן למטה, אלו ואלו עלו לו.

ט. חטאת יחיד שנתערבה זו בזו, חטאת צבור שנתערבה זו בזו, חטאת יחיד וצבור שנתערבו זו בזו, וכן בתודות, וכן בעולות, וכן בשלמים – נותן ארבע מתנות מכל אחת ואחת. ואם נתן ארבע מתנות מכלן – יצא. במה דברים אמורים? בזמן שנתערבו חיין, אבל בזמן שנתערבו שחוטין – נותן ארבע מתנות מכלן. ואם נתן מתנה אחת מכלן – יצא. רבי אומר: רואין את המתנה,

⁴ מקף בסוגרים: 'או שנתערב דם בעל מום בכלול או כוס אחד במאה כוסות'.

כפסח – שניהם ירעו עד שיתאבדו, וימכרו כמעשר. רבי שמעון אומר: זה ישחט לשום מה שהוא, וזה ישחט לשום מה שהוא, ושניהם יאכלו כפסח וכמנויו של פסח. הבכור והמעשר, רבי שמעון אומר: זה לשום מה שהוא וזה ישחט לשום מה שהוא, ושניהם יאכלו כאחד, מפני שמתן דם שוה; ולא הודו חכמים לרבי שמעון, שמביא קדשים לבית הפסול. במה דברים אמורים? בזמן שנתערבו חיין, אבל בזמן שנתערבו שחוטין – יאכלו כחמור שבהן. נתערבו בפסולי המקדשין, או בחלין שנשחטו בעזרה – תעבר צורתן ויצאו לבית השרפה.

ה. תודה שנתערבה באיל נזיר – שניהם יקרבו ויניף הלחם עמהן. אמר רבי יהודה: מודים חכמים לרבי אליעזר, באברי הזבחים שנתערבו באברי עולה – שיקרבו. מודה רבי אליעזר לחכמים, שנתערבו ברובע ובנרבע, במקצה ובנעֶבֶד, באֶתְנָן ובמִחִיר, ובכִּלְאִים, ובטֶרְפָּה ויוצא דפן – שתעבר צורתן ויצאו לבית השרפה; על מה נחלקו? על שנתערבו אברי בעל מום בתמים, שרבי אליעזר אומר: יקרבו, ורואה אני אברי בעל מום בתמים, כאלו הן עצים; וחכמים אומרים: תעבר צורתן ויצאו לבית השרפה.

ו. דם שנתערב במים – רואין אותו כאלו הן יין, נתערב ביין – רואין אותו כאלו הם מים, נתערב בדם הבהמה, או בדם החיה – רואין אותו כאלו הן יין, ובמים – אם בטלו מראיו – פסול, ואם לאו – כֶּשֶׁר. רבי יהודה אומר משום רבן גמליאל: אין דם מבטל דם. אין לך שמכפר – אלא דם הנפש בלבד, שנאמר (ויקרא יז, יא): "כי הדם הוא הנפש וכפר". אי זה הוא דם הנפש? כל זמן שמקלח, ודם התמצית? כל שאינו מקלח. חתך את הראש בבת אחת, קבל מן הראש – פסול, מן הגוף – כֶּשֶׁר. נתערב בדם פסולין – ישפך לאמה או בדם התמצית. אומר לו – שלא יתן, ואם נתן – רואין אותו

שאם תחלק, ויש בה מתנה לכל אחת ואחת.

י. הנתנין במתנה אחת שנתערבה בנתנין במתנה אחת - ינתנו במתנה אחת. מתן ארבע במתן ארבע - ינתנו במתן ארבע. מתן ארבע במתנה אחת - רבי אליעזר אומר: ינתנו מתן ארבע. רבי יהושע אומר: ינתנו מתנה אחת. אמר רבי אליעזר: הרי הוא עובר על "כל תגרע" ! אמר רבי יהושע: הרי הוא עובר על "כל תוסיף" ! אמר רבי אליעזר: לא נאמר "כל תוסיף" אלא כשהוא בעצמו, ומוסיף אתה עליו כשהוא עם אחרים. אמר רבי יהושע: לא נאמר "כל תגרע" אלא כשהוא בעצמו, וגורע אתה הימנו כשהוא עם אחרים. אמר רבי אליעזר: עדין דבר שקול, מי מכריע? אמר לו רבי יהושע: אני אכריע! כשאני עושה בידי - נמצאתי עובר על "לא תעשה", והרי הוא בידי! כשאני מניחה כמות שהיא - נמצאתי עובר "לא תעשה" ואינה בידי.

יא. הנתנין בפנים שנתערבו בנתנין בחוץ - ישפך לאמה. נתן בחוץ ולא נמלך - יחזר ויתן בפנים, והחיצונים עלו לו. בחוץ בפנים ולא נמלך - אלו ואלו עלו לו. בפנים בחוץ ולא נמלך - אלו ואלו עלו לו, חוץ משנתערבו בחטאת, מפני שחטאת שנכנס דמה לפנים פסולה. רבי אליעזר אומר: אף האשם, שנאמר (ויקרא ז, ט): "בחטאת כאשם".

יב. חטאת שקבל דמה בשני כוסות - נטמא אחד מהן, או שנשפך, או שיצא חוץ לקלעים, או שנתנו למטה - הרי חבירו כשר. קל וחמר לחיצונים, שאם נכנס אחד מהם לפנים - לא יהא חבירו פסול. והדין נותן: ומה אם במקום שמחשבה פוסלת בחוץ, לא פסל הדם שבחוץ את הדם שבפנים. מקום שאין מחשבה פוסלת בפנים, אינו דין שלא יפסל הדם שבפנים את הדם בחוץ? הרי הוא אומר (ויקרא ז, כג):

"אשר יובא מדמה" - אפלו מקצת דמה". נכנס לפנים - כשר. יצא לחוץ - פסול. בשר הקדש שנכנס לפנים - כשר. והדין נותן שיהא פסול: ומה אם במקום שלא פסל דם שבחוץ את הדם שבפנים, נפסל בשר היוצא לשם. מקום שפסל דם שבפנים את הדם שבחוץ אינו דין שנפסל בשר שנכנס לשם, תלמוד לומר (שמות כב, ל): "ובשר בשדה טרפה לא תאכלו" וגו'.

יג. נכנס לפנים - חבירו פגול, יצא לחוץ - חבירו כשר. קבל הכהן, קבל הכשר, קבל בימין, קבל בכלי קדש - חבירו כשר, שזה ראוי לקרב בפנים. קבל הזר, קבל הפסול, קבל בשמאלו, קבל בכלי חול - חבירו פסול, שאין זה ראוי לקרב בפנים. פרקסה לקרב בפנים והחזירה - כשרה. חטאת העוף שפרקסה לפנים והחזירה - כשרה.

יד. חטאת שקבל דמה בארבעה כוסות, אם נתן מכלן על ארבע קרנות - כלן נשפכין ליסוד, ואם לא נתן אלא מאחד מהן מתן ארבע - הוא נשפך ליסוד, והן נשפכין לאמה. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: אפלו לא נתן אלא מאחד מהן מתן ארבע - כלן נשפכין ליסוד. זה הוא כללו של דבר: כל הנשפך ליסוד - דמו טעון כבוס, ומחשבה פוסלת בו משום פגול, והמעלה אותו בחוץ - חיבי. כל הנשפך לאמה - אין דמו טעון כבוס, ואין מחשבה פוסלת בו משום פגול, והמעלה אותו בחוץ - פטור.

4 OCT ראשון Sunday כג 23			בבלי: בכורות טז ירושלמי: שבועות לח תוספתא: קרבנות ב נ"ך: מלכים א ח רמב"ם: גירושין יג	שפחת תורה Simchas Torah עלות השחר 5:43 סו"ך קרי"ש - פג"א 9:13 סו"ך תפלה - פג"א 10:23 שקיעה 6:32 נץ החמה 6:56 סו"ך קרי"ש - גר"א 9:49 סו"ך תפלה - גר"א 10:47 צה"כ לשיטת ר"ת 7:45
5 OCT שני Monday כד 24			בבלי: בכורות יז ירושלמי: שבועות לט תוספתא: קרבנות ג נ"ך: מלכים א ט רמב"ם: יבום וחליצה א	אסרו חג עלות השחר 5:44 סו"ך קרי"ש - פג"א 9:14 סו"ך תפלה - פג"א 10:24 שקיעה 6:31 נץ החמה 6:57 סו"ך קרי"ש - גר"א 9:50 סו"ך תפלה - גר"א 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת 7:44
6 OCT שלישי Tuesday כה 25			בבלי: בכורות יח ירושלמי: שבועות מ תוספתא: קרבנות ד נ"ך: מלכים א י רמב"ם: יבום וחליצה ב	עלות השחר 5:46 סו"ך קרי"ש - פג"א 9:14 סו"ך תפלה - פג"א 10:24 שקיעה 6:29 נץ החמה 6:58 סו"ך קרי"ש - גר"א 9:50 סו"ך תפלה - גר"א 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת 7:42
תקופת תשרי: 3:00 PM 7 OCT רביעי Wednesday כו 26			בבלי: בכורות יט ירושלמי: שבועות מא תוספתא: קרבנות ה נ"ך: מלכים א יא רמב"ם: יבום וחליצה ג	עלות השחר 5:47 סו"ך קרי"ש - פג"א 9:14 סו"ך תפלה - פג"א 10:24 שקיעה 6:28 נץ החמה 6:59 סו"ך קרי"ש - גר"א 9:50 סו"ך תפלה - גר"א 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת 7:40
8 OCT המישי Thursday כז 27			בבלי: בכורות כ ירושלמי: שבועות מב תוספתא: קרבנות ו נ"ך: מלכים א יב רמב"ם: יבום וחליצה ד	עלות השחר 5:48 סו"ך קרי"ש - פג"א 9:15 סו"ך תפלה - פג"א 10:24 שקיעה 6:26 נץ החמה 7:00 סו"ך קרי"ש - גר"א 9:51 סו"ך תפלה - גר"א 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת 7:39
9 OCT ששי Friday כח 28			בבלי: בכורות כא ירושלמי: שבועות מג תוספתא: קרבנות ז נ"ך: מלכים א יג רמב"ם: יבום וחליצה ה	עלות השחר 5:49 סו"ך קרי"ש - פג"א 9:15 סו"ך תפלה - פג"א 10:24 שקיעה 6:24 נץ החמה 7:01 סו"ך קרי"ש - גר"א 9:51 סו"ך תפלה - גר"א 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת 7:37
Candle Lighting 6:07 הדלקת הנרות 10 OCT שבת Shabbos כט 29			בבלי: בכורות כב ירושלמי: שבועות מד תוספתא: קרבנות ח נ"ך: מלכים א יד רמב"ם: יבום וחליצה ו	בראשית, פבה"ח עלות השחר 5:50 סו"ך קרי"ש - פג"א 9:16 סו"ך תפלה - פג"א 10:24 שקיעה 6:23 נץ החמה 7:02 סו"ך קרי"ש - גר"א 9:52 סו"ך תפלה - גר"א 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת 7:36

מברכים חודש חשוון המולד: זונטאג צופרי 43 מינוט און 2 חלקים נאך 9. ראש חודש: ראשון ולמחרתו ביום השני

וְעוֹן אֶמְנַטֵשׁ שְׁמוּעָסֶט זֶיךְ אוֹיס מִיט'ן אַייִבער־שֵׁטן, וְעַט דָאָס שְׁפֻעטער הֶעלפֿן און אוֹיסלייזן זיינע קינדער.

(ספר המדות אות התבודדות חלק ב' סימן א')